

Jos tarkastelee kuluvan vuoden alkupuolen taloudellista kehitystä pelkään numeroiden valossa, voidaan todeta, että inflatoorinen kehitys, joka, haitallisesti vaikutti talouselämäämme viime vuoden, aikana, on kuluvan, vuoden alkupuolella ilmennyt suunnilleen samanlaisena. Esimerkiksi elinkustannusindeksi on vuoden viiden ensimmäisen kuukauden aikana kohonnut prosentuaalisesti jokseenkin saman verran kuin edellisenäkin vuotena, vastaavana aikana, eli noin 5 %. Viennin ja tuonnin suhteet ovat viime vuoden alkuun verrattuna muuttuneet päinvastaisiksi. Niinpä toukokuunloppuun mennessä oli vientiarvon enemmyyttä 2,5 miljardia markkaa, kauppataseen oltua viime vuonna vastaavana aikana 8,82 miljardin markan tuontivoittomen. Valtio on kuluneen kevätkauden aikana päinvastoin kultivuotta aikaisemmin voinut lyhentää velkaansa ja oli se toukokuun lopussa 128,3 miljardia markkaa, sen oltua viime vuoden lopussa 135,6 miljardia markkaa.

Vaikkakin havaittavissa oleviin ilmiöihin vaikuttavat tekijät olisivatkin. tilapäisluontoisia eikä niille niinollen voitaisi antaa täyttä, todistusarvoa, voitaneen kuitenkin panna merkille, että tilanteeseen suhtaudutaan yleensä, levollisemmin kuin vuosi sitten. Tilanteen rauhoittumiseen on merkittäväällä tavalla vaikuttanut toukokuun alussa solmittu taloudellinen linnarauha.

Teollisuuden tuotannon taso * oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, jolta viimeiset viralliset tilastot ovat käytettävissä, runsaasti 10 % korkeampi kuin samaan aikaan viime vuonna. Suurin nousu on havaittavissa vientiteollisuudessa, jonka tuotanto oli 17 % korkeampi. Myöskin kotimarkkina-teollisuudessa on kauttaaltaan tapahtunut nousua viime vuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna, ollen koko kotimarkkinateollisuuden volyymin lisäys n. 7 %.

Rakennustoiminta on edelleenkin alkuvuodesta ollut erittäin vilkasta. Viime vuonna aloitetusta, rakennustuotannosta, siirtyi tälle vuodelle kesken-eräisiä rakennustöitä arviolta 11 miljoonaa m³. Näissä rakennuksissa ovat työt olleet kevään aikana käynnissä. Lisäksi on useita uutisrakennuksia, pantu käyntiin. Useiden ns. Arava-talojen rakennustöiden aloittamista viivästytti tänä vuonna Arava-lainan saannin edellytyksenä olevan ensisijaisen sekä myöskin rakennusaikaisen luoton saanti. Kuitenkin jo toukokuuhun mennessä oli huomattavalla osalla Arava-lainan saajista luottoasiansa kunnossa. Arava-ohjelma käsitti viime vuonna kaikkiaan 8.500. asuntoa, tänä vuonna toivotaan inflaation aiheuttamista kustannusten noususta huolimatta päästävän 7.000 asunnon tuottamiseen.

Maanhankintalain mukainen rakentaminen tulee todennäköisesti pysymään yhtä suurena kuin edellisenäkin vuotena ja teollisuudella näyttää hyvien suhdanteiden johdosta olevan edelleenkin investointihalua myöskin rakennustoimintaan.

Rakennustoiminnan vilkkautta kuvastaa sementin kulutusta osoittava indeksi. Sen mukaan osoitti kuluvan vuoden ensimmäisen neljänneksen sementin kulutus indeksipistelukua 168, jolloin vuoden 1948 taso on merkitty 100:11a ja viime vuoden ensimmäinen neljännes pistelukua 136.

Rakennuskustannusindeksi on kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kohonnut noin 13,5 % ollen se 1.841. Vertauskohteena on tällöin vuosi 1935.

Maa- ja metsätalous ovat vuoden alkupuolella kehittyneet edulliseen suuntaan. Maitoa on tullut meijereihin keskimäärin 20 % enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana. Meijerivoin tuotanto on suunnilleen samalla tasolla kuin ennen sotaa. Vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana ovat keskusliikkeet vastaanottaneet voita 5,8 milj. kiloa, joka on runsaasti 15 % enemmän kuin edellisenä vuotena vastaavana aikana. Vai-

tion varojen käyttäminen vain kuluttajahinnan alentamiseen on aiheuttanut sen, että vaikka vain tuotanto on, kuten sanottu sodan edellisellä tasolla, on voi suurin piirtein kulutettu -kotimaassa sensijaan, että ennen sotia voi muodosti huomattavan vientiartikkelin.

Metsätyöt ovat suotuisista ulkomaa-anoista johtuen jatkuneet erittäin vilkkaana. Keskimäärin on metsätoissa ollut työntekijöitä yli 40 % enemmän kuin viime hankintakauden aikana, ja hankintamaksen arvellaan nousseen toukokuun lopussa päättyneenä hakkuufautena n. 30 miljoonaan p³, joka määrä on kolminkertainen edellisen hakkuuvuoden tulokseen verrattuna, muita aikaisempien varastojen pienenuden ja koksien puutteen johdosta saattaa syksyllä kuitenkin ilmetä pulaa polttoaineista.

Maamme luonnonsuhteista ja talouselämämme rakenteesta johtuen kohtaa täystyöllisyyden ylläpitäminen hyvienkin talouselämän suhdanteiden vallitessa määrättyjä vaikeuksia. Tämä on voitu panna merkille kuluvan vuoden aikana. Niinpä esim. vuoden vaihteessa työttömyystilaston mukaan oli maassamme kaikkiaan 9.429 työttömyyskortistoon hyväksyttyä työtöntä. Tästä määrästä oli sijoitettu 6.162 henkilöä eli 65,3 % valtion ja kuntien järjestämiin työttömyystöihin. Samanaikaisesti oli metsätyömailla kuitenkin 17.037 työntekijän vajuus. Työttömien lukumäärä on kevään ja kesän kuluessa vähentynyt niin, että kuluvan kuun 16 päivänä, jolta viimeiset tilastot ovat käytettävissä, oli työttömyyskortistoihin hyväksytty kaikkiaan 912 työtöntä, joista työttömyystöihin oli sijoitettu 903 eli 99 %. Työhön sijoittamatta oli siis 9 työtöntä. Samanaikaisesti oli kuitenkin jälleen muussa taloudessa vapaita työpaikkoja tarjolla noin 16.000 työntekijälle.

Se epävarmuus ja rauhattomuus, joka löi leimansa työmarkkinoillemme viime vuoden aikana, jatkui edelleen vuoden vaihteen yli. Viime syksyn suurien lakkotaistelujen lopettamisen yhteydessä solmitun A-sopimuksen edellyttämästä palkkatasosta ei kaikilla aloilla viime vuoden puolella päästy sopimukseen, ja kuten muistamme, oli sopimuksen soveltamisesta joulukuussa puhjennut valtion graafisissa laitoksissa kirjatyöntekijäin lakko, joka yli 4 viikkoa kestätyään päättyi tammikuun 9 päivänä. Valtion rautateillä oli vuoden alkupäivinä uhkaamassa vakava työselkkaus sen johdosta, että neuvottelut A-sopimuksen soveltamisesta ajautuivat umpikujaan, uhkaava selkkaus saatiin kuitenkin viime hetkellä vältetyksi.

Yleinen työmarkkinoiden häiriintymisen uhka oli kuitenkin olemassa sen johdosta, että valtioneuvosto oli viime marraskuun 7 päivänä antamalla päätöksellä tehnyt mitättömäksi F- ja A-sopimuksiin perustuneen työehtosopimuksilla sovitun palkkojen indeksisidonnaisuuden. Tämän johdosta SAK:n työvaliokunta kääntyi valtioneuvoston puoleen kirjeellä vaatien valtioneuvostoa viipymättä kumoamaan edellämainitun päätöksensä. Kirjeessä osoitettiin, että valtioneuvosto on ollut myötävaikuttamassa niihin periaateratkaisuihin, jotka sisältyvät sekä F- että A-sopimuksiin. Samoin muistutettiin siitä, että SAK:n työvaliokunta jo viime marraskuussa valtioneuvoston palkkasulkupäätöksen tultua julkisuuteen oli valtioneuvostolle ilmoittanut, että, SAK ei hyväksy marraskuun 7 päivänä annettua palkkasäännöstelypäätöstä, koska se loukkaa vakavasti niitä oikeuksia ja periaatteita, jotka työmarkkinajärjestöt katsovat työehtosopimuspolitiikan niille takaavan ja joita niiden keskeisin ponnistuksin on pyritty kehittämään työmarkkinarauhan turvaamiseksi. Samoin SAK:n taholta osoitettiin, että siitä huolimatta, vaikkakin valtioneuvosto jo viime heinäkuussa antoi hintojen korottamisen estämistä tarkoittavan päätöksensä sekä on toiminut elinkustannusindeksin nousun ehkäisemiseksi, eivät nämä toimenpiteet kuitenkaan ole johtaneet tuloksiin vakauttamisen hyväksi, vaan kehitys on

«soittanut, että hinnat ovat jatkuvasti kohonneet aiheuttaen siten palk»n»-jsaajien aseman heikentymistä työpalkan reaalisien alenemisen johdosta. Tämän vuoksi katsottiin aiheelliseksi valtioneuvostolle ilmoittaa, että SAK -vaatii edellämainitun valtioneuvoston päätöksen viipymättä kumottavaksi ja sopimusten mukaiset indeksikorotukset työntekijöille maksettavaksi.

Kun työvaliokunta totesi, että valtioneuvosto viivytti vastauksen antamista SAK:n kirjelmään, päätti se kutsua valtuuston ylimääräiseen kokoukseen helmikuun 4 päiväksi päättämään asian vaatimista toimenpiteistä.

Samanaikaisesti kun työvaliokunta teki edellämainitun päätöksensä saatiin myöskin päätökseen poliittisten puolueiden väliset pitkäaikaiset ja sitkeät neuvottelut, joita oli käyty eduskunnan enemmistöön nojautuvan hallituksen muodostamiseksi. Tammikuun 17 päivänä nimittäin muodostettiin nykyinen ns. Kekkosen toinen hallitus, josta, kuten tiedämme, ovat mukana maalaisliiton ohella; sosialidemokraatit, ruotsalainen kansanpuolue ja entinen edistyspuolue.

Uusi hallitus katsoikin välttämättömäksi SAK:n esityksen mukaisesti kumota marraskuun 7 päivänä annetun palkkasäännöstelypäätöksen ja antaa uuden päätöksen. Uusi päätös sisälsi sen, että elinkustannusindeksin osoittaman elinkustannusten nousun johdosta oli työpalkkoja korotettava 5 % marraskuun 15 päivästä sekä toinen 5 % tammikuun 15 päivästä lähtien. Kuitenkin myöskin uusi palkkasäännöstelypäätös sisälsi edelleenkin solmittujen työehtosopimusten vastaisen palkkasulun sikäli, että elinkustannusindeksin myöhemmin mahdollisesti edellyttämää palkkojen korotusta ei tarvitse maksaa, ellei valtioneuvosto sen maksamisesta erikseen päättä. Oli luonnollista, että tällainen työmarkkinajärjestön välistä sopimusoikeutta rajoittava päätös ei voinut SAK:ta tyydyttää ja niinpä työvaliokunta "kääntyi jälleen kirjeellä valtioneuvoston puoleen. Kirjeessä »todettiin, että uusi palkkasäännöstelypäätöskään ei ole SAK:ta tyydyttävä, sillä se edelleen estää sopimusten mukaisen palkkojen järjestelyn hintakehitystä vastaavalla tavalla. Tämän vuoksi pidätettiin valtuuston kokoukselle oikeus päättää tarpeelliseksi katsottavista toimenpiteistä. Kirjeessä korostettiin myöskin hintojen alentamista tarkoittavien toimenpiteiden merkitystä.

Helmikuun 4 päivänä pidetyssä valtuustomme kokouksessa työvaliokunnan kannanotot joutuivat käsittelyn alaisiksi.

Valtuusto hyväksyi työvaliokunnan toimenpiteet. Hyväksymässään laajassa päätöslauselmassa valtuusto totesi mm., että vielä A-sopimuksen solmimisen jälkeenkin on ollut joukko työnantajia, jotka eivät ole halunneet toteuttaa tehtyjä sopimuksia, vaan ne ovat pyrkineet sopimuksen hengen ja kirjaimen vastaisiin palkkajärjestelyihin ja jopa palkanalennuksiinkin. Nämä työnantajat ovat saaneet menettelylleen rohkaisua siitä vihamielisyydestä, jolla maan edellinen hallitus suhtautui ammattiyhdistysliikkeen pyrkimyksiin. Päätöslauselmassa todettiin, että näin oli työmarkkinoille muodostunut varsin uhkaava tilanne, ja että ainoastaan palkannauttijain taholla osoitettu kärsivällisyys sai aikaan sen, että ammattiyhdistysliike piddättäytyi ryhtymästä vakavampiin toimenpiteisiin hallituksen ärsyttävien »otteiden johdosta.

Päätöslauselmassa katsottiin edelleen aiheelliseksi korostaa myös valtiollan sitoumuksiin kuuluvan, että A-sopimuksen mukainen palkkataso kiireellisesti toteutetaan kaikilla aloilla mukaanluettuina myös maa- ja metsätaloustyöläiset sekä viran- ja toimenhaltijat sekä että indeksiturvallisuus säilytetään palkannauttijain elintason turvaamiseksi.

Lopuksi päätöslauselmassa esitettiin ammattiyhdistysliikkeen vakava huolestuminen maanime talouselämään turmiollisesti vaikuttavaan inflato-

•riseen kehitykseen ja ilmoitettiin^ että ammattiyhdistysliike on omalta osaltaan edelleen valmis myötävaikuttamaan kansantaloutemme vakauttamiseksi, kuitenkin edellyttäen, että vakauttaminen ei tapahdu yksinomaan palkannauttijain ja niihin verrattavien väestöryhmien kustannuksella.

Hallituspohjan laajentamisen seurauksena oli, että Kekkosen ensimmäisen hallituksen SAK:oon nähden! ottama vihamielinen^ asenne muuttui-Niinpä voitiinkin panna merkille,; että hallituksen taholla ryhdyttiin toimenpiteisiin A-söpimuksen soveltamiseksi niille aloille, joilla ei sitä vielä oltu sovellettu. Hallitus antoi esityksen valtion viran-, ja toimenhaltijain palkkojen korottamisesta 8 %:lla, jonka^esityksen eduskunta myöhemmin hyväksyi. Samoin hallitus päätti, että, maataloustyöläisten palkkoja on korotettava maaliskuun 1 päivästä lukien 8 %:lla, ja metsä- ja uittotyöläisten, palkkoja samasta päivästä lähtien 165 %:lla sekä että lisäksi on mainituille työntekijäryhmille maksettava samanlaiset, indeksikorotukset kuin muillekin työntekijöille. Maataloustyön^ntajat (katsoivat kuitenkin, että valtioneuvoston päätös ei heitä sido ja kieltäytyivät maksamasta mainittua palkankorotusta. Tilanne kehittyi varsin uhkaavaksi, sillä Maa- ja Sefcatyöväen Liitto joutui antamaan työnantajajärjestöille uhkavaatimuksen, jonka mukaan maatyöläisten lakon piti alkaa 5 päivänä toukokuuta ja metsä- ja uittotyöläisten piti ryhtyä kannatuslakkoon muutamaa päivää myöhemmin-Uhkaava selkkaus saatiin tosin väitetyksi linnara.uhasopimuksn yhteydessä, mutta tapahtumain kulku oli jälleen osoituksena siitä, että maamme agraariipiirit eivät missään tapauksessa halua tasata talouselämämme vaikeuksia, vaan häikäilemättömästi pyrkivät ajamaan itsekkäitä pyyteitään. .

Erittäin selvästi maataloustuottajain ja erityisesti suurtuottajain itsekkäät pyyteet tulivat jälleen näkyviin ns. Lex Vilhulan käsittelyn yhteydessä.. Kekkosen ensimmäinen hallitus oli antanut eduskunnalle esityksen maatalouden tukemistoimenpiteistä, joka kulki aloitteentekijän kansanedustaja Vilhulan nimen mukaisesti Lex Vilhulan nimisenä. Esitys joutui eduskuntakäsittelyyn kesäkuun alkupäivinä. Taloudellinen suunnitteluneuvosto oli myös tutkinut Lex Vilhulan sisältöä sekä kuullut sen johdosta asiantuntijoita ja todettuaan sen sisällöltään epämääräiseksi, joka hyväksytyksi tuluaan ilmeisesti^ tekisi kaikki vakauttamispyrkimykset tehottomiksi, asettunut sen hyväksymiseen nähden kielteiselle kannalle. Samoin SAK:n työvaliokunta piti velvollisuutenaan määritellä kantansa ko. lakiehdotukseen nähden. Työvaliokunta asettui yksimielisesti jyrkästi kielteiselle kannalle lakiehdotuksen hyväksymiseen nähden. Hallitukselle ja eduskuntaryhmille-jättämässään laajassa kirjeessä työvaliokunta esitti, että Lex Vilhulan aiheuttamista seuraamuksista ja maatalouspoliittisesti yksipuolisen suuntautumisen aiheuttamista epäoikeudenmukaisuuksista on SAK katsonut, olevan aihetta vakavasti huomauttaa jo senkin vuoksi, että asiantuntijoiden-kaan lausuntojen perusteella; ei voida varmuudella tietää, kuinka suuriin valtion talouden rasituksiin ljai tulon siirtoihin toiselta yhteiskuntaryhmältä toiselle lain toteuttaminen johtaisi. Arvioiden mukaan Lex Vilhula merkitsi noin suunnilleen 30 miljardin markan suuruista menoerää joko siirrettyinä kuluttajilta maataloustuottajille hintojen muodossa taikka sitten, valtion varoista maksettuna kuluttajille. Kun esityksen mukainen laki poikkeaisi niistä periaatteista, jotka ovat olleet linnarauhan hyväksymisen edellytyksenä, piti työvaliokunta välttämättömänä kiinnittää valtioneuvoston ja eduskuntaryhmien vakavaa huomiota esityksen hyväksymisen aiheuttamiin, mahdollisiin turmiollisiin seuraamuksiin ja katsoi velvollisuudekseen ilmoittaa, että kokonaisuohjelman ulkopuolella käsiteltävä osaratkaisu oikeuttaa SAK:n tekemään siitä aiheutuvat johtopäätökset ja vapauttaa järjestöimme katosta seuraamusten aiheuttamasta vastuusta.

SAK:n Voimakas asiaan puuttuminen vaikutti ratkaisevasti siihen, että lakiesityksen lopullinen käsittely siirtyi vaalien jälkeen tapahtuvaksi.

Merkittävämpiä avoimia työtaistelulta- ei kuluvan vuoden alkupuolella ole päässyt Syntymään. Maininnan ansaitsee kuitenkin maaliskuun 8 päivänä alkanut jäänsärkiöiden miehistön lakko, joka kesti 8 päivää. Vaikeimmaksi pulmaksi lakon selvittelyssä muodostui ulkomaanliikenteessä palvelevien merimiesten tullivapaan tavarantuontioikeuden määrittely.

Kun uusi hallitus vakavasti pyrki inflaatiota pysäyttämään ja kuin myöskin SAKm taholta oli useassa eri yhteydessä kiinnitetty huomiota jatkuvan hintojen kohoamisen turmiolliseen vaikutukseen, kutsui hallitus huhtikuun 21 päivänä työmarkkinajärjestöjen edustajat neuvottelemaan talouselämämme vakauttamiseen liittyvien toimenpiteiden edellytyksistä. Tällöin hallituksen taholta ehdotettiin solmittavaksi viiden kuukauden pituinen linnarauha ja jätettiin järjestöjen edustajille suunnitelma niistä toimenpiteistä, joihin linnarauhan aikana on tarkoitus ryhtyä. SAK:n työvaliokunta käsiteltään hallituksen ehdotusta päätti periaatteessa hyväksyä ajatuksen linnarauhasta ja valtuutti SAKm edustajat jatkamaan asian johdosta neuvotteluja. Neuvotteluja jatkettaessa osallistuivat niihin SAKm, Suomen Työnantajain Keskusliiton, Maataloustyönantajain Keskusliiton ja Henkisen Työn Keskusliiton edustajat.

Kun SAK:n taholta kuitenkin asetettiin jatkuvien neuvottelujen ehdoksi se, että avoinna oleva maatalouden työehtosopimus on saatava asianmukaiseen järjestykseen, näytti ajatus linnarauhasta raukeavan. Kun sitten myöhemmin — kuten mainittu — maataloustuottajat olivat valmiit allekirjoittamaan työehtosopimuksen, päästiin jatkamaan neuvotteluja linnarauhasta, ja johtivatkin neuvottelut 2 päivänä, toukokuuta allekirjoitettuun sopimukseen.

Selostus linnarauhan syntyyn liittyvistä asioista on jaettu edustajakouksen jäsenille monistettuna. Se on SAK:n toisen puheenjohtajan Antikaisen selostus, jonka hän piti SAK:n valtuuston kokouksessa noin kuukausi sitten. Se on julkaistu myöskin Palkkatyöläisessä, mutta kun on mahdollista, että edustajat eivät enää muista sen sisältöä, niin olen katsonut ajan voittamiseksi tarpeelliseksi käytännöllisyyssyistä jakaa sen monistettuna edustajille, jotta tätä toimintaselostusta voisi lyhentää.

Linnarauhasopimuksen mukaisesti asetti valtioneuvosto viime kuun 12 päivänä talouspoliittisen suunnitteluneuvoston eri piirejä edustavien taloudellisten järjestöjen edustajista, ja on SAK:lla 27-jäsenisessä neuvostossa 6 edustajaa.

Viime kuun 27 päivänä pitämässään sääntömääräisessä kokouksessa SAKm valtuusto hyväksyi ja vahvisti työvaliokunnan toimenpiteet linnarauhansopimuksen solmimisen yhteydessä ja hyväksymässään päätöslauselmassa korosti, että ajmmattiyhdistysliikkeen ja kuluttajain edustajain tehtävänä taloudellisessa suunnitteluneuvostossa on vaikuttaa siihen, että kaikki sodanjälkeisessä taloudellisessa elämässämme ilmenneet inflatooriset tekijät vakavasti ja asiallisesti tutkitaan ja näin tehdystä selvityksestä tehdään ne johtopäätökset, jotka taloudelliseen tasapainoon johtavalle ohjelmalle ovat tarpeellisia. Ohjelmaa laadittaessa on pidettävä päämääränä sitä, että täystyöllisyys on yleisesti turvattava ja että kaikkien tuotannollisten voimien tehokkaalla käytöllä luodaan edellytykset kansan elintason jatkuvalle määrätietoille kohottamiselle.

Taloudellinen suunnitteluneuvosto on siitä lähtien jatkanut työtään lähinnä asetetun työvaliokunnan puitteissa. Minä en tässä yhteydessä lähde yksityiskohtaisemmin selvittämään tämän suunnitteluneuvoston ja sen työvaliokunnan työskentelyä, mutta mamitsen,* että smrnnitteluneuvosto on

pyytänyt eri järjestöiltä lausuntoja siitä, mihin suuntaan, mitä muotoja' noudattaen, mitä keinoja käyttäen vakauttamiseen olisi ryhdyttävä ja lähinnä vakauttamiseen liittyvästä tilanneanalyysistä. SAK:n vastaus on jätetty suunnitteluneuvostolle, ja tämä vastaus on myöskin monistettuna jaettu edustajakokouksen jäsenille.

Siitä huolimatta, vaikka ensi vuosipuolisko onkin eletty poliittisen korkeapaineen vallitessa, on todettava, että sen laatuja kurittomuusilmiöitä, jotka parin edellisen vuoden aikana hyvin suuresti häiritsevät järjestömme toimintaa, ei kuluvan vuoden aikana ole sanottavasti esiintynyt. Tosin järjestömme johdossa on ratkaisuja tehtäessä — poliittisesta maailmankatsomuksesta johtuen — ilmennyt erimielisyyksiä ja ratkaisut ovat aiheuttaneet julkistakin polemiikkia, mutta työmarkkinoita häiritsevistä vallattomuuksista on pidättäydytty. En tiedä, johtuuko sitten vaalien läheisyydestä, että määrätyllä taholla on viisastuttu, se että on todettu, että tällaiset korpilakko-seikkailut eivät muuten eivät sittenkään ole heile edullista propagandaa. Jos tällainen viisastuminen on sillä taholla tapahtunut, se on merkittävä myönteisenä tekijänä.

Tulkoon kuitenkin .mainitsemi, että työvaliokunta joutui helmikuussa antamaan Suomen Elintarviketöyläistä Liitolle muistutuksen sääntöjen ja neuvottelupolitiikan vastaisesta menettelystään.

Keskusliiton ulkopuolella olevien Suomen Kuljetustyöntekijäin Liiton ja Suomen Putkimiesliiton pyrkimykset saada vaikutusvaltaa työmarkkinoilla ovat eräissä tapauksissa aiheuttaneet käsitteiden sekaannusta myöskin joidenkin jäsenliittojen piirissä ja sekaannusta työmarkkinoilla, mutta sittenkään mitään vakavampia häiriöitä ei tässä suhteessa ole päässyt syntymään.

Hyvät toverit! Tähän puolivuositiedotukseen, jonka verran on kulunut tätä vuotta, siihen tietysti sisältyy hyvin monia erilaisia tapauksia, mutta ei ole ollut ennenkään tapana, että näitä toimintakatsausten yhteydessä lähdetään ruotimaan kaikkia yksityiskohtia myöten, koska tämän vuoden toimintakertomus sitten aikanaan tulee kokonaisuudessaan käsiteltäväksi siinä edustajakokouksessa, joka laikataan sitten joutuu sitä 'käsittelemään.

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet katsauksen toimintaan vuoden 1951 aikana. t>uheenvuoron asiassa on pyytänyt Kalle Oksa.

K. Oksa: Pyysin puheenvuoroni tähän .kohtaan toimintakertomuksessa v. 1951, joka käsittelee kysymystä linnarauhasta. Tämä linnarauha, kun se tehtiin, niin me tiedämme, että tuo linnarauha tehtiin vasta sen jälkeen, kun SAK:n nämä tämän kongressin edustajakokousvaalit oli jo pidetty. Olisi ajatellut, että SAK:n johto olisi asettanut kysymyksen linnarauhasta siksi" suureksi kysymykseksi, että se vasta tässä edustajakokouksessa olisi lopullisesti voitu päättää. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, ja mielestäni tämä ei ole oikein tällaisessa kysymyksessä, joka on työväenluokalle yksi myöskin niin sanottuja suuria taloudellisia kysymyksiä.

. Linnarauha-ajatus on ollut aikaisemminkin jo SAK:n ohjelmassa, mutta siinä määritellään linnarauhakysymys siinä mielessä, että SAK vaatii työntekijöille korvauksen niistä tai turvaa työntekijöille ne menetyt palkankorotukset, mitä mahdollisesti on saatavissa. Nyt kuitenkin lähdettiin tälle tielle, että näin ei ole käynyt, vaan vielä viimeisessä hetkessä SAK luovutti, työvaliokunta luovutti, tuon 5 %:n indeksikorotuksen, joka olisi sopimuksen mukaisesti tullut.

Me tietysti ajattemme, että tuo 5 % siinä mielessä, kun sitä pidetään jonkinlaisena vakauttamisen ilmiönä, on kansantaloudellisesti hyvin terveellinen, ja voimmekin myöntää, että näin on terveellinen, jos halutaan vakauttaa niin sanottua kapitalistista yhteiskuntaa sen omien raha varastojen kartuttantseesfc. .Minä luin erään"teollisuuslaitoksen, Tampellan Tänään-nimi-

sestä lehdestä kirjoituksen linnarauhasta, jossa — tämä on nimittäin työnantajapuolen lehti — jossa suoranaisesti oltiin lloissaan siitä, että tällainen toimenpide oli tapahtunut. Ja meidän tiedämme, että esim. työnantajien keskuudessa ollaan tähän linnarauhakysymykseen hyvin tyytyväisiä. Mutta jos me katselemme tuota Tampellan lehden kirjoitusta ja sen loppupäätelmää, jossa sanotaan, että vaikka joka ainoa palkannauttaja säästäisi 50 markkaa päivässä, niin se olisi huomattava taloudellinen säästö ja kansantaloudellinen tulo. No, tuo 50 mk päivässä onkin näin summittain laskien sellainen keskimääräisen 5 %:n indeksikorotuksen otto meiltä pois, joka kuitenkin tekisi Suomen työväenluokalle, jos se lasketaan rahaksi, kymmeniä miljardeja. Näin ollen olemme tässä linnarauhasopimuksessa menettäneet huomattavasti työväenluokan omaan käyttöön saatavissa olevia varoja;

Linnarauhakysymys, jos se ratkaistaan tässä järjestelmässä, missä me elämme, siis tässä Suomessa, on tietysti ajateltavissa aina sillä lailla, että meidän täytyy saada palkkamme, mikä meille on tuleva jo aikaisempien sopimusten mukaisesti. Ja sillä minä ihmettelenkin, että SAK on lähtenyt sille tielle, että on sovituista palkoista, siis näistä indeksikorotuksista, niiden saamisesta palkkatyöläisten käyttöön loppunut, kysymättä tässä lupaa sen paremmin jäsenistökään, liitoiltaan kuin tältä edustajakokoukseltakaan. Rohkenen olla asiassa toista mieltä ja uskon, että Jähän asiaan, käytetään täällä vielä useampiakin puheenvuoroja,

O. Varpe: Olen joskus leikilläni maininnut, että jos olen kapitalistipiirien kanssa samaa mieltä jossakin asiassa, kun on kysymyksessä näinkin tärkeä juttu kuin palkkakysymys, niin on syytä silloin tarkistaa kantaansa. Ja siksi minä jo alussa mainitsenkin, etten ole samaa mieltä tästä sovitusta linnarauhasta, koska katson, että se ei ole työväestölle eduksi, jonka johdosta haluan myös lausua muutaman sanan.

Siitä huolimatta, että tuotannon nousu ja sodasta aiheutuneiden rasisusten kaventuminen ovat muodostaneet taloudelliset edellytykset työväen elintason nousulle, on työläisten elintaso vuodesta 1948 lähtien jatkuvasti alentunut. Tätä työkansan kuristavaa nälkiinnyttämisohjelmaa nimitetään vakauttamiseksi.

Tunnettua on, että yhdessä suurkapitalistien kanssa SAK:n oikeistolaiset puhuvat suuriäänisesti maattamme ja kansaamme, kohdanneista vaikeuksista, ikäänkuin vaikeudet koskisivat myös teollisuuspohattoja sekä pankkijä k^{rt}rtanoherroja. Tosiasia kuitenkin on, että nykyiset vaikeudet koskevat vain työtätekevää kansaa, johtuen siitä, että suurkapitalisteilla ja heidän asiamiehillään on valtiollinen valta ja että SAK:n oikeistolaiset herrat ovat tehneet tuhoisaa työtään työväenluokan rintaman hajoittamiseksi.

Viimeinen vakauttamistoimenpide, jonka oikeistolaiset johtajat Sumu ja Lindblom yhdessä työnantajain ja hallituksen kanssa allekirjoittivat, tunnetaan linnarauhasopimuksena. Minulla ei ole tiedossani, onko Turussa ai-noatakaan ammattiosastoa, joka ei olisi tuominnut tehtyä sopimusta, (Kokouksesta: On siellä!) joka jo kuvastaa, että jos sopimus olisi alistettu jäsenäänestykseen, olisi se tullut kutakuinkin yksimielisesti hylätyksi. Solmittu linnarauhasopimus vahvistaa SAK:n oikeiston aikaisemmat päätökset palkkakysymyksestä, että ne eivät ole työväestöä tyydyttäviä. Linnarauhasopimus on tähdätty yksinomaan palkkatyöväestöä vastaan ja poistaa työläisten viimeisenkin luottamuksen -työehtosopimuksiin, koska linnarauha edellyttää, ettei työehtosopimusten mukaisia indeksilisäyksiä palkkoihin saa maksaa elinkustannusindeksin kohotessa kuinka korkealle tahansa, (Kokouksesta: Se on vale!) Se pitää palkkansa, (Kokouksesta: Eikä pidä!) mutta ole hiljaa, että saa rauhassa puhua. Toivon, että puheenjohtaja huomauttaa tästä.

Sopimuksen voimassolokaikana. ei palkkoja, saa korottaa, mutta hintojen tarkistuksille ja nousuille ei aseteta esteitä.

Tällainen vakauttaminen, joka tapahtuu, työväestön kustannuksella, on luonnollisestikin kapitalisteille erittäin mieluista.

; Tällaisena aikana, jolloin hinnat kohoavat jatkuvasti ja työläisille on jätetty, hyvitämättä jopa työehtosopimusten mukaiset indeksikorotukset, ei ole paikallaan, että ammattiyhdistysliikkeen toimintavapautta sidotaan sopimuksilla, josta eivät hyödy kuin työnantajakapitalistit. Sos.-dem. oikeiston taholta on aina pidetty kovaa melua, että tehtyjä, sopimuksia on noudatettava ja niitä on kunnioitettava. Tällainen melu joutuu nyt todella ihmeelliseen valoon, kun SAK:n herrat solmivat sopimuksen! jolla mitätöidään ammattiliittojen tekemät työehtosopimukset neuvottelematta edes ao. Uittojen kanssa asiasta. Tällä toimenpiteellä SAK:n oikeisto johto tuomitsee koko työehtosopimuspolitiikan ja riistää ammattiliitoilta itsenäisen toimintavapauden sopia alan työ- ja palkkaehdoista.

• Linnarauhaan verhottuna kapitalistista vakauttamisohjelmaa toteutetaan työväestön etujen kustannuksella, ja samalla on pyrkimyksenä saada keskitetty turvallisuus työnantajakapitalistien kasvavalle riistolle.

Nyt syntynyt tilannetta voidaan hyvin verrata vuoden 1939 tapahtumtto, jolloin SAK:n silloinen johto lopetti avonaiset palkkataistelut tiedustelematta jäsenistöltään mielipidettä. Silloin maamme kapitalistit valmistautuivat sotaan Neuvostoliittoa vastaan ja täytyi heidän hinnalla millä hyvänsä saada avonaiset palkkataistelut päättymään. Tästä ammattiliittomme johtohenkilöt puhuivat radion ulkopuolella, että Suomen työväki on valmis lopettamaan lakot, kun isänmaa on vaarassa. (Puheenjohtaja: Aika!) Nyt solmittu linnarauha ... (Puheenjohtaja koputtaa!)

K. Jokinen: (Työjärjestykseen.) Kun tästä asiasta on nyt jo puhuttu niin paljon ja ilta on näin myöhäinen, minä ehdotan, että puheenvuorot rajoitetaan ja puheaika kahteen minuuttiin'. (Salin taustalta: Häpeä vähän, kansanedustaja!)

'Puheenjohtaja: On ehdotettu puheenvuorojen rajoittamista.

V. Koskinen: Pyydän saada kannattaa toveri Jokisen tekemää ehdotusta.

V. Laamanen: Kyllä minä nyt sanoisin suoraan, että hävyltä on häntä katkaistu. Kysymys, josta on käytetty vasta yksi varsinainen puheenvuoro, ja sanotaan, että tästä asiasta oh keskusteltu jo tarpeeksi paljon. Kyllä teillä, minä sanoisin, oikeistososialidemokraattiset herrat johtajat ja te sos.-dem. puolueen rivijäsenet, kyllä teiltä sentään on aiheutta odottaa vähän enemmän.

Puheenjohtaja: On tehty esitys puheenvuorojen rajoittamisesta ja sitä on kannatettu. Hyväksytäänkö?

Laamanen: Minä vastustan puheenvuorojen rajoittamista.

Puheenjohtaja: On ehdotettu myöskin, että puheenvuoroja ei iasiasta rajoiteta. Tätä ehdotusta on myöskin kannatettu. Tämän johdosta on asiassa toimitettava koeäänestys.

T. Ahonen: Pyydän saada kannattaa edustaja Laamasen tekemää esitystä sUta, että puheenvuoroja ei rajoitettaisi.

Puheenjohtaja: Esitän, että ensiksi nostavat edustajakorttinsa ne, jotka yhtyvät esitykseen, että puheenvuorot rajoitetaan, ja senjälkeen ne, jotka ovat sitä mieltä, että puheenvuoroja ei rajoitettaisi.

, Äänestysesitys i hyväksytään, ';;

...•••

Koeäänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Viimeksi mainitut ovat vähemmistönä, joten puheenvuorot tulevat rajoitetuiksi ja puheaika.

E. Niitty: Lausun jyrkän paheksumisen täällä jatkuvasti vate harjoitettavaan sananvapauden rajoitukseen ja erikoisella suurella ihmetteilyllä totean sen, että sosialidemokraattinen kansanedustaja, joka täällä on koko päivän koettanut paasata sitä demokraattisuutta, jota muka.hän edustaa ja jota täällä muka vähemmistö häiritsee, kehtaa tämän jälkeen tulla esittäjään täällä ainoan puheenvuoron jälkeen, että on muka riittävästi puhuttu jo asiasta, joka ei ole mitenkään muuten hänenkään.mielestään väärä, mutta tekee hänelle itselleen kipeää.

A. A 11 o : Yhdyn täällä toveri Niityn esittämään paheksumislauseeseen. "Meitä työläisedustajia terrorisoidaan, ettemme voi esittää niitä ajatuksia, joita olemme tänne tullessamme eväiksemme saaneet.

Etten puhu yksin omalla.suullani, siteeraan Karkkilan ammatillisen paikallissjärjestön tekemää päätöstä linnarauhakysymyksestä: "Karkkilan ammatillisesti järjestyneet työläiset harkitessaan linnarauhakysymystä' päätti-Tät vaatia SAK:lta, että sen on sanouduttava, irti linnarauhasta, koska se ei palvele työntekijäin etua, vaan palvelee kapitalistien etua." (Kokouksesta: Onko se SAK:sta erotettu?) Ei ole vielä ainakaan, eilen eikä tänään.

A. R e u n a m o : Tämän korkealle kehittyneen demokratian jälkeen voimme kai siirtyä käsittelemään tätä Sumun tekemää tilanneselostusta vuoden 1951 ajalta. Ennen kaikkea oli pantava merkille Sumun lausunnossa, että tilanne on rauhoittunut ja tilanne on rauhallinen. Minä sanoisin, että linnarauhan johdosta, jonka SAK on ,hyväksynyt, tällä hetkellä Suomen työnantajapiirit ja kapitalistit ovat todella rauhallisia, mutta miten' on kysymys työläisten kohdalla, kun jatkuvasti hinnat nousevat, mutta palkat linnarauhan johdosta oii jäädytetty. Minun nähdäkseni kysymys on sellainen, että linnarauhasta puhuminen yleensä, niinkuin täällä alustaja toi julki, on jo sinänsä suuri vääryys maamme palkkatyöläisiä kohtaan. Siinä myöskin meille annetussa linnarauhaa koskevassa kysymyksessä toistettiin samoja seikkoja inflaation syistä jne., mutta tämän ajan puitteissa siihen* ei ole mahdollisuutta puuttua. (Aika loppui.)

Hanna Seppä: Eräs ammattiyhdistysväen ja koko työväenliikkeen tärkeimpiä kysymyksiä on kysymys rauhasta. (Kokouksesta: Älä viitsi!) Tämä kysymys ja tämä asia on myöskin ollut esityksenä vuoden 1951 esityslistalla, mutta mitään tämän asian hyväksi SAK ei ole tehnyt. SAK:n työvaliokuntakin myöntää, että rauhankysymys on tärkeä ja että sitä asiaa voi ajaa jokainen kansalainen eri katsantokannoista huolimatta. Miksi ei meidän ammattiyhdistysväkemme voi ajaa tätä kysymystä yhtenäisenä, sillä varmasti me jokainen täällä oleva edustaja tiedämme, että jos uusi maailmansota syttyy, se tuhoaa sen, mitä meidän ammattiyhdistysliikkeemme on pystynyt rakentamaan. Samalla myöskin työväenluokka ensi kädessä joutuu kärsimään niistä tuhoista, mitä sota aiheuttaa, ja työväenluokalle ovat vaikeimmat ne tuhot, mitä sota tuottaa. Työväenluokan — (Puheenjohtaja koputtaa.) — minä vain toivon, että meidän ammattiyhdistysliikkeemme tästä lähtien ajaa paremmin tätä asiaa.

V. L a a m a n e n : Linnarauhaan ollaan työnantajain ja myöskin SAK:n sosialidemokraattisella taholla hyvin tyytyväisiä. Tämä on nähty useissa eri tilaisuuksissa. Toisin kuitenkin tilanne tunnetaan työläisten keskuudessa. Siitä on eräitä tietoja sekä minulla että paikkakunnaltani niiltä työläis-tovereilta, joita minä täällä edustan. Minä pyydän saada täällä esittää erään sellaisen, joka koskee tätä. "Me Marchanin makkaratehtaan työläiset olemme kokouksessamme 28. 6. —51 käsitelleet nykyistä hinta- ja palkkatilannefta. sekä kysymystä työläisten toimeentulon turvaamisesta ja todenneet seuraavaa: Työläisten elintaso on jyrkästi laskusuunnassa; viime aikoina taloudellisella alalla suoritettut toimenpiteet ovat huonontaneet tilannetta;

Kaksi kuukautta kestänyt linnarauha ei ole osoittautunut työläisille edulliseksi, sillä se ei ole estänyt hintojen jatkuvaa nousua siitäkään huolimatta, että palkat ovat pysyneet -ennallaan. • Mm. makkaratuotteiden hinnat ovat jatkuvasti ja tuntuvasti kohooneet, työläisten toimeentulo on riippuvainen, yksinomaan palkasta. Kuitenkaan ei ole palkkojen nousua tapahtunut[^] vaikka elinkustannusindeksi pisteostoita. huolimatta on jatkuvasti noussut. Linnarauhan voimaantulemisesta indeksikorotuksen maksamiseen mutta, sen jälkeenkin on elinkustannusindeksi kohonnut ja palkat jääneet huomattavasti jälkeä yleisestä hintojen kehityksestä" (Puheenjohtaja koputtaa.) Mitä sinä tahdot? Minä pyydän saada jättää tämän...

M. Sun e 11: Tämän päivän kokous on kruunannut sen järjestödemokratian, mitä meidän ammattiyhdistysliikkeemme noudattaa tässä ammattiyhdistysliikkeessä. Linnarauha, solmittiin muutamien yksilöiden toimesta, 250.000 järjestyneen työläisen nimissä. Tämä on malliesimerkki siitä, miten, meidän taloudellisiakin kysymyksiämme ratkaistaan. Edustamani liitto, Suomen Kutomatyöväen Liitto, käsitteli n. kuukausi sitten liittokokouksessa linnarahakysymystä ja se teki yksimielisen päätöksen siitä, että meidän liittomme on esitettävä jyrkkä paheksumislauselma SAK:lle sen lähtiessä, solmimaan linnarahaa kysymättä liittojen ja jäsenistön mielipidettä. On valitettavaa, että tällaisesta kysymyksestä, vaikka minulla on 13.500 jäsenen eväät mukani ei anneta puhua. Tästä kysymyksestä riittäisi keskustelua, hyvät toverit, yhdeksi päiväksi. (Kokouksesta: Siihenhän sinä pyritkin!) Minä rohkeneen esittää tämän kokouksen hyväksyttäväksi seuraavan julkilausuman tästä linnarahakysymyksestä. — (Aika loppui.) • ,

T. Valli: SAK:n palkkapolitiikkaa arvosteltaessa on ainakin nyt julkisoikeudellisessa työsuhteessa olevien puolesta annettava täysi tunnustus SAK:n toimenpiteelle. Verrattuna aikaisempaan julkisoikeudelliseen palkka-asemaan on tilanne nyt SAK:n toimenpiteiden jälkeen ja niiden sopimusten jälkeen, joita SAK:n kautta on saatu syntymään, tällä hetkellä paljon parempi. Ovathan nyt julkisoikeudellisessa asemassa olevat, alemmpipalkkaisiin ryhmiin kuuluvat samassa asemassa toisiin työtätekeviin nähden ja siksi. meillä luotetaan myöskin jatkuvasti SAK:hon, olkoon kysymys sitten vaikka tästä linnarahastakin.

O. Leskinen: Näin lyhyessä puheenvuorossa ei ole aikaa lähteä arvostelemaan linnarahaa, josta olisi hyvinkin paljon sanomista, mutta käytän kuitenkin tämän puheenvuoron siinä mielessä, että kun näistä vakavista asioista tehdään esitys SAK:n edustajakokoukselle, niin olisin odottanut, että olisi tehty uusi alustus tästä eikä tätä Antikaisen alustusta olisi tänne tuotu, koska- tässä kuitenkin heitellään sellaisia letkauksia, jotka näin arvovaltaisessa kokouksessa eivät ole paikallaan. Kyllä jokainen käsittää, että kokouksessa saa joskus heittää sellaisia, mutta virallisessa esityksessä ei ole kuitenkaan paikallaan, koska me tiedämme, että MAL ei tue Suomen vakauttamispolitiikka enempää kuin kommunistinen puoluekaan Suomessa ja ne ovat molemmat painettu tähän esitykseen, joten minä olin odottanut, että näin arvovaltaiseen kokoukseen ei tuotaisi tällaisia turhia lässytyksiä.

A. Siro: Liitollamme on Suomen Asuntokiinteistöliiton kanssa ns. neljän kaupungin sopimus. Sen päättymisaika oli elokuun 1 päivä. Se oli päätetty irtisanoo ja siinä mielessä esitettiin SAK:lle pyyntö sen irtisanomiseksi. SAK käsitteli sen täysin kielteisenä. Tämä tietää sitä, että talonmiehet saavat työskennellä vuoden eteenpäin nä-ikäpalkkasopimuksella, 100 markan tuntipalkalla. Tämä siitä, ja tämä koko linnarahasta. Minusta tuntuu, että vuoden 1959 toimintakertomuksesta käyttämäni puheenvuoro otti erittäin kipeästi, koska se sai erikoiakunniainannin SAK:n pääprofetoilta. Lyhyessä puheenvuorossa ei kuitenkaan ehtinyt paljastaa kaikkea. Haluan tässä..

sen johdosta huomauttaa, ettei pidä paikkaansa, mitä Hakulinen mainitsi SAK: n osuudesta liittomme palkka-asiaa kohtaan. Juuri Hakulisenhan pitäisi tietää, että SAK:lle ei omien sanojensa mukaan voi aintaa kunniaa sen vuoksi, kun työnantajajärjestömme ei ole varsinainen työnantajajärjestö, kun juuri Hakulinen itse esitti asian, kun työvaliokunnassa tätä asiaa käsiteltiin. Tämä jo sinänsä paljastaa sen että SAK ei ole voinut tehdä asiallemme mitään. Se on kyllä tullut sadonkorjuuseen silloin, kun asiat ovat menneet sille asteelle, että työnantajien on täytynyt taipua. En sano tätä siksi, ettenkö soisi SAK:lie kaikkea kunniaa. Sanon tämän vain sen vuoksi, että olen tehnyt muutakin kuin niistänyt nenääni. Palkka-asiaassa liittomme liittotoimikunnassa on oltu aina samaa mieltä niin sos.-demokraatit kuin kommunistitkin. Hyvä, ettei puhe aika loppunut kesken.

J. Kivi: Täällä me nyt omassa keskuudessamme näemme tämän järjestödemokratian ja järjestövapauden, mitä amerikkalaiset meille niin ylistävät. Linnarauhasopimus on mitä turmiollisin työläisille. Työläisten palkat ovat ankkurissa ja SAK:n myötävaikutuksella rikottiin työehtosopimuksia. Me näemme, että hinnat kaikkialla nousevat, Makkaroitten y.m. maksut ovat nousseet linnarauhan aikakin ja tulevat nousemaan. Me tiedämme, että hintaneuvostossa on pinkka hinta-anomuksia, jotka varmasti käsitellään, kun vaalit ovat ohitse. Sementille siellä pyydetään 30 %, sanotaan, että sementin tuotanto maassa ei ilman tätä korotusta kannata, että suuret päivittäiset tappiot tulevat. Vernissalle pyydetään 70 mk kilolta; makeisille, nauiloille ja monille muillekin artikkeleille pyydetään hinnankorotuksia ja osoitetaan niiden kannattamattomuus muussa tapauksessa. Tämä osoittaa, että inflatio tulee jatkumaan siitä huolimatta, vaikka palkat on pantu ankkuriin. Tällainen on kylmä tosiasia. Ja huolimatta siitä, että 5 % indeksiä palkan korotuksina jo jätetään maksamatta, mutta syksyllä, kun 5- kk:n päästä tämä tasaus pitäisi sitten tehdä, niin saatte olla varmoja siitä, että työnantajakapitalisti apureineen keksivät jälleen jonkinlaisen indeksirukkauksen, jotta palkan korotukset indeksikorotusten muodossa varmasti jäävät saamatta.

Ei olisi uskonut, että sellaisessa tilassa, jossa meillä nyt eletään, että hinnat jatkuvasti ovat nousseet, palkat jääneet jatkuvasti taaksepäin. Kaikissa instansseissa on kapitalisteilla enemmistöt, jotka päättävät asioista — on selvää, että kaikki mitä vakauttamiseen tarvitaan, tullaan ottamaan työläisten selkänahasta. (Puheenjohtaja: Aika.) — Täällä ovat toisetkin työvaliokunnan jäsenet käyttäneet aikaa. Jos minä saisin päätöslauselman lukea. Kyllä minä sen luen täällä. Täällä jäi erältä toverilta äsken kesken päätöslauselman lukeminen, niin että minä esitän sen tässä.

"1) Sanoa viipymättä maamme ammattiyhdistysliikkeen irti kapitalistien sanelemasta linnarauhasta, jonka SAK:n työvaliokunnan oikeistolaiset ja sosialidemokraatit ovat allekirjoittaneet työväestön mielipidettä kuulematta ja hyvin tietäen, että he tällä toimenpiteellä ovat kavaltaneet työväenluokan edut ja rauhanasian;

2) vaatia, että työehtosopimuksen edellyttämät indeksin korotukset on maksettava viipymättä ja että pisteostoille sekä muilla huijaustoenpiteillä jäädytetyt palkat korotetaan oikeaan suhteeseen suuresti kohonneiden elinkustannusten kanssa;

3) velvoittaa työvaliokunnan ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin 20. 1. 51 työpalkkojen säännöstelystä ja lakko-oikeuden kieltämisestä annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamiseksi."

Tähän minä lopetan, ja kiitoksia puheluvasta.

TT. Syrjä: Pyydän yhtyä kannattamaan toveri Kiven tekemää päätöslauselmaesitystä.

Tämän puheenvuoron otin oikeastaan siitä syystä, että täällä metalliliiton puheenjohtaja Liljeström väitti puheenvuorossansa, että rakennustyöntekijän liitto olisi saanut SKP:ltä komennuksen, että A-sopimusta ei saisi tunnustaa. Liljeström saa tietysti puolueeltaan, sos.-dem. puolueelta määräyksen, ja kuvittelee, että kaikki ovat samanlaisen tossun alla kuin hän. (Hakulinen: Ei ainakaan huopatossun alla!) — Voin ilmoittaa, että Suomen Rakennustyöläisten Liitto ei saa mitään määräyksiä. SKP:ltä, se saa määräyksiä vain omalta jäsenistöltään ja toteuttaa niitä.

Rakennustyöntekijäin liiton edustajakokous yksimielisesti tuomitsi linna-rauhakysymyksen sellaisenaan koska, se kerran on palkkatyöläisille epäedullinen. Rakennustyöntekijäin Liiton edustajakokouksessa oli myöskin sosialidemokraattisia jäseniä, mutta siellä ei ammatillinen jaosto tietenkään voinut painostaa näitä. He voivat vapaasti keskustella ja lausua mielipiteensä kysymyksistä.

Mitä sitten tule kysymykseen A-sopimuksesta ja sen mahdollisuuksista, niin Suomen Sosialidemokratissa on suurin otsikoin että A-Sopimuksen perusteella kohosivat palkat 10 %. Tällä hetkellä ei SAK:n työvaliokunta saa rakennustyöläisten palkkakysymykseen sellaista lausuntoa, että rakennustyöläisille voisi saada edes 8 %. Tällä tavalla siis ajatellaan kysymyksestä, puhutaan suurista korotuksista ja kuri on kysymyksessä palkkojen järjestely, niin ei sellaista lausuntoa voida antaa, jonka perusteella palkkoja voitaisiin korjata. SAK:lta on sitä pyydetty. SAK:n pääsihteeri Lindblom on paikkajaosten jäsen ja hänellä oli tilaisuus kuulla rakennusteollisuuden edustajain lausuntoja palkkajaostoh kokouksessa. Pääsihteeri Lindblom ei millään tavalla osoittanut, että hän tuntisi kiinnostusta rakennustyöläisten palkkakysymykseen ja olisi senvuoksi valmis jollakin tavalla sitä auttamaan.

O. Varpe : On ikävää, että näinkin tärkeässä kysymyksessä joutuu pyytämään useita puheenvuoroja senvuoksi, että ne rajoitetaan. Mutta haluan kuitenkin jatkaa jo aloittamaani puheenvuoroa, mutta mainitsen aluksi, että kannatan toveri Kiven esittämää päätöstä linnarauhasta.

Nyt solmittu linnarauhasopimus kytkeytyy mitä kiinteimmin kapitalistien sodan valmistelupuuhiin ja on sen tarkoituksena kuristaa työläisten elinehtoja, jotta kapitalistit riistovoittojaan supistamatta voisivat sijoittaa amerikkalaisten, isäntiensä määräämiin varustelutoimenpiteisiin tarvittavat miljardit, läntisten imperialistien agentit valmistelevat uutta tuhoa myös Suomen työväkeä kansalle ja riistorauha on keino, jolla pyritään tukahduttamaan työläisten kasvava vastarinta.

Maassamme on jo pitemmän ajan suoritettu puolisolaisia liikekannallepanovalmisteluja (Naurua.) ja meillä Turussakin on teollisuuslaitos — pitäkää korvanne auki — joka valmistaa granaatintulppiä sellaisia määriä, joita ei varmaankaan tarvita rauhanaikaisessa armeijassa.

Tämä on totuus. Jos haluatte saada numerotietoja, olen valmis niitä antamaan. Tämä kaikki tukee esittämäni ajatusta kapitalistien sodan valmistelupuuhiin ja puuhaan liittyy kiistattomasti myös kapitalistien sanelema linnarauha.

P. Lundström : Puheenjohtaja Sumu mainitsi puheessaan, että tilanteeseen suhtaudutaan tällä hetkellä rauhallisemmin kuin edellisenä vuotena johtuen se toukokuussa tehdystä linnarauhasta.

Tilanne tosiasiaassa on sellainen, että työläiset tällä hetkellä tuntevat suurta huolestuneisuutta sen tilanteen johdosta, mihinkä olemme joutuneet linnarauhasopimuksen johdosta. Sensijaan tämän maan vientikapitalistit tuntevat suurta rauhallisuutta tämän tehdyn linnarauhäsopimuksen johdosta. Siitä ovat selvinä esimerkkeinä sen saamat suuret voitot: Mainitsen vain, että selluloosasta, josta vuonna 1950 maksettiin 4274 markkaa tonnilta, «aksetaari

tällä; hetkellä huomattavasti korkeampi hinta, ollen hinnan korotus kokonaisu-
ta 294 %. Valkaistun sulf Utin hinnankorotus on .olkit vastaavana aikana 240
% ja valkaisuamattoman sulfiitin 289 %.

On luonnollista, että maamme työnantajakapitalistit halusta olivat valmiit
lähtemään linnarauhasopimukseen. Kaikki tämä vakauttaminen, mikä yrite-
tään tällä kertaa toteuttaa, tapahtuu työläisten selkänahan kustannuksella.
Että näin tosiasiaa on, sen osoittaa selvästi meille SAK:n taloudelliselle
suunnitteluneuvostolle lähettämä kirje, jossa mm. sanotaan: "ettei tarkkailu-
verkon tehottomuden takia voida kaikkia hintarikkooja paljastaa, ovat
monet jakeluliikkeet keskusliittomme saamien ilmoitusten mukaan suoritta-
neet edelleen hintojen korotuksia, sekä tavaroita julkisesta jakelusta poista-
malla aikaansaaneet kasvavaa ostopalua ja hintatarjontaa." Tällä tavalla
yritetään kätkeytyä niiden hintatarkkailijoiden taakse, jotka eivät muka valvo
näiden hintojen korotuksia. Tosiasiaa joka päivä meillä tapahtuu hintojen
"kohotuksia.

Sen lisäksi täällä on tämän päivän aikana samaten kuin edellisen päivän
aikana puhuttu useaan otteeseen sopimusten rikkomisesta ja järjestö päätös-
ten rikkomisesta. Tässä meillä on malliesimerkki siitä, millä tavalla SAK itse
suhtautuu tehtyihin sopimuksiin. Työehtosopimuksissa on määrätty siitä, että
elinkustannusindeksi, kohotessa vissiin määrään, kohotetaan .myöskin vas-
taavasti palkkoja. Tällä tavalla——(Puheenjohtaja koputtaa ajan loppu-
misen merkiksi.) •• <

E. Antikainen : On sinänsä valitettavaa, että silloin,* kun keskustelun,
alaisena ovat todellakin arvokkaat taloudelliset palkka- ja työehtoja koskevat
kysymykset niihin ei riittävästi voida kokouksen aikaa uhrata. Suurelta
osaltaan tämä kuitenkin johtuu siitä, että jo kokouksen alusta alkaen ei täällä
vähemmistöryhmän, kommunistien taholta ole tunnettu tarvetta varata aikaa
«ikä*ole ollut halua tällaisten kysymysten asialliseen käsittelyyn, vaan on
todellakin käytetty kokousaikaa aina pöytäkirjan tarkastajien vaalista., al-
kaen marssimalla tämän salin käytäviä edestakaisin ja sillä tavalla viemällä
pohjan pois tällaisille arvokkaille asioille varatulta alkuperäiseltä ajalta.
(Kokouksesta.; Sekö oli tarkoitus.) Tämäkin keskustelu osoittaa Jisäksi, että
sinä lyhyemmänkin aikana, joka siihen on vafattu, mieluummin haluttaisiin
"keskustella muusta kuin varsinaisista käsittelyn alaisista asioista. Yhden mi-
nuutin puheenvuoroissa mennään sodan valmisteluihin niinkuin yleensä on
menty jokaisessa puheenvuorossa. Koskipa se sitten vaikka perunamaan mul-
taamista, se on kommunistien mielestä teko, jolla valmistellaan tässä maassa
.sotaa. Ei ole siis ollenkaan ihmeellistä, että aikaa on pakko rajoittaa, koska
ei ole haluakaan käsitellä kysymyksiä asiallisessa mielessä.

" Eräissä näissä 'viimeisissä., puheenvuoroissa tuli myöskin esille varsin
mielenkiintoisia asioita. Eräissä puheenvuorossa sanottiin, että on itsestään
.selvää, että sopimukset porvareiden ja työnantajien kanssa eivät voi koitua
muuta kuin työntekijäin etujen vastaisiksi toimeentulotason kiristämiseksi.
"Ymmärtää hyvin että kommunistit eivät ole hyväksyneet aikoinaan tehtyä
F-sopimasta eikä myöhemmin tehtyä A-sopimusta eikä sitten viimeistä lin-
Tiaraahasopimusta, kun kerran näin ajatellaan. Mutta ei pitäisi sitten sa-
massa hengenvedossa, puhua, että tällä linriarauhasopiniuksella on rikottu
.sitten joitakin muita sopimuksia, nimittäin" työehtosopimuksia, kun ei ker-
ran yleensä anneta arvoa sopimuksille. Tosiasia kuitenkin on, että **SAK:**h
enemmistöryhmä, joka on joutunut kantamaan vastuun- palkannauttijain
turvallisuudesta tässä maassa kaikissa niissä vaiheissa, joissa kommunistit
*qvät tehneet kaikkensa saadakseen epäonnistumisen aikaan, on myöskin tässä
tapauksessa tuntenut vastuunsa javarsin merkitävällä tavalla, todeten, kuin*
"ka vähän palkannauttijat ovat voineet hyötyä sellaisesta olotilasta, jossa

Päätöksen johdosta lausuu

M. S u n e 11: Minä en voi hyväksyä kokouksen tekemää päätöstä linna-Tauhasopimuksesta. Sopimuksesta, joka on syntynyt jäsenistön mielipidettä tuulematta ja jonka tarkoituksena on palvella maamme kapitalistipilrien «tuja ja polkea työväenluokan etuja. Esitän itseni ja vähemmistöryhmän puolesta vastalauseen päätökseen.

(Vastalause liitteenä n:o 17.)

Palkka- ja talouspoliittiset kysymykset.

Puheenjohtaja: Tämän jälkeen me tulemme työjärjestyksen IX. fcohtaan, Palkka- ja talouspoliittiset kysymykset.

Kivi: Palkkakysymyksessäkin tulee voimakkaasti näkyviin kaksi toisilleen vastakkaista suuntaa. Vasemmisto lähtee siitä, että työläisille on turvattava sellainen palkka, joka vastaa kohonneita elinkustannuksia ja joka kohottaa työläisten elintäsoa tuotannon tekniikan ja tuotannon määrän lisäytymisestä. Oikeiston suuntana on porvarillisen järjestelmän vakauttaminen palkkatyöläisten kustannuksella, joka niin selvästi tulee esiin linna-rauhasopimuksessa, mutta joka jo kolmen vuoden aikana on tullut ilmi eri yhteyksissä. Tällainen politiikka palvelee sotaa valmistelevien ainesten tarkeituksia.

Oikeistososialidemokraattien palkkapoliitikalle on kuvaavaa, että työväliokunnan enemmistö alkaa tästä kysymyksestä lausuntonsa: "Kahden edellisen edustajakokouksen" jne. vaikka se on hyvin tietoinen, että neljännen «dustajakokouksen aikana ja sen jälkeen palkat saivat nousta vain 2/3 elinkustannusten noususta ja joukoille sanottiin, että kun sota on voitettu, niin sitten vasta ryhdytään järjestämään palkkoja.' Sota kuitenkin hävittiin ja joukot salvat itse kohottaa palkkansa vuonna 1945 ja silloiset ja osaksi nykyisetkin SAK:n herrat tulivat vain pakosta mukaan työläisten palkkaliikkeisiin. Työväliokunnan sos.-dem. ryhmä, joka saneli palkkakysymystäkin koskevan lausunnon, valittaa, että työnantajat ovat ryhdistäytyneet. Tämä on totta, mutta eivätkö juuri sosialidemokraatit ole olleet ja ovat edelleenkin antaneet tässäkin asiassa työnantajille tukeaan. Palkkaliikkeiden takia erotettiin SAK:sta seitsemän liittoa, joista kaksi kaikkein vasemmistoenemmistöisintä on edelleenkin SAK:n ulkopuolella. Totta kai tällaiset toimenpiteet ryhdistävät työnantajia ja ennen kaikkea työnantajapiirejä oli omiaan ryhdistämään se, kun SAK sos.-dem. hallituksen aikana tyrmäsi kaikki palkkaliikkeet. Mutta jatkuvat hintojen nousut .kuitenkin aiheuttivat palikkaliikkeitä tai ne syntyivät liian ankarasta työsuhteesta kuten Arabiassa tai suoranaisista palkanalennuksista kuten Kemissä. Kumpaanakin edellämäinnittuun paikkaan sosialidemokraattinen hallitus lähetti poliiseja työnantajan avuksi tunnetuin seurauksin ja työväliokunnan enemmistö on siunannut nämä toimenpiteet, sillä se ei ole missään muodossa pannut vastalauseita työläisten pamputuksia, murhia ja linnatuomioita vastaan. Kun herrat sosialidemokraattiset työväliokunnan jäsenet hakevat syyllisiä työnantajain "ryhdistäytymiseen", olisi heidän pitänyt katsoa peiliin nähdäkseen todelliset syylliset. Tavallinen työläinen ei tahdo uskoa silmiään, kun hän lukee työväliokunnan lausunnon, että osittain sotavuodetkin ovat osoittaneet talouspoliittisen suunnittelmallisuuden tien. Tällainen puhe on todellakin työläisille kauhistus. Sota-aikana työläisten elintaso laski jatkuvasti kolmannekseen. He kuluttivat vaatevarastonsa loppuun saamatta uutta tilalle. Sota raaiisti kansaa ja rikollisuus lisääntyi. Mutta tuotannon harjoittajat, varsinkin metallialalla, rikas-

tuivat vallan ylettömästi. Tällainen on sosialidemokraattisten pampujen, jotka itsekin ovat olleet kivääri olalla, ampumassa aseettomiakin työläisiä, talouspoliittisen... suunnitelmallisuuden tie. sodan, oloissa. Työvaliokunnan enemmistö pitää solidaarisena palkkapoliitiikkana sitä, kun toisen, työläisen, palkkaa alennetaan, toisen saadessa vähän korotusta. Tällaista ne sanovat oikeudenmukaiseksi järjestykseksi ja tähän teoriaan' perustuu A-sopimus. Mutta työläiset tietävät, että heistä ei kukaan saa liian suurta palkkaa, Siitä, kapitalistit kyllä pitävät huolen. Sen vuoksi on solidaarista palkkapoliitiikkaa se, kun vahvemmassa asemassa olevat työläiset tukevat heikommassa asemassa olevien tovereidensa palkkaliikkeitä ja palkankorotuksia. A-sopimukseen otetut työkohteet aiotaan nyt viedä läpi SAK:h edustajakokouksen arvovaltaa käyttäen. Väännettäköön tämä asia miten päin tahansa, niin käytännössä ja kapitalistisen systeemin vallitessa se merkitsee aina sitä, että työläiset jäävät riippuvaisiksi työnantajien mielivallasta. Tämän on myös A-sopimuksen jälkeinen kokemus, osoittanut. Työpaikoilla olevat työläiset ovat tästä asiasta puolueen näkökantoihin katsomatta yksimielisiä. Työkohtaisuutta vastustava kanta on aivan yleinen kautta maan.

Olen täällä kosketellut työvaliokunnan enemmistön harjoittamaa palkkapoliitiikkaa. Sen pääsävelenä on ollut se, että jos ei ole katsottu voitavan, estää palkkojen korotuksia, kuten Fagerholmin hallituksen aikana, niin sitten on annettu herroille hinnankorotuslupaukset ja tämän kautta riistetty palkkojenkorotusten antama hyöty, ennenkuin palkankorotukset ollenkaan, ovat päässeet vaikuttamaan, A-sopimuksella taas tasoitettiin työläisten palkkoja! Työläisten elintaso jäi kuitenkin kummassakin tapauksessa, parantamatta^ Tällainen, palkkapoliitikka huipentui sitten linnarauhasopimukseen, jolla suoralla kädellä riistetään työläisille tulevat indeksikorotukset työehtosopimusten selvistä määräyksistä huolimatta.

Me täällä vasemmalla olemme jatkuvasti vaatineet palkkatyöläisten mahdollisimman pätevää ja herkästi vaikuttavaa indeksiturvaa emmekä voi kädet ristissä katsella, kun sosialidemokraattiset pamput yhdessä herrojen kanssa ovat päättäneet jättää indeksikorotukset maksamatta. Me sanomme työläisille, että heillä on kaikki oikeudet vaatia näitä korotuksia.

Osastot ovat lähettäneet lähes 30 palkkapolitiittista esitystä, näistä jokainen sisältää aivan vastakkaisia käsityksiä palkka-asiain hoitamisesta, kuin mitä työvaliokunta esittää. Tämä on sosialidemokraattisille pampuille aivan tyypillinen ilmiö, miten vähän he antavat arvoa työläisten käsityksille ja vaatimuksille. Minä olen sitä mieltä, että meidän on tässä edustajakokouksessa pidettävä kiinni näistä osastojen tekemistä esityksistä ja rakennettava vastainen palkkapoliitiikkamme näiden esitysten pohjalle. Palkkapoliitikka el kuitenkin ole mikään erillinen kysymys, vaan se liittyy läheisesti muihin talouspoliittisiin kysymyksiin-. Tähän katsoen esitän, että

1) kumotaan linnarauhasopimus ja työpalkkojen säännöstelystä 20. 1. 1951 annettu valtioneuvoston päätös sekä määrätään uudella päätöksellä, palkkatyöläisille taannehtivasti maksettavaksi maksamatta jääneet ja pisteostoilla estetyt palkkojen korotukset, minkä jälkeen turvataan palkkojen nousu elinkustannuksia vastaavalla tavalla.

2) Kestävän ja kyllin tehokkaan hintasulun aikaansaamiseksi perustetaan nykyisen hinta- ja palkkaneuvoston sijaan todella tarkoitustaan vastaava,, kansan etuja puoltava ja riittävän tehokkailla valtuuksilla varustettu valtion toimikunta, jonka tehtäväksi määrätään hintojen ja voittojen valvonta ja supistaminen ja joka muodostetaan yksinomaan sellaisista työväenjärjestöjen, talonpoikain, käsityöläisten ja kuluttajien edustajista, joista on takeita, että he horjumatta ja pelkäämättä ajavat kansan eivätkä tehtaanomistajien, tukkukauppiaiden ja kapitalismin etuja.

3) Kotimaisesta hmtakehityksestä riippumattomien hintojen nousu esitetään käyttämällä tuontitavaroiden hintojen alentamiseen vientiteollisuuden kohtuuttoman suureksi paisuneita suhdannevoittoja. Ulkomaankaupan suuntaaminen pulista' vapaille markkinoille on tullut entistä ajankohtaisemmaksi. Se aiheuttaisi aivan uudenlaisen kehittymismahdollisuuden talouselämän tervehdyttämiselle ja olisi askel kohti vakavaa ja pulille, vähemmän altista tuotannollista toimintaa. <

4) Maataloustuotannon tukeminen viime vuonna, on ollut yksipuolisesti-vain hintapolitiikkaa, eikä sekään ole tapahtunut terveellä pohjalla.-Noudatettu hintapolitiikka on suosinut suuromistajia, mutta jättänyt maaseutu-väestön enemmistön, pienviljelijät, kaikkea tukea ja turvaa vaille.

Me kansandemokraatit esitämme, että oikeudenmukaisen ja pienviljelijöitä suosivan hintapolitiikan ohella on yleensä pyrittävä tuotannon edellytysten parantamiseen, tuotantokustannusten supistamiseen ja tuotannon tulosten lisäämiseen. Pienviljelijöitä on valtion toimesta tehokkaasti tuettava, heidän rakennustoimintaansa avustettava, heidän verotustaan kevennettävä, korkokantaa alennettava ja pienviljelystiloille annettava riittävästi lisää viljelys- ja metsämaata.

5) Työätekevän kansan verokuormaa on ratkaisevasti kevennettävä. Verotuksessa on otettava käytäntöön sellainen periaate, että palkkatuloista ja kaikesta muustakin omalla työllä hankitusta 'ansiosta suoritetaan veroa puolta kevyempien, perusteiden mukaan kuin toisen työstä ja keinottelusta saaduista, tuloista.

6) Inflaation pysäyttämiseksi Ja valtiontalouden tervehdyttämiseksi on, ryhdyttävä ratkaiseviin toimenpiteisiin valtion menojen supistamiseksi kaikilta niHJä osilta, jotka eivät ole välttämättömiä kansan hyvinvoinnille ja kulttuuritason kohottamiselle, mutta on jyrkästi torjuttava sellaiset supistamisesitykset, jotka kohdistuvat välttämättömiin sosiaalisiin ja kulttuurimeinoihin, kuten ns. teurastuskomitea on esittänyt. Samalla on ryhdyttävä hankimaan valtiolle välttämättömiä tuloja lisäämällä suuromistajien verotusta ja hankkimalla valtiolle tuloa tuottavia laitoksia, Taantumuspiirien sodanvalmisteluihin perustuva kiihtynyt hyökkäys työätekevän kansan elintason alentamiseksi, jota nykyisin vakauttarnispolitiikait nimellä sanotaan, on muodostunut vaaraksi koko kansalle. Oman kansamme ,kokemus ja koko kapitalistisen maailman tämän hetken tilanne todistavat, että sotapolitiikka merkitse aina taloudellista sekasortoa, työätekevän kansan nälMintymistä, verojen lisääntymistä, sosiaalisen ja sivistyksellisen elämän pysäyttämistä,, ja että yhä suurempi osa kansantulosta kasaantuu monopolien sotasuhdanteista ja työätekevien riiston lisääntymisestä hyötyvään kapitalistiryhmän haltuun. Kansan edun nimessä on nykyisestä sota- ja nälkiinnyttämispolitiikasta luovuttava, ja kaikkien vakauttamisohjelmleh ja -toimenpiteiden tarkoituksena tulee olla rauhan turvaaminen ja työätekevän kansan, oikeuksien ja hyvinvoinnin lisääminen. Se on tämän kauden tärkein tehtävä, myös talouselämämme alalla."

A. Virtanen: Kun täällä on puhemiehistön pöydälle jo tähän mennessä taitanut tulla vähintään nelisenkymmentä puheenvuoroa ja kun jokainen puhuu 10 minuuttia, niin se tietää sitä, että ime saamme istua täällä yön ja huomisen päivän ja ehkä vielä seuraavankin' yön< ja kun tässä Kiven puheenvuorossa jo tuotiin vähemmistöryhmän kanta melko tarkasti esille^ nito minun mielestäni ei enää olisi syytä pitää 10 minuutin puheenvuoroja; ja nato ollen minä ehdotan, että puheenvuorot rajoitetaan ja puhöajka. 3. minuuttiin. (Kokouksesta: Yhteen!) •>-

O. Kaipainen: Pyydän kannattaa edellisen puheenvuoron käyttäjää vain sillä edellytyksellä, että ehdottaisin että yksi minuutti riittäisi. (Kokouksesta: Hyvä on!)

Li. Metsämäki: Minä kannatan puheenvuorojen rajoittamista yhteen minuuttiin, koska tässä on 6. kierros menossa, kun tämä samanlainen levy soi. (Kokouksesta: Oikein!)

E. Saarinen: Paitsi sitä, että "sannatan puheenvuorojen rajoittamista ja puheajan rajoittamista 1 minuuttiin, minä ps'ydän huomauttaa puheenjohtajalle, että työjärjestyssääntöjen 4. kohtaa ei ole tulkittava min, että Kivi edustasi täällä alustajaa, jolle voidaan myöntää puheenvuoro pitempänä kuin 10 min. Hän esiintyi täällä päinvastoin arvostelijan asemassa ja niin muodoin häntä koskee työjärjestyksen 4. kohdan säännös.

V. Laamanen: Täällä on kahdenlaisia edustajia. Ensiksi on sellaisia, jotka täällä ajattelevat vain omaa mukavuuttaan, toiset edustajia, jotka ovat tulleet tänne rakentamaan tai keskustelemaan ja päättämään niistä, kysymyksistä ja asioista, joita ammattiyhdistysliike palkkatyöväelle antaa. Minä en ymmärrä teitä miksi te yleensä tulette tänne ja miksi meitä kutsutaankaan tänne, kun ei anneta puhua varsinkaan tällaisessa asiassa, jossa me rakennamme tulevaisuutta. Edustajille on myöskin annettava tilaisuus puhua.

Minä vastustan ehdottomasti sekä puheajan että puheenvuorojen rajoittamista.

E. Niitty: Tässä väliajalla oli keskustelua tästä sananvapauden rajoittamisesta, jota tässä kokouksessa harrastaa jopa demokraattiseksi itseään nimittävä kansanedustajakin, ja siinä samassa yhteydessä kun tässä keskusteltiin niin minä esitin näille länsimaita ihaileville demokraateille että kelpaisikohan heille esim. erään englantilaisen parlamenttimiehen lausuma käsitys. (Kokouksesta: Asiaa!) Tämä englantilainen herrasmies nim. sanoi opposition miehelle seuraavasti: Minä en hyväksy teidän sanoistanne ainoatakaan samaa, mutta taistelen viimeiseen pisaraan saakka siitä, että saatte sen sanoa. — Eikö tämä kelpaisi näille meidänkin länsimaita ihaileville demokraateille, että soisivat täälläkin rivimiesten edustajille tilaisuuden sanoa mitä he haluavat.

Minä samon tälläkin kertaa jyrkän vastalauseeni tälle sananvapauden rajoittamiselle.

Puheenjohtaja: Edustaja Virtanen Kaipaisen kannattamana on ehdottanut että puheenvuorot rajoitetaan ja että puheaika rajoitetaan 1 minuuttiin. Täällä on myöskin asiassa käytetty vastustavia puheenvuoroja. Tämän johdosta on asiasta toimitettava äänestys.

Teen seuraavan äänestysesityksen: Ensinnä äänestävät ne, jotka ovat edustaja Virtasen ehdotuksen kannalla, että puheenvuorot rajoitetaan ja että puheaika rajoitetaan 1 minuuttiin, sen jälkeen vastustavalla kannalla olevat.

Äänestysesitys hyväksytään.

Koeäänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Totean, että suuri enemmistö on hyväksynyt kannan, että puheenvuorot rajoitetaan ja puheaika määrätään 1 minuutiksi.

A. Prunnila: Minä paheksun sitä, että täällä jokaisen asian yhteydessä rajoitetaan puheenvuorojen saanti ja käyttöoikeus. Tässä ei kerkii muuta esittämään kuin toisen ehdotuksen. Ehdotankin, että verotuksessa edustajakokous hyväksyisi seuraavaa:

SAK:n VI edustajakokous toteaa käytännössä olevan verotuksen muodostuneen työläisten «lntasoa huomattavasti alentavaksi tekijäksi. Sen vuoksi» kokous on sitä mieltä, että on kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin verotuksen alentamiseksi. Toimeentuloon välttämättömästi katsottavat-tulot

jat pienet omaisuudet on vapautettava kaikista välittömistä veroista ja välillinen verotus siten uudistettava, että se ei missään muodossa koske toimeentulolle välttämättömiä joukkokulutustarvikkeita. Tukien koko järjestövoimallaan kaikkia siihen tähtääviä toimenpiteitä, edustajakokous pitää, välttämättömänä kiireellisesti toteuttaa seuraavaa:

1) Verovapaan tulon yläraja valtion ja kunnan verotuksessa on korotettava nykyistä huomattavasti korkeammaksi ja veroa pienehköjen tulojen osalta * muutenkin kevennettävä. *

2) Eläke-, tapaturma-, sairausvakuutus ja muiden niihin verrattavien maksujen vähennysoikeutta verotuksessa on lisättävä ja ulotettava vähennysoikeus koskemaan tulon hankintaan liittyviä kustannuksia, kuten matkakuluja, vaatteiden ja varusteiden kulumista erikoistoissa.

3) Omaisuuden verovapaa yläraja on korotettava sellaiseksi, että veroauksen kohteeksi eivät joudu omakodit ja muut näihin verrattavat pienet omaisuudet.

4) Ensimmäinen veroluokka valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa on poistettava. «

5) Toimeentulolle välttämättömät joukkokulutustarvikkeet on vapautettava kaikista välillisistä veroista .

V. L a a m a n e n : Vähemmistöryhmän puolesta esitän jyrkän vastalauseeni äsken tehdyn sanavapautta rajoittavan päätöksen johdosta.

Puheenjohtaja jaksii siirtyä puheenjohtaja Sumu.

E. S a l o m a a : Tässä työjärjestyksen kototaan sisältyy myöskin sosiaalisuaintiikysymys. Kiinnitän huomiota siihen, että edellisessä edustajakokouksessa hyväksytystä "JMittä SAK nyt tahtoo?" -ohjelmassa siihen sisältyi kaninanmäärittely sosialisuimiseen tuotantovälineiden ottamiseen yhteiskunnan haltuun, ja muistaakseni siinä sanottiin vielä niinikin, että SAK:n työvalioJkunta tulee laatimaan SAK:lle tästä yksityiskohtaisen ohjelman.

Kun me katselemme nyt SAK:n yleisalustusta tämän kysymyksen osalta, niin siitä on kokonaan poistettu tämä sosialisuiminen, puhumattakaan yksityiskohtaisesta ohjelmasta, sitä ei ole tämän neljän vuoden kuluessa valmistettu. Koska kuitenkin tämä kysymys hyväksyttiin SAK:n periaatteelliseen ohjelmaan jo perustuvassa kokouksessa, toivoisin, että sitä ei poistettaisi päiväjärjestyksestä ja että ammattiyhdistysliikkeelle luotaisiin myöskin käytännönsosialisuimishjelma.

M. S u n e 11: Allekirjoittanut oli valmistautunut keskustelemaan hiukan sosialisuimiskysymyksestä ja koska tämä, sanoisinko länsimainen demokratia ©i anna aikaa perusteluihin, niinpyydän saada esittää tälle kokoukselle päätöslauselmaehdotuksen tästä kysymyksestä.

SAK:n VI sääntömääräinen edustajakokous päättää seuraavaa:

Edustajakokous toteaa, että se pääomien keskittyminen, mikä, tuotantolämässämme on tapahtunut, on johtanut pitkälle menevään monopolisointu-miseen.. Tämä on muodostunut esteeksi tuotantoelämämme kehitykselle siinä määrin, että se ei nykyisessä muodossaan kykene tyydyttämään kansan tarpeita eikä kansantaloutemme terveellisen ja edistyksellisen kehityksen sanelemia-tehtäviä.

Valtion taloudellinen asema on joutunut yhä vaikeampaan asemaan me-nojen yhä kasvaessa, joka on johtanut kohtuttomaan korkeaan ja raskaaseen palkkatulojen ja kuhitustarvikkeiden verotukseen, saattaen siten kansan toimeentulon äärimmäisen vaikeaan ja kestäättömään asemaan. Toisaalta olisi maamme sosiaaliseen lainsäädäntöön saatava huomattavia uudistuksia, jotka

toteutettuina aiheuttavat-huomattavia lisämenoja valtiolle, sekä ryhdyttävä, suunnitelmalliseen ja tehokkaaseen, mutta suuria pääomia kysyvään rakennustoimintaan asuntojen rakentamiseksi niitä, tarvitseville.

Työätekevän talonpojan ja maaseudun pieneläjiä taloudellista ja sivistyksellistä toimintaa olisi yhteiskunnan taholta tuettava, että he työnsä tuloksilla pystyisivät turvaamaan tyydyttävän toimeentulon perheilleen, tuotomalla heille entistä halvemmalla maanviljelyskoneita ja muita kulutustarvikkeita.

Palkkatuloista ja pienomaismiksista perittävää veroa olisi huomattavasti pienennettävä, joka johtaa valtion tulojen supistamiseen ja toisaalta kiireelliset uudistukset ja asunnonrakennustoiminta Vaativat suuria kustannuksia valtiolta. Valtion on tasapainoon taloutensa saattamiseksi ja tarvittavien tulojen hankkimiseksi laajennettava taloudellista toimintaansa ottamalla, valtion haltuun monopolisoituneet suuryhtiöt. Voidakseen tarpeeksi tehokkaasti ohjata pääomien sijoituksia kansantaloudelle edullisesti on suurempien liikepankkien ja vakuutuslaitosten valtion haltuun ottaminen välttämätöntä. Tällainen toimenpide vaikuttaa, ratkaisevasti tervehdyttävästi koko kansantalouteemme!

Ulkomaankaupan ohjaus talouspulista vapaisiin maihin Vapauttaa talouselämämme häiriöistä, joita kapitalistiset talouspulat ovat säännöllisin väliajoin maallemme aiheuttaneet. Sen tähden ulkomaankaupamme on otettava» valtion hoidettavaksi ja ohjattavaksi.

Edustajakokous pitää välttämättömänä näiden uudistusten ja muutosten, aikaansaamista, koska ne ovat ainoat keinot vapautua siitä talouselämästä, josta vallitseva anarkia ja kapitalistisesta suunnittelemattomuudesta, tuotantoelämän alalla, jota ohjaa vain kapitalistimonopolinen välttämätön voiton pyynti ja ahneus, täydellisesti syrjäyttäen kansantaloutemme ja yhteiskuntamme sanelema yhteiset edut.

Tässä mielessä edustajakokous velvoittaa SAK:n työvaliokunnan ja valtuuston ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin yhdessä muiden työväenjärjestöjen ja eduskuntaryhmien kanssa, monopolisoituneen suurteollisuuden» suurten liikepankkien, suurten vakuutuslaitosten ja ulkomaankaupan kansallistamiseksi.

V. Laamanen : Mitä nyt esillä olevaan palkka- ja talouspoliittiseen ohjelmaan tulee, pn kohta sen perustelujen alussa, toisesta lauseesta alkaen ajatuksia, jotka ovat joko totuudenvastaisia tai tahallaan harhauttavia. Tietäähän jokainen arvostelukykyinen työläinen esirh. sen, että vuoden 1947 edustajakokouksessa hyväksyttyä periaateohjelmaa jei johdon enemmistön taholla ole yritettykään toteuttaa. Eikähän tuo ihm'e olekaan, kun asettaa vastakkain toiselle -puolen nykyisen johdon enemmistön taantumuksellisuuden, toiselle puolelle sen, että mainituissa ohjelmassa oli vähän» merkkejä siitä,, että ammattiyhdistysliike on osa työväenliikkeestä.

Oliisi mielenkiintoista tietää, mitä tietä työvaliokunta tarkoittaa kuljetta- van suunnitelmatalouden saavuttamiseksi ja palkannauttijain mahdollisuuksiin elintason kohottamiseksi. Tähänastiset kokemuksethan puhuvat sen puolesta, että yhteistyössä ja hyvässä yhteisymmärryksessä suurpääoman omistajien kanssa työväenluokan elintaso jatkuvasti laskee,. Vaikka johdon enemmistö yleensä onkin tämän julkisesti kieltänyt, tunnustaa se huomaamattaan sivulla 6, toisen kappaleen lopussa, tämän oikeaksi sanomalla, että;olla onnistuttu...

Puheenjohtaja (Koputtaa): Aika.

E. Pöllänen: Pyydän saada kannattaa toveri Prunnilan tekemää ehdotusta tässä verotusasiassa.

Aune Hurme : Kysymys naisten palkoista on ollut jatkuvasti pohdin-

nan alaisena. Työläisnaisliikkeen perustamisesta lähtien on se jollut ohjelmassa, vaatimus sama palkka samasta työnsuorituksesta. Muuta siitä huolimatta se on vielä tänä päivänä toteuttamatta. Tällä hetkellä teollisuudessaakin työvoimasta on noin 40 % naisia. Useilla aloilla muodostavat naiset valtaosan enemmistön työntekijäväestä. Meillä on lukuisia esimerkkejä siitä, että naiset voivat työskennellä samassa työssä yhtä hyvin kuin miehetkin, mutta siitä huolimatta heidän palikansa on alhaisempi kuin miesten. Monessa nopeutta ja näppäryyttä vaativassa tehtävässä naiset ovat jopa parempiakin kuin miehet. V. 1939 oli naisten palkka eräillä aloilla vain 50 % miesten palkoista. Sodan jälkeisillä kausilla saatiin tähän epäkohtaan korjausta, joten v. 1947 ohjepalkkaero oli vain 11 %, joskin monet palkkapäätöksen momentit lisäsivät eroa, koska niitä oli helpompi saada sovelletuksi miesten palkkoihin. SAK:n 5. edustajakokous——(Puheenjohtaja keskeytti, aika loppui.)

K. Jokinen : Täällä on haluttu sanoa, että tämä sosialisomiskysymys olisi hyvin tärkeä. Minä haluaisin huomauttaa, että jos kommunistien, lakialoite, joka oli Pessin ym. allekirjoittama, olisi tullut eduskunnassa hyväksytyksi, niin ei tätä kokousta enää tarvitsisi pitää, sillä sen 10 § :ssä sanottiin, että "joka vaikeuttaa sosialisoidun yhteiskunnan taloutta, rangaistaan vähintään 2 ja enintään 8 vuodella kuritushuonetta". Ei siinä yhteiskunnassa olisi enää voinut pyytää palkanlisää eikä sosiaalisia uudistuksia, ei olisi tarvinnut myöskään pitää koko tätä ammattiyhdistysväen parlamenttia. Täällä Laamanen on puhunut niin kovasti rauhanasiasta, mutta minä pyytäisin Laamasta palauttamaan mieleensä sen ajan, jolloin hän oli Oulussa, jolloin sosialidemokraatit äänestivät suojeluskunnan määrärahoja vastaan ja Laamanen meni porvarien luokse valittamaan, että hänen täytyy hävetä, että hän on tällaiseen seuraan joutunut.

Siiri Kärkäs : Kun Lontoon ja Pariisin maailmankonferenssit hyväksyivät päätöksen, jonka mukaan kaikki rotuun, uskontoon ja sukupuoleen pohjautuvat poliittiset ja taloudelliset sekä sosiaaliset luokkaerot on poistettava, tässä mielessä on maksettava samasta työstä sama palkka. SAK:n edustajat ovatkin hyväksyneet näitä päätöksiä ja SAK:n V. edustajakokous otti yleisohjelmaansa nämä samat päätökset, mutta niin pian kuin SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto luopui ns. solidaarisesta palkkapolitiikastaan, niin tässäkin suhteessa tapahtui käänne huonompaan päin erikoisesti juuri naisten kannalta katsoen. Kun tuli voimaan Aurasopimus——(Puheenjohtaja koputtaa.) saanko lukea vielä tämän päätöksen.

Puheenjohtaja : Onko se pitkä?

Puhuja : Ei ole pitkä. Siksi esitänkin, että miesten ja naisten yhdenvertaisuutta palkkaukseen nähden SAK:n 5. edustajakokouksen päätösten mukaan aletaan viipymättä toteuttaa ja tässä mielessä SAK:n nyt valittava johto ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin erikoisten naisten palkkaryhmien poistamiseksi ja heidän sijoittamiseksi'n samoihin palkkaryhmiin miesten kanssa.

E. Trygg : Aikoinaan SAK:n valtuustossa on käsitelty tätä palkkakysymystä ja me olemme huomanneet sen, että meillä on ollut meidän hyvässä järjestössämme ryhmä, joka koettaa kaikella tavalla tätä jarruttaa. Minä pyysin tämän puheenvuoron lähinnä toveri Kiven puheenvuoron johdosta. Hän istuu kyllä tuolla ja minä pyytäisin kysyä, toveri Kivi, että ajatko sinä silloin oikeaita palkkapolitiikkaa, kun hän meidän liittotoimikunnan kokouksessa vaatii, silloin kun hän oli puheenjohtajana, että kaikki metallityöväen liiton sopimukset on purettava huolimatta siitä, että se mm. on automiehille, puhelinmiehille, putkimiehille ja muille antanut n. 40 markan korotuksen.

A. Kauhanen: Kun täällä on esilläolevaa palkkapolitiikkaa tarkasteltu varsin perusteellisesti ja monipuolisesti, niin lienee paikallaan, että katsellaan sitä myöskin työkohtaisuuden osalta. Palkkojen järjestely työkohtaisesti on työnantajapiireissä ollut mielenkiinnon kohteena jo kauan aikaa ja onpa sitä sovellettu käytäntöönkin tietojeni mukaan ainakin kumi- ja posliiniteollisuudessa. Yleisemmin on työkohtaisuudesta keskusteltu, vasta viime syksynä solmitun Auran sopimuksen voimaantumisen jälkeen. Kun A-sopimukseen perustuvia sopimuksia alettiin soveltaa käytäntöön mm. metalliteollisuuden alalla, havaittiin heti, että työnantajat, jotka sopimusneuvotteluissa eivät olleet korttejaan avoimesti paljastaneet aikoivat ottaa käytäntöön varsin laajan piste järjestelyn palkkoja määriteltäessä, yrittäen mitätöidä sopimuksissa sovitun palkkauksen perusteena olevat kokemusvuosiin perustuvat palkkaryhmittelyt. Työnantajan oli, kun työläiset" asettuivat vastustavalle kannalle peräännyttävä jossain määrin, palattava ainakin osittain jo käytännössä olleeseen palkkojen järjestelyyn —

A. Semm: Minä esitän työttömyyskysymyksestä seuraavan julkilausuman:

1. Ulkomaankaupamme suuntaamista sellaisiin maihin — Neuvostoliittoon ja kansandemokraattisiin maihin — jotka eivät kuulu kapitalistisen pulatalouden piiriin;

2. Valtiovallan toimenpiteitä työtilaisuuksien hankkimiseksi työttömiksi joutuneille tai riittävän toimeentulon takaaminen heille muilla keinoilla. Työttömyystöissä on maksettava sama palkka kuin muissa vastaavissa töissä ja samoin ori muut työehdot oltava samat;

• 3. Työttömyysvakuutuksen toimeenpanoa, jolloin lailla taattaisiin työttömiksi joutuneille riittävä toimeentulo työnantajan kustannuksella. Tämän toteuttamiseksi on perustettava työttömyysrahasto, johon jokainen yli 50 työntekijää käsittävä tuotantolaitos suorittaisi valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaan määrätyn prosenttimäärän tuotantonsa bruttotulosta. Varat käytettäisiin työttömyystöinä suoritettavien valtion ja kuntien yleishyödyllisten töiden rahoittamiseen (asuinrakennustoimintaa, maantie- ja rautatierakennustöihin, maaseudun sähköistämiseen, vesipäristen maiden kuivatukseen, yleishyödylliseen rakennustoimintaan jne.)

M. Nieminen: Tarkoitukseni oli puhua henkisen työn tekijäin palkka-asiasta, mutta koska SAK:n sosialidemokraattisten johtajien edesottamukset eivät siedä arvostelua enempää henkisen työn tekijäin kuin ruumiillisen työn tekijäinkään kohdalta, minä jätän puheenvuoroni puheenjohtajalle ja vaadin, että tässä esittämäni päätösesitys sikäli kuin se saa kannatusta otetaan myöskin äänestykseen. (Kokouksesta: Että henkiset tuotteet pääsevät oikeuksiin!)

H. Pulkka: Yhdyn kannattamaan täällä tehtyjä muutosesityksiä ja esitän työmaaterrorista seuraavan päätösehdotuksen. Ehdotan kokoukselle, että se hyväksyisi työmaaterrorista ja työläisiä vastaan kohdistetuista väkivaltatoimenpiteistä seuraavan päätösehdotuksen,

1. että poliisivoimien tai muiden aseellisten voimien käyttäminen lakossa olevien työläisten kokousten hajoittamiseksi tai muuten työtaistelun lannistamiseksi kielletään ja että tällaisiin tekoihin syyllistyneet toimeksiantajat ja toimeksipaniijat rangaistaan kiireellisesti,

2. että työläisten oikeus puolustautua lakon tai muiden taistelumuotojen avulla on turvattava,

3. että työväen yhtenäisen järjestövoiman avulla taistellaan mustalista-järjestelmää ja muita työmaaterroria harjoittavia ja vainotoimenpiteitä käyttäviä työnantajia vastaan ja

, 4. että ammattiyhdistysliikkeen johtoelinten on viipymättä puututtava joksaiseen työläisiin vastaan suunnattuun toimenpiteeseen, jonka tarkoituksena on rajoittaa työväenluokan oikeuksia.

L. Grönberg: Minä pyydän kannattaa tämän kysymyksen yhteydessä tehtyjä päätösesityksiä.

V. Sundelin: On hyvin valitettavaa, että lammattiyhdistysväelle niin tärkeän asian kuin sosialisimisasian käsittelyyn ei varata riittävämmän aikaa. Vielä valitettavampaa on, että päätösehdotustakaan ei annettu lukea loppuun. Yhdyn siitä huolimatta kuitenkin kannattamaan edustaja Suneilta päätösehdotuksen hyväksymistä kokouksen päätökseksi. Toivon, että päätösehdotuksen sisältö saatetaan kokousedustajien tietoon. Ihmettelen, ettei työvaliokunta yleisalustuksessaan, johon se osastojen asiasta tekemien esitysten johdota viittaa, puhu mitään. V edustajakokouksen velvoitukset ja päätökset näyttään tältä asiasta sivuutettavan. On "väärin työläisten ja ammattiyhdistysväen etuja kohtaan, että näin menetellään.

A. Sainio: Täällä toveri Kivi sanoi, että on olemassa kaksi linjaa, joilla koetetaan järjestää Suomen työväestön elintaso, ja tämä onkin totta. On olemassa kommunistinen linja, joka pyrkii pitämään jatkuvasti yllä epävakaisuutta ja sekasortoa, ja toinen linja, sosialidemokraattinen linja, joka pyrkii saamaan vakavuutta talouselämään ja työväestön todellisen elintason kohottamiseksi. Onkin todettava, että täällä kansandemokraattinen ryhmä ei puhukaan paljon työväestön reaalipalkan korottamisesta vaan sensijaan palkankorotuksista, ja näih tahdotaan yöntekijöille antaa pelkkää rahaa varsinaisen elintason kohottamisen sijasta.

P.-Rantanen: On valitettavaa, että nämä toverit kommunistit ovat saaneet tämän keskustelun työmaiden käymälöissä käytävän keskustelun tasolle, mikä on aiheuttanut sen, että näin vakavassa asiassa emme voi käyttää tämän pitempää puheenvuoroa. Näin ollen minun on pyrittävä esittämään eräänä detaljikysymyksenä, että Metallityöväen Liiton esitykseen nro 30 annettua lausuntoa kannatan ja samalla pyydän esittää, että tähän työvaliokunnan esittämään esitykseen pienenä lisäyksenä kohtaan 3. lisättäisiin tällainen lause: "Oikeudenmukaisen hintatason aikaansaamiseksi ammattiyhdistysliikkeen on huolehdittava siitä, että -tässä suhteessa ryhdytään riittävän jyrkkiin toimenpiteisiin ja että eri paikkakuntien välinen hintojen ero paikkakuntaluokittelussa on oikeudenmukaisesti huomioitava".

A. Prunnilä: Minuutissa ei ehdi päätöslauselmaa esittämään ja valitan sitä. SAK:n kannan määrittely maatalouspolitiikassa on mielestäni siksi vakava kysymys, että siitä olisi pitänyt saada jonkin verran keskustella, mutta kun se ei tällä kertaa ole mahdollista, niin minä annan päätöslauselmaehdotukseni tänne puhemiehistölle ja toivon, että se otetaan sitten äänestyksessä huomioon samaten kuin jätän pikakirjoittajille alustavan puheenvuoron tämän päätöslauselman perustelua vaVten.

A. Mattila: Koska useissa SAK:n alaisissa järjestöissä on jäseninä sekä miehiä että naisia, mutta kuitenkin heidän palkkauksensa saattaa olla huomattavastikin erilainen, on se kuitenkin asia joka on jäänyt täydellisesti tutkimatta vaikkakin SAK:n viides edustajakokous on siitä tehnyt päätökseni Tämä. palkkojen erilaisuus johtuu ja juontuu aikoja taaksepäin nähdyistä, suuntauksista. Mutta aika on kehitymässä, siihen suuntaan, että palkat on arvostettava sen'mukaan, mikä on työn suoritus.

Pidemmälti en ehdikään tätä asiaa selvittää, mutta haluan kuliienkin esittää yhtyen täydellisesti siihen työvaliokunnan päätökseen, minkä se on esittänyt SAK:n kuudennen edustajakokouksen hyväksyttäväksi päätökseksi—— (Puheenjohtaja: Aika!)

V. K a j a l a : Päättöslauselmaehdotus kuuluu seuraavasti: "Yhtyen täydelleen siihen, mitä työvaliokunta on naisten paikkauksesta esittänyt, minkä lisäksi ehdotan SAK:n kuudennen edustajakokouksen hyväksyttäväksi, että SAK:n työvaliokunta velvoittaisi asettamaan kymmenjäsenisen toimikunnan, joka aikaa hukkaamatta suorittaa tutkimuksen naisten ja miesten palkkaus-suhteesta vertaillen työn laatua ja määrää toisiinsa, toisin sanoen työn samanarvoisuuden, ja että esityksen perusteella työvaliokunta välittömästi" ryhtyy asian edellyttämiin toimenpiteisiin.

P. Lehtinen: Pyydän kannattaa Rajalan tekemää lisäysehdotusta. (Kokouksesta: Puolueen tekemä!)

A. S i r o : Palkkakysymysten "hoitamisessa olisi vastaisuudessa noudatettava solidaarisempaa palkkapolitiikkaa. Nykyisinhän on niin, että eräillä aloilla työntekijät saavat puolta pienemmän tulon kuin joillakin toisilla aloilla. Näin on myöskin talonmiesten kohdalla. Jokaisellahan pitää olla elämisen mahdollisuus. Tämä tilane katkeroittaaakin ja karkoittaa myös jäsenet osastoista. Monasti käsitetään asia niin, että tämä johtuu liiton toiminnan heikkoudesta. Asia ei kuitenkaan ole näin. Liitot, niinkuin täällä on todettu, ovat SAK:n paineen alla. SAK määrää tien, jota on kuljettava. Haluaisin entisenä lasityöläisenä sanoa täällä oleville mainitun liiton edustajille, että mitä te esim. ajattelette, jos teidän 40—50.000 markan kuukausipalkkanne muutettaisiin 20.000 markan kuukausipalkaksi, jonka Helsingissä oleva talonmies saa kuukausipalkkana. Teidän palkkanne ei ole korkea vaan—(Puheenjohtaja: Aika!)

E. Mäklne.n: Minun tarkoitukseni oli puhua niiden esitysten puolesta, jotka ovat työjärjestyksessä. Mutta koska paria puheenvuoroa lukuunottamatta keskustelu on mennyt propaganda ja ponsiluontoiseksi, niin en katso voivani noudattaa yleistä suuntaa, vaan luovun kokonaan puheenvuorostani.

Elma . R o u h a m o : Ensinnäkin yhdyin kannattamaan toveri Prunnilan ja Martti Niemisen tekemiä päättöslauselmaehdotuksia.

Me kaikki täällä edustajakokouksessa mukana olevat olemme varmaan yksimielisiä siitä, että naisten palkkakysymys on meille kaikille yhteinen. Se on koko maamme työväenluokalle yhteinen ja sen vuoksi me varmaan varauksetta voimmekin yhtyä siihen päättöslauselmaehdotukseen, jonka toveri Siiri Kärkäs täällä esitti. Tämä päättöslauselmaesitys tähtää siihen, että SAK:n viidennen edustajakokouksen asiasta tekemää päätöstä myöskin käytännössä toteutetaan, jota suinkaan ei ole tapahtunut SAK:n viime vuosina hoitaman palkkapolitiikan merkeissä.

J. L i n d e n : Yhdyin kannattamaan Prunnilan, Siiri Kärkkään, Semin ja Niemisen tekemiä päättöslauselmaehdotuksia. Haluaisin lisäksi sanoa:, onko tämä sitä demokraattista, länsimaista demokratiaa, kun ei anneta puhua tällaisessa kokouksessa enempää.

E. L a i n e : Ensinnäkin kannatan Kiven, Prunnilan, Suneilta ja Kärkkään sekä Semin ehdotuksia.

Yksi malliesimerkki vakauttamismeiningistä. Tehtaamme tuotantokomitean kokouksessa käsiteltiin hintojen korotusta ja tehtaamme johtaja sanoi, että hinnoille annetaan korotusta, että ministeri Huunonen on antanut luvan; että jos tehtaalla tehdään sellaista kenkää, joka ei koske hintoja, indeksia, ja näin ollen on annettu määräyskin ministeriön taholta, että sellainen muka kansankenkä tehdään ja se on tehty ja sen jälkeen on annettu hintojen korotukset, kun nämä indeksikengät mallina tehdään: Tosin se ei ole vielä kaupoissa, mutta tämä on yksi niistä suurista malliesimerkeistä siinä tavalla meitä työläisiä jallitetaan indeksihuiputuksilla jne. Tämä oh sitä kapitalistien ja heidän apuriensa vakauttamissuunnitelmaa.

Puheenjohtaja : Keskustelu asian johdosta on päättynyt. Keskustelun kuluessa on jätetty useita muutosesityksiä. Näin ollen esitän, että asia jätetään menettelytapavaliokunnan käsiteltäväksi.

Esitys hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

Muutokset SAK:n sääntöihin.

Puheenjohtaja : Käsiteltäväksi otetaan työjärjestyksen X. kohta -muutokset SAK:n sääntöihin, alustusvihkossa savulta 47 sivulle*53.

Kivi : Kymmenen sääntömuutosesitystä tälle edustajakokoukselle osoittaa, miten tärkeänä perusjärjestöt pitävät sellaisten sääntöjen aikaansaamista, joiden tulkinalliset rajat olisivat mahdollisimman vähäiset. Osastojen tekemisissä esityksissä on varsin yleinen sellainen perusajatus, että sääntöjen tulee rakentua kansanvaltaiselle pohjalle ja antaa tasaveroiset oikeudet kaikille jäsenille. SAK:n työvaliokunnan lausunto sääntöjen muutoksista on selvästi vastakkainen järjestöjen tekemille muutosesityksille. Lisäksi työvaliokunta on varannut lausuntonsa viimeisessä kappaleessa sääntövaliokunnalle oikeuden tehdä lisää muutosesityksiä. Tätä ei voi ymmärtää muulla tavalla lukuun siten, että työvaliokunnan oikeistoryhmä ei ale rohennut esittää kaikkia suunnittelemaansa karkeita sääntöjen muutosehdotuksia järjestöjen arvosteltavaksi, vaan yrittää ne salakavalasti uittaa läpi sääntövaliokunnan kautta. Työvaliokunnan enemmistön tekemä muutosesitys 9 §:n 3. kohdan muuttamiseksi tähtää selvästi järjestödemokratian kaventamiseen, ja jo kokousvaaleissa saimme nähdä, millaisella kauhulla oikeistososialidemokraatit ovat katselleet viime edustajakokouksessa hyväksyttyä suhteellista vaalitapaa ja tiedämme, miten törkeästi tätä pykälää rikotaan SAK:n johtohenkilöiden taholta. Oli ennennäkemätön tapaus; että puheenjohtaja Sumu ja toimitsija Järvelä laativat ja allekirjoittivat salaisen kiertokirjeen, jossa liittoja neuvottiin rikkomään kysymyksessä olevan sääntöjen kohdan määräys. Nämä herrat eivät hyväksy eivätkä halua noudattaa ammatillisessa liikkeessä järjestödemokratiaa, vaikka olemme usein kuulleet heidän puhuvan ja lukevan "heidän kirjoituksiaan, joissa on demagogisesti esiinnytty, ovat he käytännöllisessä toiminnassa jatkuvasti paljastaneet itsensä järjestödemokratian vihollisiksi. Heidän epädemokraattinen pyrkimyksensä näkyy jälleen sääntöjen 9 §:n muutosesityksestä. Sen mukaan liitoille annettaisiin oikeus valita SAK:n edustajakokoukseen edustajat parhaaksi katsomallaan tavalla. Mitä tämä merkitsee käytännössä? Ensinnäkin sitä, että edustajakokouksen jäsenet tulisi valittua eri menettelytapoja käyttäen, vaikka todellinen järjestödemokratia edellyttää, että edustajakokouksen kaikkien edustajien valintamuodon pitäisi olla samanlainen. Muutosesitystä seuraten jouduttaisiin siihen, että joissakin liitoissa voitaisiin panna toimeen suhteelliset vaalit ja joissakin enemmistövaalit, toisissa liitoissa voitaisiin edustaja valita liittovaltuustossa ja toisissa liitto toimikunnassa, kuten, aikanaan tehtiin Hakulisen liitossa. "Vaali voitaisiin suorittaa aina sen mukaan,, mikä menettely takaisi parhaat edellytykset määrättyjen junttaihminen valitsemiseen, olipa heillä jäsenistön kannatus tai ei. Sellainen on tämän työvaliokunnan enemmistön saneleman sääntöjen muutosesityksen todellinen sisältö ja tarkoitus. Mutta minne tällainen vaalitapa johtaisi? Kun SAK:n pääelin, edustajakokous, pannaan kokoon monen erilaisen vaalin perusteella, monenlaisia eri sääntöjä noudattaen, sääntöjen, joiden tulkitseminen riippuu liiton johdossa olevien henkilöiden mielivallasta, ei SAK näin ollen olisi kaikkii jäseniinsä nähden tasaveroinen. Kun SAK on rekisteröity yhdistys, jonka tulee noudattaa yhdistyslakia, niin tulee

muistaa, että tällaisessa järjestössä tulee kaikilla jäsenillä olla yhtäläiset ja tasaveroiset oikeudet. Näin ei asianlaita ole silloin, kun järjestön pääeliin, edustajakokoukseen, saapuvat edustajat tulevat tänne erilaisilla valintamuodoilla valittuina. Sääntömuutosesityksen mukaan tulisi edustajien valitsemisen olemaan riippuvainen toisten järjestöjen päättävällä, jotka päättökset silloin tehtäisiin parhaaksi katsotulla tavalla.

Tällaista sääntöjen muutosta on jyrkästi vastustettava. Sensijaan, edustajakokouksen on syytä selvittää kysymyksessä olevaa sääntöjen kohtaa siten, että kaikissa liitoissa on vaalit pantava toimeen suhteellisina. Kääpiöliittojeryntymisen estämiseksi, jotka liitot useimmissa tapauksissa on määrätty palvelemaan määrättyjä ryhmäpolittisia etuja, olisi niinkään ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, ettei niitä perustettaisi vain sen vuoksi, että voidaan», jokin järjestö hallita.

Sääntöjen 9 §:n 5. kohdan muuttaminen niinkään on järjestödemokratian vastainen. Tässäkin kohdassa työvaliokunnan esitys tähtää edustajakokouksen vallan siirtämistä siihen suuntaan, että valtuuston ja työvaliokunnan jäsenet, pääsisivät päättämään omassa asiassa, vaikka heidän järjestödemokratian. mukaan tulisi olla vastuussa toiminnastaan ennen kaikkea edustajakokoukselle. Senvuoksi tällaista muutosesitystä on vastustettava. Kun asetamme perusjärjestöjen ja työvaliokunnan esittämät sääntöjen muutosesitykset rinnakkain, niin näemme niissä selvästi kaksi toisilleen vastakkaista linjaa. Perusjärjestöt pyrkivät luomaan säännöt sellaisiksi, että järjestödemokratia olisi mahdollinen myös käytännöllisessä toiminnassa ja ettei sääntöjen väärinkäsitsemistä voitaisi käyttää epädemokraattisiin tarkoituksiin, kuten tapahtui tämän edustajakokouksen vaalissa. Ja toiseksi tälle oikealle pyrkimykselle on täydellisenä vastakohtana työvaliokunnan lausunnossa esitetyt muutokset. Jos työvaliokunnan esitykset tulisivat voimaan, merkitsee se sitä, että epädemokraattiset menetelmät tulisivat saamaan yhä enemmän valtaa ammattiliikkeessämme. Kuten olen jo sanonut, näemme näissä sääntöjen muutoksissa olevan kaksi linjaa, perusjärjestöjen esittämät sääntöjen muutokset merkitsevät ammattiyhdistysliikkeen edistyksellistä eteenpäin kehittämistä», kun taas valiokunnan muutosesitykset muodostaisivat taka-askeleen ja johtaisivat taantumiseen. (Hakulinen: Käännä levy jo!) Loppu tulee ihan kohta-

Edelläsanottuun nojaten ehdotan,

1) että työvaliokunnan esitys edustajakokouksen vaaliajan pitämiseksi 5» vuodeksi hylätään,

2) että ylimääräisen, edustajakokouksen koolle kutsumista koskevaan kohtaan lisätään: ylimääräinen edustajakokous kutsutaan koolle myös siinä tapauksessa, jos perusjärjestöjen jäsenistä 3/5 sitä vaatii,

3) että 9. §:n 3. kohta selvennetään seuraavaksi: edustajien valintaa keskusliiton edustajakokoukseen toimitetaan yleisellä jäsenäänestyksellä jolloin kukin jäsenliitto on yhtenä vaalipiirinä. Vaaleja varten muodostetaan jäsenliittojen puitteissa vaaliliittoja ja edustajapaikkojen jaossa noudatetaan suhteellista vaalitapaa kunnallisvaalilain määräyksiä noudattaen. Äänestykseen saa ottaa osaa jne. kuten voimassa olevissa säännöissä» sanotaan.

A. Happonen: Puheenjohtaja Kiven äskeisen puheenvuoron johdosta minä haluaisin vain huomauttaa pöytäkirjaan merkittäväksi, ettei Hakulisen Jitossa käsitykseni mukaan koskaan liittotoimikunta ole valinnut, edustajaa SAK:n edustajakokoukseen. Valitaan joko jäsenäänestyksellä 'tai liiton edustajakokouksen päätöksen mukaisesti on valinnan suorittanut liittoneuvosto.

O. Lindblom: On itsestään selvää, että sääntövaliokunnalle on täyttyvä varata mahdollisuus tehdä sääntöihin asiallisiksi katsomansa korjausehdot-

tufcset. Sen lisäksi, mitä on esitetty työvaliokunnan ehdotuksena, on SAK:n toimiston piirissä sääntövaliokunnalle valmisteltu pohjaava ehdotus muutoksiksi ja silloin on lähinnä otettu huomioon niitä kokemuksia, mitä on tässä suhteessa aikojen kuluessa saatu.

Kiinnittäisin huomiota 7 §:ään, joka koskettaa mm. työvaliokuntaa, ja katson, että on aiheellista sääntöjen korjaus tällä kohdalla lähinnä siinä mielessä, että SAK:n työvaliokuntaan on nyt kuulunut henkilöitä, jotka eivät ole olleet SAK:n jäseniä. Ne ovat olleet sellaisten liittojen jäseniä, jotka on erotettu SAK:n piiristä. Sen vuoksi sääntöihin pitäisi lisätä määräys, jolla työvaliokunnan jäsen voidaan kesken toimikautta erottaa, jos se jäsenliitto eroaa tai erotetaan, johon tämän jäsen kuuluu. Vastaava muutos ehdotetaan valtuuston jäsenten kohdalla.

Edustajakokouksen kohdalla on aiheellista toivota, että tähän saakka sääntöjen mukaan on -edustajakokouksen esitysvihkonen gllut lähetettävä perusjärjestöille, siis ammattiliitoille, määräaikana, mutta kuitenkin ei ole säännöissä velvoitettu lähettämään sitä edustajaksi valitulle henkilölle ennakolta tutustumista varten. Nyt esitetään, että esitysvihkonen lähetetään määräaikaan mennessä ennen kokousta jäsenliitoille ja liiton piiristä valituille edustajille.

13 §. on aiheellista kirjoittaa niin selvästi, että sen osalta ei jäisi mitään epäselvyyttä "siitä, minkälaisia toimenpiteitä palkkaliikkeiden osalta on aikaansaattava. Tässä mielessä 13 §. on pyritty kirjoittamaan jotakuinkin kokonaan uudelleen luonnollisesti pohjautuen entiseen. Tällöin tulisi 13 §:ään 1 momentiksi rakennettava periaatteellinen linja eräiden palkkakysymysten hoitamisessa ja sen jälkeen jätettäisiin 2) kohta:

"2) Milloin keskusliiton jäsenliitto tai sen alainen osasto suunnittelee esityksen jättämistä työnantajalle palkkojen korottamisesta tai muiden työehtojen parantamisesta, työehtosopimuksen solmimisesta tai voimassa olevan työehtosopimuksen irtisanomisesta, on jäsenliiton ennen esityksensä työnantajalle jättämistä esitettävä asia työvaliokunnan harkittavaksi sekä tällöin annettava kaikki ne tiedot, jotka työvaliokunta katsoo asiaa käsitellessään tarvitsevan. Samoin on meneteltävä silloin, jos työnantaja oh irtisanonut työehtosopimuksen.

3) Työvaliokunnan on mainitunlainen asia kiireellisesti käsiteltävä ja tiedoitettava päätöksensä viipymättä asianomaiselle jäsenliitolle.

4) Jos jäsenliitto suunnittelee uhkavaatimuksen jättämistä työnantajille, on asia uudelleen esitettävä työvaliokunnan harkittavaksi ja annettava kaikki työvaliokunnan tarpeelliseksi katsomat lisäselvitykset.

5) Kun työvaliokunta on antanut uhkaamassa olevasta työtaistelusta sääntöjen edellyttämän päätöksensä, ei se oikeuta jäsenliittoa ryhtymään avoimeen työtaisteluun, ennenkuin keskusliiton puheenjohtajalle tai työvaliokunnan valtuuttamalle edustajalle on varattu tilaisuus vaikuttaa neuvottelujen kulkuun. Kun neuvotteluja täten on yritetty kaikin mahdollisin keinoin kehittää mutta niissä ei ole saavutettu tyydyttävää tulosta, ottaa työvaliokunta viipymättä asian uudelleen käsiteltäväksi ja harkitsee sekä päättää, voidaanko avoimeen työtaisteluun ryhtyä.

6) Milloin kysymyksessä on palkkaliike, joka saattaa laajentua ja muodostua erittäin vakavaksi, useampia ammatti- ja teoUisuusaloja käsittäväksi, eikä työvaliokunta katso voivansa asiaa yksinään päättää, on sen alistettava asia 14 päivän kuluessa valtuuston ratkaistavaksi. Kiireellisissä tapauksissa asia voidaan esittää valtuuston jäsenille kirjeellisesti. (Viimeinen lause kuten aikaisemmissa säännöissä.)

7) Milloin useampien jäsenliittojen jäseniä työskentelee saman työnantajan tai saman teollisuusalan piirissä, on näiden palkkoja ja työehtoja

koskevat esitykset pyrittävä järjestämään samaan aikaan esitettäviksi ja Ääliöitään yhdenmukaisiksi. Näin alkaneessa palkkalUkkeessä on jokaisella kx>. jäsenliitolla oikeus asettaa oma edustajansa neuvotteluihin ja on liittojen oltava kiinteässä yhteistyössä palkkaliikfteen kaikissa vaiheissa. Työehtoja koskevan toiminnan näin saadessa laajemman luonteen on asia hoidettava työvaliokunnan, valvonnassa yhteistoiminnassa asianomaisten jäsenliittojen kanssa.

8) Jokaisesta taistelun laajentamisesta päättää asianomainen laitto, jonka jäseniä k.o. laajennettu taistelu koskee. Ennen tätä on jäsenliiton saatava niiden jäsentensä suostumus, joita laajennettu taistelu koskee. Työvaliokunnan lupa on saatava jokaiselle kannatuslakolle."

Tässä ovat 13 § :n sääntövaliokunnassa esitettävät perusteellisemmat muutokset, ja tällä muutosehdotuksella päästään siihen, että palkkaliikkeiden noitamista koskevat sääntöjen määräykset ovat johdonmukaiset ja selvät liittojen portaasta portaaseen sitten, kuin tilanne saattaa esiintyä tai kehittyä.

E. Saarinen: Vaikka suhtaudunkin luottavasta sääntövaliokunnan toimitettavana olevaan sääntömuutoksen tarkistukseen, katson kuitenkin aiheelliseksi evästyksenä sääntövaliokunnalle esiintuoda n.s. pienien jäsenliittojen kannan siihen ehdotukseen, mikä liittyy asiakirjan sivulla 47 Suomen Rakenustyöläisten Liiton osasto n:o 2 ehdotukseen, jota myöskin sanotun liiton liittotoimikunta on kannattanut. Tällaisella sääntömuutoksella on ilmeinen tarkoitus riistää täysi äänivalta njs. pienliitoilta . edustajakokouksissa ja valloittaa suuremmille liitoille näiden pienliittojen äänivalta. Ehdotus on mielestäni epäkansanvaltainen, ja sen vuoksi toivon, ettei sääntövaliokunta ota sitä muutosehdotuksissaan varteen.

K. Oksa : Yhdyn kannattamaan Kiven itekemiä esityksiä näissä sään—tökohdissa, jotka ovat käsittelyn alaisina. Kjun tästä kohdasta täällä pääsihteeri huomautti, jossa oli siis sääntövaliokunnan esitykset sääntömuutoksiksi, niin en päässyt tarpeeksi selville. Ihmettelen sitä, että sääntöjen muutosehdotukset tuodaan näin ilman mitään kirjallista paperia meille tuonne pöydälle, johonka ei siis saa tutustua. Olisin jtoivonut, että tällaisessa sääntökysymyksessä olisi sääntömuutosehdotukset kun ne tuodaan, tuotu meille aikaisemmin. (Kokouksesta: Eihän Kiven ehdotuksiakaan!) — Ei, mutta siis pääsihteeri Lindblomin (Kokouksesta: Eihän Kivikään ole meille jakanut!) Ei, ei niitä ole, mutta silloin kun sääntövaliokunta ne esittää, se esittää ne työvaliokunnan puolesta tavallaan, silloin on se johdonmukainen käsittely tässä asiassa. Mutta en minä aio tässä asiassa riidellä, minä aijon puhua tästä.

On esitetty, että edustajakokouksen väli pitennettäisiin viiteen vuoteen. Työvaliokunnan selostus on tätä puoltava ja vetoaa vielä Neuvostoliiton 17 vuoden väliaikaan. Mutta meillä täällä Suomessa on totuttu 3:n ja 4:n vuoden aikaan. Meillä on palkkatyöväen syytä tässä ajatella, että siltä pitennetään edustajakokousväliä viideksikin vuodeksi. Siitä syystä minä vastustan tätä muutosta sellaisena kuin työvaliokunta sitä esittää.

Samoin tässä on sellainen paikka, jossa sanotaan valtuuston jäsenten päätösvaltaisuudesta edustajakokouksessa. En ole vielä nähnyt sellaista järjestöä, jossa vastaavat elimet, niinkuin valtuusto on tavallaan vastaava elin, saavat päättää omasta toiminnastaan, mitä; on vuosien varrella harjoitettu* non kyllä asia, jos sitä asiallisesti, ajatellaan — täytyy myöntää — ei ole kyllä kestäväälle pofajaMe ajateltu asia. Tämä oli myöskin. -Kiven ehdotus, njinä pyydänkin saada kannattaa sitä.

TJ. Ailio työjärjestykseen: Koska tänne on jätetty taas useita kymmeniä puheenvuoroja esitän, että puheenvuorot rajoitetaan ja puheaika rajoitetaan 5 minuuttiin.

O. Kaipainen työjärjestykseen: Tämä asia menee sääntövaliokuntaan Joten kannatan edellisen puhujan tekemää ehdotusta, että puheaika rajoitetaan 5 minuuttiin ja myöskin puheenvuorot rajoitetaan.

Puheenjohtaja: On esitetty puheenvuorot rajoitettavaksi. Hyväksytään.

Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Puheaika 5 minuuttia.

Hyväksytään.

M. Sillfors: Ensiksi minä vastustan sitä, että puheaika rajoitetaan sääntöjen kohdalla.

Puutun muutamalla sanalla esillä oleviin SAK:n sääntöjen muutosesityksiin. SAK:n työvaliokunta esittää m.m., että säännöt muutettaisiin pois suhteellisesta vaalitivasta. Samalla annetaan jäsenliitolle vapaus päättää, miten se katsoo parhaaksi valita edustajansa SAK:n edustajakokoukseen, vaikka juuri, niille liitoille joita minä edustan, tulisi helpommaksi ja vaivattomammaksi valita edustajansa vuosittain pidettävässä kokouksessamme. En kuitenkaan voi yhtyä työvaliokunnan esitykseen siitä syystä, että asiaa Kokonaisuudessaan katsoen riistetään liittojen jäsenistön vähemmistöltä mahdollisuus sanoa kantansa esille tuleviin kysymyksiin. (Kokouksesta: Eihän Sukel-tajain Liitto saa edustajaa ollenkaan!) — Kyllä se saa. Olkootpa poliittiset voimasuhteet miten päin tahansa, enemmistövaalit keskusjärjestömme edustajakokouksen edustajia valittaessa on tuomittava edellä mainitusta syystä.

Samalla saanen lausua ihmettelyni siihen esitykseen, että SAK:n edustajakokouksien välistä aikaa muutettaisiin nykyisestä neljästä vuodesta viiteen. Herää kysymys, miksi näin. Käsitykseni mukaan 4 vuotta on tarpeeksi pitkä aika, enkä siis kannata SAK:n työvaliokunnan esitystä. Mitä tekemistä meillä on sillä, että esim. Skandinaavian ammattijärjestöjen edustajakokous^ Ttausl on pidennetty viideksi vuodeksi,,Se on heidän asiansa. Ei meidän tarvitse ottaa esimerkkiä tässä asiassa muista imaista, vaan tulee se asia meidän itsemme harkita. Yhdyinkin Jaakko Kiven täällä tekemiin esityksiin ja kanixatan niitä ja samalla esitän, että pääsihteeri Lindblomin sääntömuutosehdotukset, mitkä hän äsken teki, esitettäisiin, edustajille kirjallisesti. (Kokouksesta: Samoin Kiven!)

F. Jalonen: Säännöthän muodostavat työväen järjestötoiminnassa ikäänkuin perustuslain, jonka puitteissa järjestö toimii. Ja täällä aivan oikein SAK:n työvaliokunnan lausunnossa määritellään, että sääntöjen muuttamisen pitäisi perustua saatuihin kokemuksiin. On vain mitä valitettavinta; että jälleen, kuten aikaisemmissa kysymyksissä, sääntöjen muutoksista ei ole otettu huomioon jäsenistön kokemuksiin perustuvia muutosesityksiä. Niitäliän ei ole ollenkaan huomioitu, vaan tilanne samaten kuin muissa aikaisemmissa kysymyksissä on päinvastainen.

Täällä on jonkin verran annettu työvaliokunnan lausunnossa tietää, mik-sikä säännöt tulevat muodostumaan, mutta todella emme vielä tiedä, mih-lkälaiseksi ne lopulta tulevat. Täällähän nimenomaan edellytetään, että kokouksessa valittava sääntövaliokunta voi tehdä muutosesityksiä SAK:n ja paikallisjärjestöjen sääntöihin. Ilmeisesti tuntuu jo, ainakin allekirjoittaneesta tuntuu, että näillä sääntömuutoksilla ja niillä, mitä meille vielä tullaan esittämään, pyritään lopullisesti siunaamaan diktatuurinen komento SAK:ssa, säilyttämään se näiden henkilöiden käsissä, jotka täällä kokouksissakin ko-mentoia pitävät. Minä kysyisin, että ovatko he katsoneet tilanteen jälleen sellaiseksi, että haluavat ottaa ammattiyhdistysliikkeen käsiinsä ja, kutea

monessa kysymyksessä olemme todenneet, tilanteessa, jolloin sodan valmistelut ovat voimakkaasti käynnissä. Minä edustajille huomauttaisin, että eivätkä ainakaan tietämättä tässä vaiheessa joudu siihen tilanteeseen, joka tapahtui viime maailmansodan aikana, että meidän ammattiyhdistysliike oli mukana vaikuttamassa saksalaisten fascistien kanssa sotasuunnitelmiin ja hyökkäykseen Neuvostoliittoa vastaan. Minusta tuntuu, että näiden sääntöjen muutosten takaa kuvastuu tuo sama suunnitelma jälleen, jäsenistö asetetaan, toden eteen.

Sen takia minä en hyväksy näitä ja kannatan Kiven tekemiä sääntömuutosesityksiä.

T. Ahonen: En ryhdy tässä lukemaan koviin pitkiä lunttia vaan huomautan, että tässä esitysvihon sivulla 51 on esitys 57. Sen voi jokainen sieltä, lukea ja todeta, että Merimies-Unioni on siinä tehnyt sääntöesityksen, jossa, pyritään syrjäyttämään tai tunkemaan sivuun puoluepoliittinen ryhmätoiminta, olkoonpa se sitten kommunistista tai sosialidemokraattista, silloin kun on puhe ammattiyhdistysliikkeestä. Tällä tavalla päästäisiin siis säästämään aikaa ja hedelmällisiin tuloksiin.

Luen kuitenkin täällä olevan tämän muutosesityksen lopuksi:

"Edelläolevan perusteella Suomen Merimies-Unioni esittää:

että SAK:n sääntöihin otettaisiin määräys, joka kieltää kaiken puoluepoliittisen toiminnan SAK:ssa ja sen jäsenliitoissa sekä nyt hajoittaviksi tekijöiksi muodostuneet poliittiset ryhmät. Jokaisella ammatillisesti järjestyneellä työläisellä on joka tapauksessa mahdollisuus ja oikeus osallistua poliittiseen toimintaan vakaumuksensa mukaisen työväenpuolueen poliittisissa järjestöissä."

Minä tässä vain yksinkertaisesti ilmoitan kannattavani tätä Suomen Merimies-Unionin esitystä.

A. Kauhane: Yhdyn kannattamaan Kiven tekemää esitystä.

V. Porkkala: Kuten jokainen voimme todeta, on tällä sääntömuutosehdotuksella, jonka täällä työvaliokunta esittää, tarkoitus keskittää sitä valta-asemaa, joka nyt jo tällä hetkellä SAK:n johdolla on ollut melko tiiviisti käsissään. Ja meidän keskustelimme muutama tunti takaperin palkkakysymyksestä ja aikaisemmin täällä keskusteltiin Tinnarauhakysymyksestä ja kaikesta tästä me voimme todeta sen byrokraattisuuden, jota SAK:n johdon taholta tällä hetkellä ja tähän mennessä on harjoitettu. Siitä löydettäisiin tietenkin useampia erilaisia esimerkkejä tämän kolmivuotiskauden ajalta. Nyt kuitenkin, niinkuin jo mainitsin, on pyrkimyksenä edelleen keskittää tätä valtaa johdon käsiin näillä sääntömuutosehdotuksilla. Mehän jokainen tiedämme, että muuttamalla viideksi vuodeksi edustajakokouksen välisen ajan, se merkitsee Samalla sitä, että se johto, joka iilloin valitaan, saa istua tähän 5 vuoden ajan ja yksinomaan määrällä niinkuin tähänkin asti SAK:in ammattiyhdistysliikkeemme toiminnassa. Ja kui me tiedämme, että tuon toiminnan johtaminen tapahtuu* niinkuin jo mainitsin, byrokraattisella tavalla, ja jäsenjoukko ei pääse sinä aikana millään lailla asioihin vaikuttamaan, on se tietenkin turmiollista ammattiyhdistysliikkeen toiminnalle. Ja sellaisenaan, että valtuuston edustajat, niinkuin täällä on jo useassa puheenvuorossa mainittu, saisivat äänioikeuden lisäksi edustajakokoukseen osoittaa sen suunnan, mihinkä koko sääntömuutosehdotukse lla pyritään.

Jos me edelleen katselemme tätä ja ajattelemme sitä ehdotusta, jonka täällä pääsihteeri Lindblom mm. teki, sikäli kuin minä oikein ymmärsin hänen lukemastaan jutusta, niin alustusvihkoja ei enää tämän jälkeen lähetettäisi muuta kuin edustajille, mutta sitävastoin ei enää osastoille ollenkaan käsiteltäväksi. Voi olla, että olen väärin käsittänyt, joka tietenkin, johtuu lähinnä siitä, että muutosehdotusta, jonka Lindblom täällä teki, ei

«lekaan jaettu enempää työvaliokunnan jäsenille kuin edustajillekaan etukäteen tutustuttavaksi.

Niinpä minä kannatankin sitä ehdotusta, joka täällä on tehty, että Lindblomin muutosehdotukset hyljättäisiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa on tehty eräitä muutosehdotuksia. Asia menee sääntövaliokuntaan.

Asia lähetetään sääntövaliokuntaan.

Puheenjohtaja: Sääntövaliokunnan esitykset tullaan monistettui-
na jakamaan hyvissä ajoin 'kokousedustajille.

Muutokset ammatillisten paikallisjärjestöjen sääntöihin.

Puheenjohtaja: Otetaan käsiteltäväksi työjärjestyksen XI kohta, muutokset ammatillisten paikallisjärjestöjen sääntöihin.

Ensimmäinen puheenvuoro on järjestösihteeri Järvelällä.

O. Järvelä: Tämänkin kokouksen yhteydessä on ammatillisten paikallisjärjestöjen piiriin kuuluvista kysymyksistä ollut keskustelua ja, niiden kohdalla on viime aikojen kuluessa ilmennyt erilaisia pieniä, ristiriitaisuuksia, jotka aiheuttavat sen, että paikallisjärjestöjen sääntöjen eri kohdissa olisi tehtävä tarkistuksia.

Esitän, että ammatillisten paikallisjärjestöjen mallisäännöt vahvistettaisiin edustajakokouksessa ja jätän niistä esityksen sääntövaliokunnalle.

Edellisen puheenvuoron aikana on puheenjohtajaksi siirtynyt E. Antikainen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asia lähetetään sääntövaliokuntaan.

Jäsenmaksukysymykset.

A. Komi: Jo 5. edustajakokouksessa oli tämä jäsenmaksukysymys hyvin perusteellisesti käsiteltävänä ja siellä tultiin siihen tulokseen, että tämä luokittainen jäsenmaksun kanto ei ole mikään olkea tapa. Se ei ole paras mahdollinen. Näin muodoin edustajakokous ehdottikin, että eri liitoissa ruvettaisiin jäsenmaksu kantamaan prosentuaalisesti. Tätä kehoitusta on nou[^] dattanut Suomen Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto, jossa jäsenmaksuna on 1 % palkasta. Näin ollen ehdottaisin, että kaikissa liitoissa jäsenmaksut perittäisiin prosentuaalisesti ja avustuksissa mentäisiin lähinnä tätä Paperiliiton maksamaa tapaa.

A. Katträ: Koska Helsingin Kirjatyön teki jain Yhdistykseltä on jätetty perusteltu ehdotus jäsenmaksukysymyksestä, en katso aiheellisesti tässä toistaa näitä perusteluja, vaan suosittelen raha-asiainvaliokunnalle, että se narkitessaan jäsenmaksukysymystä tällöin ottaisi huomioon ja esityksensä pohjaksi tekemämme, ehdotuksen.

T. Ahonen: Esitysvihkon sivulla 62 on esitys 64, jossa Suomen Merimies-TJnioni esittää sääntömuutosta jäsenmaksujen kohdalla tai jäserimaksuluokittelun määrittelyä uudelleen oikeudenmukaisemmaksi, en sitä tässä toista, koska jokainen voi sen siitä esitysvihkosta varsin hyvin lukea, vaan lueri viimeisen kohdan tässä:

"Edellä olevan perusteella ehdotamme, että SAK:n kesäkuun 2T päivänä 1951 Helsingissä alkava edustajakokous päättäisi muuttaa SAK:n sääntöjen 5 §:n siten, että jäsenliitot maksaisivat kaikista jäsenistään SAK:lle yhtä Suuren jäsenmaksun."

Tässä, yhteydessä huomautan, että liitoissa, kuten Merimies-Unionissa, saattaa olla hyvin suuret määrät alemmassa maksuluokassa olevia jäseniä. Siellä on oppipoikia, jungmanneja, laivapoikia, puolimatruuseja, kansimiehiä, propmumiehiä, jotka muodostavat suurimman osan juuri tämän liiton jäsenistöstä, ja tämä on aiheuttanut tämän esityksen siis täysin reaalisella pohjalla, jonka vuoksi kannatan tätä ehdotusta. .

T. Helander: Muistaakseni 5. edustajakokous teki tästä jäsenmaksukysymyksestä periaatteellisen päätöksen, joten tällä päätöksellä velvoitettai-siin kalkki liitot siirtymään vuoteen 1950 mennessä prosentuaaliseen jäsenmaksuperusfaan, ja nähdäkseni tämä onkin ainoa ja kaikille oikeutta teke-vä jäsenmaksuperusta, koska siinä sillä tavalla jokainen joutuu maksamaan, ansioittensa mukaan. Nämä markkamääräiset liittomaksut monta kertaa ai-heuttavat vielä sitä, että katsotaan, niissä liitossa on halvemmat jäsenmak-sut, ja mikäli vain ammatinsa tai työsuorituksensa perusteella on mahdolli-suutta kuulua tähän halvempijäsenmaksuiseen liittoon, niin mieluummin tä-hän kuulutaan. Tämä nähdäkseni vielä edistäisi sitä periaatepäätöstä myös-kin, mikä edellisessä SAK:n edustajakokouksessa tehtiin teollisuusliittope-riaatteesta ja tämä jäsenmaksukysymys näin prosenttipohjaisena ollen, siis-kaikissa liitoissa sama, se myöskin samalla edistäisi tätä teollisuusliittope-riaatteen kehittymistä. Tämähän on yleensä ammattiyhdistysliikkeessä tun-nustettu, että siitä olisi monellakin tavalla hyötyä "käytännöllisten asioitten hoitamisessa. Yhtyisin ed. Komin jättämään esitykseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asia lähetetään raha-asiainvaliokuntaan.

Järjestömuodot ja liittorajat sekä jäsenyyttä koskevat kysymykset.

V. Syrjä: Teollisuusliittoperiaatelinja on yleensä hyväksytty am-mattiyhdistysliikkeessä meidän maassamme ja sen pohjalle rakentuvat yleen-sä kaikki suurimmat liitot. Tämän mukainen linja on meillä hyväksytty ylei-seksi periaatteeksi, josta ei ole kovinkaan paljon riideltä puolien eikä toisin. Edellinen edustajakokous y. 1947 päätöksissään korosti teollisuusperiaatelin-jan kehittämistä ja edelleen järjestelemistä asettamalla erikoisen jaoston käsittelemään eri liittojen liittoprajakysymyksiä ja erikseen kehittämään teol-lisuusliittojen muodostamista. Mitenkä tämä jaosto on toiminut, siitä on verrattain pienet tiedot. Allekirjoittaneella on sikäli tietoa, että liittomme 1948 teki esityksen tälle jaostolle liittorajojen 'tarkistuksesta, mutta min-käänlaista vastausta ei ole tullut. Ainakin tuntuu siltä, että jaosto ei ole toi-minut, en tiedä onko tämä kokoontunut. Yhtenä suurena haittana tämän teollisuusliittoperiaatteen kehittämiselle on se, että eräiden liittojen taholta harrastetaan jäsenkalastusta ja jonkinlaisia kikkakeinoja, että saataisiin täten jäseniä omaan liittoon. Hyvin yleinen kysymys siinä, miksi teollisuusliitto-periaatetta ei ole toteutettu meillä, on sellainen väite, että meidän jäsenis-tömme ei ole kylliksi pystyvää eikä kylliksi valveutunutta toteuttamaan teol-lisuuslinjaa. Tällaisen väitteen mm. esittää SAK:n työvaliokunta tässä ny-kysisessä alustuksessaankin. Tosiasia on kuitenkin siten, että SAK:n toimin-ta järjestömuotokysymyksissä on päinvastoin lietsunut sellaista ajatusta jä-senistössä, että teollisuusliittolinja ei meille sopisi. Viime vuoden toiminnat vallankin ovat osoittaneet, että tämä kysymys on jätetty vallan hataralle pohjalle. Muutama pieni esimerkki, joka valaisee tätä kysymystä:

Aikaisemmin kuului SAK:hon myöskin Kuljetustyöntekijäin Liitto, yksi maamme suurimpia ammattiliittoja, jonka jäsenyyteen kuuluivat myöskin

"autoalan" työntekijät aivan luonnollisesti ja teollisuusliittoperiaatteen mukaisesti. Sellaiset autonkuljettajat, jotka olivat teollisuuden palveluksessa ja kuuluivat jonkin muun liiton alaisuuteen, eivät silloin kuuluneet Suomen Kuljetustyöntekijäin Liittoon. V. 1948 kuljetusliiton edustajakokouksessa muodostettiin erikoinen autoalan jaosto, että automiesten kysymykset tulisivat paremmin ja keskitetympin vielä hoidettua. Saman vuoden aikana kuitenkin perustettiin uusi automiesten liitto, - joka hyväksyttiin SAK:hon siitä huolimatta, että meillä oli olemassa SAK:n piirissä Kuljetustyöläisten Liitto, jossa olivat autonkuljettajat ja jonne he teollisuusliittoperiaatteen mukaisesti kuuluvat. Sen lisäksi vielä kehoitettiin tähän autoalan liittoon liittymään sellaisia autonkuljettajia, jotka olivat jonkun teollisuuden palveluksessa ja näin ollen olisivat olleet teollisuusalan työehtosopimuksen alaisia. Tässä tapauksessa hyväksyttiin tällainen pieni liitto siitä huolimatta, vaikka olikin hyväksytty periaatteessa teollisuusliittoperiaatelinja.

Toinen esimerkki, joka on aivan päinvastainen. V. 1949 syksyllä erotettiin mm. putkialah osastot Metalliliitosta. Putkimiehet pyrkivät SAK:hon rakennustyöntekijäin liiton kautta, johon he rakennustyöläisinä kuuluisivat. SAK ei hyväksynyt tällaista järjestelyä, että putkimiehet olisivat tulleet rakennustyöntekijäin liittoon. Putkimiehet perustivat oman ammattiliittonsa, koska he katsoivat, että metalliliitto ei hoitanut heidän kysymyksiään siten kuin olisi pitänyt. Putkimiesten liittoa ei ole hyväksytty SAK:n jäsenyyteen.

Toisessa tapauksessa irroitettiin selvältä teollisuusperiaatelinjalta yksi ryhmä, autonkuljettajat ja muodostettiin heille oma liitto. Toisessa tapauksessa vastustettiin selvän teollisuusperiaatteen mukaisesti toisesta ryhmästä siirtymistä siihen liittoon, mihin he kuuluisivat. Tällä tavalla siis puhtaasti poliittiset näkemykset sanelevat SAK:n käsityksen järjestömuodosta ja teollisuuslinjasta, . . . - . . . - .

Millä tavalla* tällaista -senkalastusta harjoitetaan eri liittojen keskuudessa, siitä voidaan esittää pieni esimerkki. Viime syksynä työehtosopimusneuvottelujen yhteydessä todettiin •muutamien liittojen taholta, että kuljetusteollisuuden palveluksessa olevien työntekijäin palkkajärjestelyssä olisi syytä neuvotella» yhteisesti paperityöntekijäin ja kuljetustyöntekijäin liiton kanssa. Tässä yhteydessä otettiin yhteys paperityöntekijäin liittoon, josta luvattiin asian johdosta käydä neuvotteluja. Paperityöntekijäin liitosta kävi sihteerin Niemeläinen allekirjoittaneen kanssa keskusteluja ja lupasi, että heidän liitossaan yhdytään esitykseen, että tehdään yhteisesti puunjalosteollisuuden palveluksessa olevien rakennustyöläisten palkoista esitys. Asian johdosta ei kuitenkaan minkäänlaista neuvottelua saatu, vaikka sitä pariinkin kertaan liittomme taholta esitettiin. Sensijaan yllättäen eräissä, neuvottelussa työnantajat osoittivat sopimuksen, jonka oli allekirjoittanut paperityöntekijäin liitto. Tämän jälkeen meille tulleen tiedon mukaisesti paperityöntekijäin liiton järjestäjät ja toimitsijat liikkueensa teollisuuden piirissä selittävät, että rakennustyöläisten liitto ei pysty hoitamaan teidän palkkojanne, liittykää meille. Rakennusliitto olisi saanut samanlaisen sopimuksen kuin paperiliittokin, mutta rakennusliitto ei tee sellaista sopimusta, koska siinä palkat olivat huonommat kuin rakennustyöläisten sopimuksessa, ja koska kerran rakennustyöläisten liitto olisi tahtonut, että teollisuuden palveluksessa, oleville rakennustyöläisille annettaisiin samat palkat kuin rakennusteollisuudessa muuallakin.

Kysymyksen johdosta haluaisin esittää täällä päätöslauselman järjestömuodosta ja liittorajakysymyksestä: .

"1) Edustajakokous hyväksyy teollisuusliittoperiaatteen oikeaksi järjestömuodoksi ja velvoittaa työvaliokuntaa toimimaan siten, että mitään skis-

maa liittojen kesken ei muodostu: jäsenistön, keräämisessä eikä jäsenistö tule kärsimään palkkakysymyksessä.

2) Asian kehittämistä j varten muodostetaan erikoinen liittora ja jaosto, jonka tehtäväksi tulee asian kehittäminen seuraavaa toimintaohjetta noudattaen:

a) jos jäsenistö haluaa pysyä siinä liitossa, jonka piirissä ovat tähän asti toimineet, niin mikään liitto ei saa ryhtyä ns. jäsenkalastukseen, vaan on kysymys jäsenistä hoidettava yhteistoiminnassa ao. liittojen kesken sopimalla ja valistustyötä tekemällä;

b) jokaisen työntekijän työehdot sovitaan pääalan työehtosopimuksen mukaisesta pienistä erikoiskysymyksiä ja palkkausta koskevia määräyksiä huomioimatta;

c) jokaiseen päätyöehtosopimukseen on saatava määritelmä, että apuosastojen työntekijäin palkkauksessa noudatetaan vastaavan alan pääsopimuksen palkkausta;

d) jokaisen liiton on toimittava työehtosopimusneuvotteluissa sikäli joustavasti, että keskusteltaessa apuosastojen työntekijäin erikoiskysymyksistä tai palkoista, on näissä neuvotteluissa läsnä myös vastaavan alan pääliiton edustajat. Apuosastojen työntekijäin palkkojen kohdalla pitää olla vastaava vahvistus pääalalta."

J. Pajunen: Täällä kokouksen työjärjestyskirjassa on sivulla 67 esitys "liittorajain tarkistus". Tämän esityksen on tehnyt Valtion Virkailijain Liitto ja siinä sanotaan: "Varsinaisen ja merkittävimmän ammatillisesti järjestäytymisen läpimurron suorittivat valtion alempipalkkaiset viran- ja toimihenkilöt helmikuussa v. -1947." Tämä ei voi mitenkään pitää paikkaansa, koska nämä valtion alempipalkkaiset viran- ja toimihenkilöt ovat jo 10 vuotta sitten kuuluneet kunnantöiden tekijäin liittoon. •

Liittora jakysymystä käsiteltäessä, sikäli kuin se koskee sairaala-alalla työskentelevien järjestämistä, on syytä erikoisesti korostaa, että todella tehokas järjestötyö ei ole mahdollista jos, kuten nyt, asianomaiset kuuluvat jäseninä kolmeen, jopa useampaankin liittoon, jotka lisäksi kalastelevat jäseniä keskenään johonkin liittoon jo liittyneistä. Tämä on, sitäkin selvempi tosiasia, koska lopultakin SAK:oon toistaiseksi kuuluu vain pienempi osa alalla työskentelevistä ja suurempi osa kuuluu järjestöihin sen ulkopuolella, olkoonkin toisaalta, että saatetaan asettaa kyseenalaiseksi, ovatko viimeksi mainitun järjestön teot rinnastettavissa meidän järjestömme tekoihin. Tämä on kuitenkin kilpailevien järjestöjen otettava vakavasti huomioon, jos halutaan pysyä tosiasioissa ja kehittää sairaala-alan järjestämistä SAK:n piirissä.

Lyhyesti mainiten on käsitykseni, että edustajakokouksen olisi määriteltävä kantansa esillä olevassa asiassa niin kiinteästi, että päätöksen nojalla kiistanalainen liittorajakysymys saadaan lopullisesti pois päiväjärjestyksestä.

Pyytäisin saada kannattaa Kunnan työntekijäin Liiton tekemää esitystä, joka on alustusvihkon sivulla 7.

Puheenjohtaja: Kun on lähes 10 puheenvuoroa asiasta ja asia menee valiokuntaan, rohkenen ehdottaa, että puheaika rajoitettaisiin 3 minuuttiin (Kokouksesta: Ja puheenvuorot myöskin!) ja puheenvuorot pyydettyihin. Hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

V. Hinkkuri: On mieluista kuulla rakennusliiton esitystä liittorajakysymyksestä. Paperiliitto on yhtynyt ehdottomasti siltä kohdalta siihen, mitä täällä on liittorajakysymyksestä lausuttu, mutta toveri Syrjä hiukan sekoitti totuutta siinä, mitä viime syksynä rakennusliiton kanssa käytiin keskusteluja paperiliiton sopimuksista puunjalostusteollisuuden alalla oleviin

Tsorjaustyöntekijöihin nähden. Nimenomaan neuvotteluistamme lähetettiin lähetystö rakennusliittoon ottamaan yhteyttä siitä, voiko se tuon sopimuksen kirjoittaa vai ei. Rakennusliitto oli paperiliiton edustajien kanssa sopinut siitä, että rakennusliitto voi kirjoittaa sen niillä ja niillä määrätyillä edellytyksillä. Näin tehtiin. Kuitenkin on nyt maakunnassa hyvin huono tilanne rakennusliiton työntekijäin ja puunjalostusteollisuuden työntekijäin välillä, koska rakennusliitto ei tunnusta paperiliiton korjausmiesten palkkasopimusta ja siitä huolimatta, vaikka sopimus on täysin niiden palkkausten mukainen kuin rakennusliiton sopimuksessa on. Ainoa ero on se, että kausiluontoisuuslisää ei makseta vakinaisille työntekijöille. Kausiluontoisuus, nirakkahinnoittelu, kaikki ovat samanmukaisia, mutta sitten on asia erikseen, mistä johtuu, että tätä sopimusta ei hyväksytä, koska se on paperiliiton alikirjoittama. Toimitsijoilta on väärin, jos johdetaan harhaan muka sillä, että sovitaan määrätyistä asioista ja kuitenkin maakuntaan tullaan selvittämään asiaa aivan päinvastoin. Tätä minä paheksun, mutta liittorajakysymyksessä haluan yhtyä paperiliiton esityksessä Syrjän tekemään ehdotukseen.

TJ. Rajala: Liittorajakysymyksestä on hyvin paljon vihne aikoma puhuttu, ja se onkin sen arvoinen. Kun ajattelemme tätä asiaa useilla aloilla, niin tuntuu tavattoman selväpiirteiseltä siirtyä teollisuusliittopohjalle. Mutta on myöskin tapauksia, joista minä olen melko varma, että siirtyminen liyviiri radikaalisin ottein teollisuusliittopohjalle voi olla hyvinkin kohtalokasta. Se on kohtalokasta siinä mielessä, että monien järjestöjen jäsenistö on tottunut ja kasvanut omaan järjestöönsä niin vahvasti, että, sen on hyvin vaikea siitä luopua.

Täällä kunnantyöntekijäin liiton edustaja äsken käyttämässään puheenvuorossa vetosi juuri sairaalatyöntekijöihin ja toi esiin sen, että hyvin suuri joukko sairaaloiden työntekijöistä on vielä järjestyneenä SAK:n ulkopuolella. Tämä pitää paikkansa. Mutta minä haluaisin kysyä Kunnantyöntekijäin Liiton edustajalta, minkä vuoksi Kunnantyöntekijäin Liitto painosti mielisairaanhoidajien liittoa viime vuosikokouksessa tekemään sellaisen päätöksen, että se ei voinut laajentaa järjestöalaansa sillä tavalla, että se olisi saanut tuoda oman liittonsa ja SAK:n piiriin sairaanhoitohenkilökunnan, niinkuin Sillä oli tarkoitus.

Minä jätän päätöslauselmaehdotukseni tänne.

F. Jalonen: Ming, kyllä uskon sen jälkeen, kun liittomme, rakennus-, työntekijäin liiton piirissä, suoritettiin äänestys paperinjalostusteollisuuden* yhteydessä olevien rakennustyöläisten keskuudessa, jossa noin 90 %/ työläisistä antoi kannatuksensa kannan määrittelyyn, että Rakennustyöläisten Liitto hoitaa rakennustyöläisten asian. Täällä Paperityöläisten Liiton edustaja ihmetteli, miksei tällainen sopimus kelpaa rakennustyöläisille, että se on muka aivan samanlainen kuin rakennusalan sopimus. Minä kyllä sanoisin, ettei se ole läheskään samanlainen ja tietenkin ratkaisevaa osaa näyttelee, että siinä aikapalkat ovat noin 20 markkaa tunnilta alhaisemmat. Se on aika tuntuva erä ja tästä tietenkin johtuu, että työnantaja niin mielellään menee tuollaiseen sopimukseen.

Liittorajakysymystä, joka on vaikea kysymys hoitaa, olisi SAK:n taholta «des pitänyt pyrkiä hoitamaan sillä tavalla, että siihen jatkuvasti parannusta ja korjausta muodostuisi. Kun täällä Syrjän esittämä Paperiliiton tekemä sopimus rakennustyöläisten palkoista, josta jatkuvasti tulee ja on tullut jäsenistön taholta valituksia, vaatimuksia ja jopa tähän kokoukseen Kuusankosken osasto lähetti vaatimuksen, että SAK:n on puututtava tämän Paperiliiton tekemään sopimukseen rakennustyöläisten palkoista paperinjalostusteollisuudessa. Toinen esimerkki siitä, millä tavalla SAK:n johto on kä-

eittänyt liittorajakysymyksen. Nähdäkseni meillä Tampereella on siitä klassillinen esimerkki. Meillä nim. rakennusosalalla on jokainen ammattialan osasto voimakkain osasto kaupungissa. Silloin kun SAK:n taholta ryhdyttiin määrätietoisesti rajoittamaan ammatillista liikettä 1949, siellä perustettiin ____ {Aika loppuu.}

A. Mattila: Kannatan Rajalan tekemää esitystä siitä, että tämä liittorajakysymys jätettäisiin tällä kertaa ratkaisematta ja siirrettäisiin seuraavan edustajakokouksen käsiteltäväksi.

V. Pousi: Siitä huolimatta, että täällä edustajakokouksessa Paperiliiton taholta on tehty esitys siitä, että siirryttäisiin tässä edustajakokouksessa teollisuusliittoperiaatteen linjalle, minä kuitenkin metallimiehenä uskaltaisin ehdottaa vähän eriävää mielipidettä. Me Kymenlaakson metallimiehet olemme kysymystä useampaankin kertaan käsitelleet ja tulleet vielä siihen tulokseen, että meille on sentään vielä edullisempaa odottaa otollisempaa ajankohtaa, sillä me emme ole vielä läheskään valmistuneet tuollaiseen liittorajakysymykseen. Tässä mielessä uskaltaisin ehdottaa, että tämä edustajakokous yhtyisi Suomen Metallityöväen liittotoimikunnan esitykseen, mikä täällä esitysvihkossa sivulla 67 on ja jossa liittotoimikunta ehdottaa, että liittorajojen määrittämistä teollisuusliittoperiaatteen mukaisesti ei tässä edustajakokouksessa tehtäisi lopullista päätöstä, vaan asian lähempi tutkiminen ja kehittäminen jätettäisiin työvaliokunnan tehtäväksi.

A. Happonen: Yhtyisin tässä liittorajakysymyksessä mitä SAK:n työvaliokunta ehdottaa. Tämä on niin laaja kysymys, ettei meillä riitä tämä viikko tämän kysymyksen kunnolliseen käsittelyyn. Tämän ljäksi haluaisin kantanamme määrittellä, mikä koskee tätä esitystä 76, autoalan työntekijäin liiton ehdotusta, että liittomme lähtee siitä periaatteesta, että kauppalikkeiden hallussa olevat autonkuljettajat tulevat kuulumaan saman ammattiliiton piiriin, mihinkä kuuluvat muutkin kauppalikkeiden palveluksessa olevat myymälä-, konttori- ja varastotyöntekijät. Emme kuitenkaan suurilla paikkakunnilla halua tehdä tästä riitaa, mutta yksin käytännölliset syyt pienemmillä paikkakunnilla tämän määrittelevät. Minä toivoisin hartaasti, että työvaliokunta antaisi tästä mahdollisimman pian sellaisen selvityksen[^] että se johtaisi tämän kysymyksen ratkaisuun jo ennen ensi edustajakokousta. Sitten tämän Paperiteollisuustyöntekijäin liiton esitys 79, joka koskee jäsenyyttä useammassa liitossa[^] sitä minä haluaisin vastustaa. Me tiedämme, että on paljon sellaisia työntekijöitä, jotka työskentelevät kahdella, ehkä kolmellakin alalla ja on aivan luonnollista, että he ajavat etujaan kaikissa niissä järjestöissä, mihinkä he ammatinsa mukaan kuuluvat.

A. Koskinen: En käsittäisi tätä liittorajakysymystä jäsenten kalastuskysymyksenä niinkuin täällä jotkut edustajat ovat esittäneet, vaan käsittäisin tämän paremmin työehtosopimuskysymyksenä. Nykyisen Ulttorajaperiaatteen mukaan palkat on suurin piirtein taattu työntekijöille. Kirjatyöntekijäin Liitto on aikanaan taistellut määrättyjä sosiaalisia etuja ja, saanut ne jopa työtaistelujen jälkeen ja näin ollen me emme voi hyväksyä sitä, että jonkun makeistehtaan, paperitehtaan tai muun laitoksen kirjapainossa työskentelevä työntekijä ei tule oikeutetuksi niistä vuosilomista* sairausajan palkoista ja muista, joita alan muilla työntekijöillä on. Käsittykseni mukaan tätä kysymystä on niin paljon vatvottu, että se olisi tässäV edu[^]ajakokouksessa ratkaistava. Ajatukseni ©lisi ja liittomme kanta, on se, että kaikki ne edut, myöskin sosiaaliset *dut, mitä -alalla työ&enteäevillä, työnteJÖjöillä on, taattaisiin myöskin näille Ja että tätä liittorajakysymystä hoidettaisiin siihen suuntaan, että kukin työntekijä toisi kuulua oman ammattialansa järjestöön, sillä kokemus on osoittanut, että kuuluminen Vieraaseen ammattialan järjestöön ei kiinnosta sanottavasti työntekijöitä, Lisäksi

se kurittomuus, mitä nykyään työehtosopimuksia solmittaessa on esiintynyt, se olisi saatava loppumaan. Meillä on erittäin ikäviä kokemuksia siitä, miten paperiliiton Lundström aikanaan solmi meitä koskevia työehtosopimuksia vaivautumatta edes ilmoittamaan niistä meidän liitollemme.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asia lähetetään liittoraja- ja järjestysmuotovaliokuntaan.

Järjestö-, valistus- ja opintotyö.

E. Salomaa : Valistus- ja kasvatustyötä käsiteltäessä kiintyy tietenkin ensimmäiseksi huomio sen periaatteelliseen pohjaan. Meillähan kyllä tätä kysymystä selviteltiin jo toimintakertomuksien yhteydessä ja meille sanottiin, että tällä hetkellä päivän tunnus on taistelu kommunismia vastaan, No tässähän oli kyllä ohjelmaa noin puheenvuorossa annettuna ehtona, mutta siitä huolimatta kuitenkin vielä haluan vähän valistustyön periaatteelliseen pohjaan puuttua. Nimittäin alustusvihkossa sanotaan, että valistustyön pohjana on pidettävä SAK:n vuoden 1940 edustajakokouksen päätöksiä. Herättää tässä yhteydessä kummastusta, että minkä vuoksi 1947 edustajakokouksen "Mitä SAK nyt tahtoo" ohjelma ei enää kelpaa pohjaksi valistustyölle. Voidaan ehkä sanoa, että se on näissä olosuhteissa ja erityisesti tämän kokouksen näkökulmasta katselleen suorastaan vallankumouksellinen, sehän hyväksyttiin yhteistoiminnan merkeissä kompromissin ja sovitellun tuloksesta. Nyt siis heitettiin tämä ohjelma pois ja palataan vuoteen 1940.

Olisi ollut paikallaan, että meille olisi jaettu tämä vuoden 1940 ohjelma. Luulen, että täällä on hyvin harvoja edustajia paikalla, jotka muistavat tai ovat muuten siihen tutustuneet. Minä sitä edeltä päin tutkin ja totesin, että se oli monelta osaltaan jo menettänyt ajankohtaisuutensa tai voineeko ehkä sanoa, että se on tullut ajankohtaiseksi. Siinä puhutaan työvoiman järjestelystä sodan aikana ja työvelvollisten asioiden hoitamisesta ja sen selaisesta. Siinä ori pitkät sapiskat, jotka nyt tällä hetkellä eivät ole niinkään mielestäni ajankohtaisesti paikallaan.

Mitä sitten tulee tähän meille jaettuun erilliseen vihkoseen toveri Järvelän kirjoittamaan kirjaseen, siinä ei tähän periaatteelliseen puoleen kiinnitetä mainittavasti huomiota.

Mielestäni valistustyön periaatteelliseksi pohjaksi riittää ja soveltuu erinomaaisesti vielä tänäkin päivänä vuoden 1945 yhteistyösopimuksen lyhyt määritelmä, että ammattiyhdistysliikkeen valistustyön on rakennuttava marxilaiselle pohjalle. Tästä mainittiin täällä jo toimintakertomuksien yhteydessä. Kyllä mielestäni on lähdeittävä tässäkin asiassa siitä, että meillä on sekä sosialidemokraattisia että kommunistisia jäseniä ammatillisissa järjestöisämme, ja myöskin sellaisia, joilla ei ole määrättyä poliittista kantaa. Ja jos valistustyön periaatteet ovat näitä kommunismin vastaisen taistelun tunnuksia, se ei liikkeemme jäsenmäärää lisää eikä sitä sisäisesti lujita.

Koska pelisään, että tässä olisi "jyväset tuutissa" pian ajassa, niin hitaana hämäläisenä varmuuden vuoksi esitän välillä päätöslausemaluonnoksen. Siis "Ammattiyhdistysliikkeen valistus- ja kasvatustyön tulee, rakentua marxilaiselle ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyttä ja työväenliikkeen kokonaisuutta korostavalle pohjalle. Ammattiyhdistystyön valistustyökoneistoa, varoja ja toimitsijavaroja ei saa käyttää puoluepoliittiseen propagandaan. Valistustyöntekijäin paikkoja täytettäessä on huomioitava tasapuolisuus ja nimettävä ao. henkilöitä työväenliikkeen piiristä. Koska ammattiyhdistysliikkeessä on viime vuosina tapahtunut jäsenmäärän laskua, velvoittaa edustajakokous työvaliokunnan kiinnittämään entistä suurempaa huomiota valis-

tustyöhön ja uusien työmuotojen kehittämiseen erityisesti järjestäytymättömien työläisten keskuudessa".

Mitä tiilee SAK:n valistustyöhön, erityisesti kenttätööhön viime aikoina, täällä jo mainituinkin valistustyön koneistossa poliittisista syistä tapahtuneista supistuksista ja ns. viiden tonnin miesten kiinnittämisestä SAK:n palvelukseen. En tähän puoleen halua sen enempää puuttua, mutta mainittakoon, että varsinkin vuosi sitten ja jo sitä ennen, SAK:ssa siirryttiin hyvin paljon monistettuihin luntteihin. Näitä luntteja käytiin sitten lukemassa eri paikkakunnilla. Ne olivat sellaisia 20—30 monistetun sivun pituisia, ne tulivat niin tutuiksi, että ukot siellä sanoivat, että se on se Lindblomin luntta tällä, kun sinne tuli mies ja alkoi käännellä pahvia ja latoa tilastolukumeroita. Kyllä meidän täytyisi siihen päästä, että valistustyöntekijät itse juttunsa tekisivät, nämä sellaiset standardiluntat eivät oikein aina mene syrjäkylilläkään täydestä. (Jokinen: Samoin puheenvuorojen!) — Kyllä minä voin vakuuttaa välikysymyksen tekijälle, että kyllä minä olen tehnyt tähän asti puheenvuoroni ja tulen myös laatimaan vastaisuudessaakin. Loppu tällä kertaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Tällä on keskustelun kuluessa Salomaa tehnyt työvaliokunnan ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen. Tätä ei ole kuitenkaan kukaan kannattanut, joten työvaliokunnan ehdotus on tullut edustajakokouksen päätökseksi.

Sosiaaliset uudistukset.

Hämäläinen: Tässä alustusvihkosessa todetaan: "Ennen kaikkea on syytä mainita, että poliittiset olosuhteet ovat huomattavalla tavalla muuttuneet ns. porvarillisten voimien ryhdistäytymisen kautta, joka on aiheuttanut aikaisempaa lujempaa vastustusta ammattiyhdistysliikkeen pyrkimyksissä." Tämä siis edellyttää sitä, että samanaikaisesti kuin tämä luja vastustus on muodostunut, on meidän maassamme tärkein — luottamusmiestoimi — joutunut vahvan terrorin kohteeksi. On hyvin useissa tapauksissa tapahtunut niin, että luottamusmiesten päälle työnantaja on asettanut hyvin vahvan painon. Tämä on hyvin kuvaavaa tällä kertaa, kun me katsomme, luottamusmiehiä. On tapahtunut tuolla neuvotteluissa, että työnantaja esittelee sellaista luottamusmiestä, joka ei koko neuvottelujen aikana ole käyttänyt yhtä ainutta puheenvuoroa. Kun neuvottelut ovat päättyneet, niin taputtelee luottamusmiestä, että tästä miehestä tulee hyvä luottamusmies. Koska näin on tilanne, että jos luottamusmiehet uskaltavat lähtemään taistelemaan työläisten oikeutettujen vaatimusten puolesta, niin työnantaja tulee asettamaan kaikki mahdolliset keinot, millä se voi katkaista tällaisen luottamusmiehen työsuhteen. Ja tässä suhteessa on erikoisen tärkeää, että me tarkastelemme SAK:n jo vuonna 1947 tekemiä päätöksiä luottamusmieskysymyksessä.

.. SAK:n V edustajakokous hyväksyi lähiajan toimintaohjelmaan V lukuun seuraavansisältöisen ponnen: "Työpaikoilla toimivien työntekijäin luottamusmiesten asema on oikeudellisesti sekä muussakin suhteessa turvattava ja vakiinnutettava, Työmarkkinajärjestöjen välisten sopimusten pohjalla on kiireellisesti turvattava luottamusmiesten asema lainsäädännöllä."

Vähäistä aikaisemmin oli eduskunta asettanut asiaa valmistelemaan komitean, jossa oli mukana myöskin SAK:n edustus. Kyseisen komitean mietintö valmistui vasta v. 1950 ja esitetään siinä jätettäväksi ulkopuolelle lain piiriin järjestöjen valitsevat luottamusmiehet. Kokemuksesta kuitenkin tie-

dämme, että juuri työehtosopimuksen täytäntöönpanon valvonta muodostaa luottamusmiesten keskeisimmän tehtävän ja että ne juuri tässä tehtävässä sitä tarmokkaasti hoitaessaan ovat vaarassa joutua työnantajan painostuksen alaisiksi. Tehtävänsä tunnollisesti ja työntekijäin etujen mukaisesti hoitava luottamusmies tunnetaan tavallisesti siitä, että häntä työnantajan taholta eri tavoin painostetaan, määrätään vaikeampiin ja huonommin palkattuihin töihin sekä yleensä annetaan ymmärtää, että hän on väheimmän suosittu olio työpaikalla. Käytännössä tämä usein on johtanut siihen, että luottamusmies huolimatta ammattipätevyydestään on huonoimmin palkattu työntekijä työpaikalla. Voisin mainita erään esimerkin.

Mikkelissä tapahtui näin. Oli sementtivalimo, ja luottamusmies uskaltanut lähtemään selvittämään näiden työläisten kohdalta asioita ja saikin vähäisiä korjauksia näille työläisille takautuvina palkkoina, ja vähän tämän jälkeen tämä työläinen erotettiin. Erotettiin tietysti verrattain hienolla menettelytavalla. Ilmoitettiin, että tärytiilen lyönti valimolla täytyi lopettaa sementtipulan vuoksi, ja koska tärytiilen lyönti lopetettiin, niin myöskin tälle luottamusmiehelle, koska hän oli tärytiilen lyöjänä, annettiin loppu-tili. Tästä työmaasta ei ketään muuta erotettu sementin puutteen takia. Ja viikon kuluttua taas alkoivat tärytiilikoneet pyöriä.

Mitä seurauksia tällaisesta asiantilasta on? Esimerkiksi, että on vaikea saada luottamusmiehiä työpaikoille. Toiseksi luottamusmies ei uskalla hoitaa asioita niin pontevasti kuin pitäisi ja hänestä pitää tulla työnantajan jätävä ns. "hyvä luottamusmies".

Luottamusmiehen tehtävä on erittäin tärkeä syytä, että hän voi välittömästi puuttua asioiden järjestelyyn. Työpaikalla oleva osasto ja sen toimikunta ovat hitaammin toimivia elimiä samoin kuin liitto, keskusliitosta ynnä valtiovallan elimistä puhumattakaan, sillä jos näihin viimeksimainittuihin joudutaan valittamaan, niin asia tavallisesti rämettyy. Ellei asioita voida nopeasti hoitaa, ei myöskään järjestyneisyys ole korkealla, sillä juuri asioiden hoidon riipeys on omiansa lisäämään luottamusta ammattiyhdistystä kohtaan. Yleensä saa sellaisen vaikutelman kuin olisi suhtautuminen luottamusmieskysymykseen SAK:n taholta hyvin -välinpitämätöntä. Kun olemme työehtosopimusneuvottelujen yhteydessä yrittäneet aikaansaada parannuksia ns. luottamusmiespykäliin, niin on tältä taholta huomautettu, että SAK suhtautuu tällaisiin sopimuksiin kielteisesti, koska ne voivat olla huonompia kuin mitä eräillä aloilla on käytännössä. Näin ollen ei siis SAK:n taholtakaan ole saatu tukea luottamusmiehen aseman turvaamiseksi sopimusteitse. On syytä epäillä, että edellämainittu välinpitämätön, jopa kielteinenkin asenne tähän kysymykseen on ollut eräänä syynä asian hitaaseen käsittelyyn eduskunnassakin, esimerkkinä siitä, että käsittelyvauhtia voidaan ripeyttää, on vuosilomalain käsittely aikanaan eduskunnassa. Tällöin työläisten järjestämät suuret kokoukset jouduttivat asian käsittelyä, ja se saatiin nopeasti päätökseen.

Täällä luottamusmiehistä yritetään tehdä joitakin työsuojelun valtuutettuja, kuten työvaliokunnan esityksessä mainitaan. Se merkitsee huononnutta nykyiseenkin sopimukseen, ja tässä mielessä minä esitän tälle edustajakokoukselle päätettäväksi:

"Edustajakokous velvoittaa valittavan työvaliokunnan kiireellisesti toimimaan niin, että eduskunnassa saadaan hyväksytyksi laki, joka turvaa luottamusmiesten oikeudellisen aseman työläinsäädännön ja työehtosopimukset. Edellyttämien asioiden hoidossa sekä ehkäisemään työnantajain harjoittaman painostuksen ja terrorin luottamusmiehiä kohtaan. Myöskin luottamusmiehen taloudelliset edut on laissa turvattava. Lain aikaansaamiseksi

«n tarpeen, vaatiessa käytettävä koko ammattiyhdistysliikkeen joukkovoimaa.»

Puheenjohtaja: Täällä on yli 20 pyydettyä puheenvuoroa käsitteilyn alaisena olevista asioista. Rohkenen ehdottaa, että puheaika rajoitettaisiin 2 minuuttiin. (Kokouksesta: Hyvä on!)

Puheenjohtajan ehdotus hyväksytään.

Puheenjohtaja: Puheaika on siis rajoitettu 2 minuutiksi.

M. Salminen: Koska minä en taaskaan saanut siinä järjestyksessä puheenvuoroa kuin pyysin, koska puheenvuoropyyntöä jättäessäni kysyin, onko sosiaaliin uudistuksiin jätetty puheenvuoroja, minulle vastattiin ei, joten minä esitän ainoastaan päätöslauselmaesityksen:

"SAK:n kuudes sääntömääräinen edustajakokous toteaa, että maamme sosiaalinen lainsäädäntö ei vastaa vielä läheskään niitä vaatimuksia ja tarpeita, joita maamme työtätekevä kansa odottaa ja kipeästi kaipaavaa.

Kokous toteaa, että ne sosiaaliset lait, jotka jo ovat voimassa, ovat siksi heikkoja, etteivät ne anna työntekijöille vielä sitä turvaa, jota työvoima, kansamme kallein omaisuus, välttämättä tarvitsee edelleen kehittyäkseen ja voimistuakseen. Maamme sosiaalisessa lainsäädännössä on paljon sellaisia puutteellisuuksia, jotka on mitä kiireellisimmin saatava sellaisiksi, että työntekijät, kaiken arvon luojat, voivat tuntea turvallisuudentunnetta tapaturman, sairauden ja vanhuuden tullessa, että työläisiä, jotka synnyttävät uuden sukupolven, saavat yhteiskunnalta taloudellisen takuun siitä, että he voivat kasvattaa lapsensa ja että heidän lapsilleen tulisi olemaan lapsuuden aika puutteesta vapaata ja että näistä nuorista ihmisistä olisi mahdollisuus kasvattaa kunnollisia kansalaisia. Kokous toteaa, että sosiaaliset uudistukset ovat niitä kysymyksiä, jotka kuuluvat ammattiyhdistysliikkeelle yhtenä, kaikkein tärkeimmistä työläisiä, koko kansamme valtavaa enemmistöä läheisesti koskevana.

Edustajakokous velvoittaa työvaliokunnan ja valtuuston toimimaan sosiaalisen lainsäädännön kehittämiseksi kaikkia niitä keinoja käyttäen, jotka ammattiyhdistysliikkeelleme ovat mahdollisia. Ellei niitä kysymyksiä, jotka ammattiyhdistysliike asettaa päämäärikseen, saada läpi eduskunnassa, on ammattiyhdistysliikkeen käytettävä vaikkapa joukkovoimaa näiden asioiden läpiviemiseksi.

Edustajakokous velvoittaa edelleen työvaliokunnan ja valtuuston ottamaan yhteyden molempiin työväen eduskuntaryhmiin, että lakialoitteet eri sosiaalisista kysymyksistä tulevat tehdyiksi eduskunnalle edellämäinittujen suuntaviivojen mukaisesti ja valvomaan, että tehtävät aloitteet vastaavat työntekijäin oikeutettuja vaatimuksia, sekä että taloudelliset rasitukset määrätään työnantajapiirien kannettaviksi."

Hulda Böhlting: Syksyllä 1949 jätettiin eduskuntaan esitys naisten palkallisesta synnytyslomasta. Tästä syksystä on kulunut kohta kolme vuotta aikaa, mutta tämä asia ei ole edistynyt millään tavalla. Tietääkseni SAK:n naisjaosto on jättänyt joku aika sitten sosiaaliministeriölle oman selvittävän esityksensä äityslomakysymyksestä, esityksen, jossa SAK:n naisjaosto on puuttunut niihin puutteellisiin, joita eduskunnan vihreän veran alla levännyt lakiesitys tästä kysymyksestä sisältää.

Haluaisin tulevalle työvaliokunnalle jättää meidän naisten toivomuksen siitä, että se erikoisesti kiinnittäisi huomiota tähän kysymykseen, johon me työläisnaiset olemme kiinnittäneet suurta huomiota ja toiveita, mutta joka alkuperäisessä muodossaan on sellainen, että jos se hyväksytään sellaisenaan, niin siitä voi joillekin olla enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Sen takia toivoltaan, että tuleva työvaliokunta huomioi ne naisjaoston tekemät esityk-

set sekä kiinnittää työläisten edustajien huomiota eduskunnassa erikoisesti tähän.

A. Nurminen: Koska 2 minuutin puheenvuorossa ei pysty perustelemaan näin laajakantoista esitystä kuin työaikalainsäädännössä, minä pyytäisin jättää tänne päätöslauselmaesityksen, joka kuuluu seuraavasti:

"Esitän, että edustajakokous päättäisi velvoittaa työvaliokunnan ja valtuuston ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin

1) maatyöläisten ja, metsä- ja uittotyöläisten saattamiseksi kaikilta kohdiltaan 8 tunnin työaikalain piiriin,

2) työviikon lyhentämiseksi työlaainsäädännöllistä tietä 40-tuntiseksi työntekijäin palkkaa tai ansiota alentamatta."

Samalla minä pyydän saada kannattaa Hämäläisen ja Salmisen tekemiä päätöslauselmaesityksiä ja jätän tämän perustelevan puheenvuoron pöytäkirjaan merkittäväksi.

J. Kanerva: Valitan, ettei ole tilaisuutta keskustella näistä asioista, joista on annettu eväät, mutta kuitenkin teen pienen läpileikkauksen tästä. Meidän vuosilomalakimme uudistettiin v. 1946 ja silloin siihen saatiin lyuomattavia parannuksia.

Tämä uusittu laki on nyt ollut käytännössä viitenä vuotena- ja siitä saatut kokemukset osoittavat, että niistä uudistuksista huolimatta, laissa on sellaisia epäkohtia ja puutteellisuuksia, että SAK:n edustajakokous ei voi olla niihin puuttumatta, varsinkin koska on valittaan todettava, ettei SAK:n johto ple niihin kuluneina vuosina kiinnittänyt riittävästi huomiota.

Laissa esiintyviä puutteellisuuksia ja epäkohtia on useita ja yritän tässä kiinnittää huomiota muutamiin sellaisiin.

Ensinnäkin lain 2 §:n 2 momentti sallii maataloustyönantajain järjestää alan työläisten kesälomat muulloinkin kuin kesäaikana, ja tätä kohtaa ovat työnantajat pyrkineet käyttämään hyväkseen sellaisiin työntekijöihin nähden, joilla ei ole turvaa alan työehtosopimuksesta, kuitenkin kokemus osoittaa, että lomat voidaan käytännössä järjestää kesälläkin, jolloin loma vastaa paremmin sitä virkistystä, joksi se on tarkoitettu.

Ehkä suurin epäkohta on lain 3 §:ssä, jossa ruumiillisen ja henkisen työn tekijät asetetaan loman pituuteen nähden eri asemaan. Laki määrittelee ruumiillisen työntekijäin loman huomattavasti lyhemmäksi kuin henkisellä alalla, vaikka raskas ruumiillinen työ kuluttavuudeltaan täysin vastaa lienkisen työn ponnistuksia. Tällä en tahdo pyrkiä aliarvioimaan henkisen työn rasittavuutta, vaan poistamaan vain tätä nykyä vallitsevaa epäsuhdetta näiden alojen välillä siten, että ruumiillisen työn tekijä nostettaisiin tasatarvoiseen asemaan henkisen työntekijäin kanssa. Erikseen on huomioitava vielä poikkeuksellisen epäterveellisissä olosuhteissa työskentelevät työntekijät, joiden lomien pitäisi olla huomattavasti pitempiä kuin muitten työläisten.

Myöskin nuorten työläisten lomat, joista puhutaan lain 3 §:n 2 kohdassa, ovat käytännössä menneet muuhun kuin mitä lainsäätäjät on kenties tarkoittanutkaan. Lain mukaan on 17 vuotta nuoremmille annettava lomaa puolitoista päivää kuukautta kohti, mutta tämä etu jätetään käytännössä pois lain sillä kohdalla, jossa sanotaan, että työntekijän on tässä tapauksessa oltava 17 vuotta nuorempi kalenterivuoden päättyessä. Tällöin esimerkiksi nuorukainen, joka täyttää vuotensa joulukuussa, ei täyttämivuotensa enää saa pitempää lomaa, vaikka hän loman erääntymisaikana on aiⁿakin 7 kuukautta ollut vain 15-vuotias.

Tähän kohtaan olisi kiireellisesti saatava korjaus niin, että nuorten työläisten oikeudet tulisivat huomioiduksi.

Edelleen kiinnittäisin huomiota lain 6 §ään, jossa supistetaan loma-oikeutta silloin, jos työntekijän sairaus on kestänyt yli kuukauden. Koska sairaus ei riipu työntekijästä itsestään, pidän tätä kohtaa epäoikeudenmukaisena.

Edellä esittämiäni perusteiden nojalla esitänkin, että edustajakokous, päättää asettaa (Puheenjohtaja koputtaa.) SAK:n lähiajan tavoitteeksi

Puheenjohtaja: Valitettavaa, että on kahden minuutin puhe aika ja 17 minuutin ponnet.

B. Vivolin: Tänne saapuessamme näitte täällä eteisessä taulun, jossa oli iskulause "Terveys työntekijän arvokkain omaisuus". Siitä huolimatta, vaikka me tämän taulun ja iskulauseen näimme, emme voi tähän asiaan, puuttua tämän lyhyen puheenvuoron rajoittamisen takia. Siksi esitänkin, että puhemies ottaisi vastaan tämän puheenvuoroni, ja sen lisäksi myöskin minä yhtyisin näihin esityksiin n:o 119—122, joihin Suomen Metallityöväen Liitto, Suomen Rakennustyöläisten Liitto ja Suomen Puutyöväenliitto ovat yhtyneet. Esitänkin, että valittava työvaliokunta veloitettaisiin kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin, että sosiaalinen lainsäädäntö uusittaisiin ammattitautien ja tapaturmien osalta seuraavia perusehtoja noudattaen:

1. Työnantajan on huolehdittava ennakolta ehkäisevien suojelutoimenpiteiden kaikinpuolisesta ja tehokkaasta toimeenpanosta.

2. Tapaturman tai sairauden sattuessä työläiselle turvattava tehokas sairaushoito.

3. Työnantajat kustantavat täyden palkan sairausajalta ja kaikki sairaudesta aiheutuneet kustannukset.

4. Kuoleman sattussa on työnantaja veloitettava maksamaan huolletuille riittävään toimeentuloon tarvittava korvaus.

5. Työmaan luottamusmiehenä on oikeus ja Velvollisuus kontrolloida edellämääntutttujen määräysten toteuttamista ja vaatia niiden nopeaa täytäntöönpanoa.

Ida Koto kaski: Koska aika ei salli minun esittää tätä perusteluani, niin jätän tämän puheenjohtajalle tai pikakirjoittajalle alustukseni tai esitykseni ja esitän vain ainoastaan päätöslauselman, joka koskee päätösesitystä naisten sosiaaliseen suojeluun.

Esitän, että sosiaalisessa lainsäädännössä olevat räikeät epäkohdat huomioidaan ja SAK:n kuudennen edustajakokouksen päätöksenä esitetään tulevalle työvaliokunnalle seuraava asia hoidettavaksi:

Naisten sosiaalinen suojelu.

1) että edustajakokous velvoittaa SAK:n työvaliokunnan toimimaan siten, että naisten terveydelliseen suojeluun kiinnitetään erikoista huomiota,

2) että ajoittain, vähintään kerran vuodessa suoritetaan tuotantolaitoksen, työntekijäin ilmainen lääkärintarkastus, jossa mukana toimii naistautilien erikosilääkäri,

3) että lääkärintodistus on maksuttomana saatava sairaustodisteksi,

4) että naisille varataan välttämättömiä terveydenhoidollisia välineitä ja puhdistautumiseen tarvittava huone työpaikan välittömässä yhteydessä,

5) että entistä enemmän kiinnitetään huomiota työhuoneiden ja vaatesuojien puhtauteen, kunnolliseen ilmanvaihtoon ja sopivaan lämpötilaan,

6) että ruokailuhuone on jokaisessa työpaikassa.

Koska synnytyslomaa ja synnytyslomakorvausta koskevaa lakia kipeästi kaivataan, niin SAK:n työvaliokunnan on kiirehdittävä sellaisen lain aikaansaamista,

1) että synnytysloma vahvistetaan 12 viikkoa kestäväksi, jolta ajalta suoritetaan synnyttäjälle täysi palkka

2) että SAK:n työvaliokunta ryhtyy yhteistoimintaan molempien työväenpuolueiden eduskuntaryhmien kanssa, jotta lakiin eduskuntakäsittelyssä saadaan ne parannusta tuottavat muutokset, jotka kyseessä olevaan lakiesitykseen tarvitaan, jotta se vastaisi sitä tukea, mitä yhteiskunnan on annettava työntekijöille,

3) että synnytyslomakorvaus saadaan sellaiseksi, joka velvoittaa työnantajan ja valtion maksamaan huoltomejaot.

A. Välikoski: Pyydän edustajakokouksen yhtymään tämän esitysvihkosen sivulla 118 olevaan esitykseen 131, joka koskee valtion työntekijäin eläkeasiasa. Tämän esityksen b) kohtaan esitän seuraavanlaisen lisäyksen: "että valtion työsopimussuhteessa oleville työntekijöille maksettaisiin ikälisää ja annettaisiin vuosilomat samoin perustein kuin julkisoikeudellisessa työsuhteessa oleville viranhaltijoille."

Alise Fagerström: Meillä on vielä paljon sosiaalisessa lainsäädännössämme sellaisia puutteita, jotka olisi saatava mitä kiireellisemmin korjatuiksi. Onko meidän vanhuksiemme asema turvattu vanhuudenpäivinä? Voimme suoralta kädeltä sanoa: ei. Onko työläisäitien, jotka synnyttävät lapsia tähän maailmaan, taloudellinen asema turvattu? Tällaiseen on vastattava: ei. Synnytyslomalaki samoin kuin synnytyskorvauslaki odottavat ratkaisuaan eduskunnassa. Näitäkin lakialoitteita tarkasteltaessa kiintyy huomio siihen, etteivät nämä lait siinä muodossa, jossa ne valiokuntakäsittelyn jälkeen ovat, tule antamaan työläisäideille turvallisuudentunnetta taloudellisesti siksi ajaksi, jona he ovat synnytyksen takia työhön kykenemättömiä. Lisäksi pyydän saada kannattaa niitä ponsilausemia, joita toveri Salminen esitti.

A. Reunamo: Työlainsäädännön soveltaminen pieniin työpaikkoihin asutuskeskuksissa ja erityisesti maaseudulla vaatii välttämättä tehokasta ammattien tarkastusta, koska nimenomaan tällaisissa työpaikoissa työntekijät ovat mitä suurimmassa määrin työnantajan mielivallasta riippuvaisia. Jos työntekijä, vaatii lakisääteisiä oikeuksiaan tai tyydyttäviä työolosuhteita, olkoonpa kysymys vaikka muutamankin työntekijän keskuudestaan valitsema luottamusmies tai ammattiosaston valitsema luottamusmies, niin työstä erottaminen on seurauksena tavallisesti jotakin tekosyytä käyttäen. Jotta työntekijät tällaisissa olosuhteissa saisivat nauttia lakisääteisiä oikeuksia, on välttämätöntä, että on tehokas ammattientarkastukoneisto, joka oma-aloitteisesti odottamatta valituksia tutkii kaikki pienimmätkin työpaikat ja pakottaa työnantajat lakien rangaistuksen uhalla järjestykseen. On selvää, ettei nykyinen kunnan ammattientarkastusjärjestelmä, jonka viranhaltijat koko maassa keskimäärin laskettuna työskentelevät 10-prosenttisesti sivutoimisina, kykene tehokkaasti eikä edes välttävästi tätä tehtäväänsä suorittamaan. Ainoa ratkaisu on työntekijäin täyttä luottamusta nauttivan valtion ammattientarkastajakunnan lisääminen ja kunnan ammattientarkastustehtävien siirtäminen valtion ammattientarkastuksen suoritettavaksi. Tässä yhteydessä on syytä korostaa erikoisesti—— (Aika loppui.)

V. Vuori: Sairausvakuutus on maassamme ollut hyvin alkeellisella asteella. Ottaen huomioon sen pienen määrän, mitä työpaikoilla on työntekijöillä vapaaehtoisia sairaskassoja ja sen työehtosopimusten turvan, joka on hyvin minimaalinen sairaustapauksissa, minä pitemmältä perustelematta pyydänkin esittää edustajakokoukselle seuraavan päätösehdotuksen;

että edustajakokous velvoittaa SAK:n vaatimaan hallitukselta, että se kiireellisesti valmistuttaisi ja antaisi eduskunnalle tarpeelliset esitykset työntekijöitä ja vähävaraisia Kansankerroksia koskevan ja vakuutettujen kohdalta maksuttoman pakollisen sairausvakuutuksen toimeenpanemiseen siten, että vakuutetut saavat korvauksen sairauden aiheuttamista kustannuksista sekä riittävän suuren palkan sairausajalta.

Edelleen edustajakokous velvoittaa SAK:ta kääntymään eduskunnan työväenpuolueita edustavien edustajaryhmien puoleen vaatimuksella, että mainitut edustajaryhmät kaikella voimallaan tukisivat ja edesauttaisivat eduskunnassa toimenpiteillään sairausvakuutuslain pikaiseksi toimeenpanemiseksi siten, että työnantajat maksavat kustannukset-ja työntekijäin valvontaoikeus lain toimeenpanossa turvataan..

T. Kokko: Kannatan Vuoren tekemää päätöslauselmaehdotusta.

L. Pihlaja: Tässä kysymyksessä varmasti ei tule mitään puoluerajoja eikä kiistoja, sillä minun käsittääkseni tämä sosiaalinen kysymys on yhtä tärkeä kuin palkkakysymyksen. Erikoisesti tahtoisin kiinnittää huomiota Suomen Kirjatyöntekijäin tekemiin esityksiin, jotka koskevat erikoisesti 40 tunnin työviikon käytäntöön ottamista kuin myöskin, että kaikissa niissä työmuodoissa, jotka eivät ole ihan välttämättömiä teknillisten suoritusten vuoksi, työtyö poistettaisiin. Tällä tavalla voitaisiin saada suojelusta myöskin niille työntekijöille, jotka nyt joutuvat suorittamaan työvuoronsa sellaisena ajankohtana, joka ei ihmisille oikeastaan ole sopivaa. Meillä maassamme on eläin-suojelulaki, mutta ihmisiä varten, jotka joutuvat suorittamaan työnsä sellaisena ajankohtana, jolloin heidän pitäisi levätä, ei ole sen paremmin Suomessa huomioitu kuin myöskään missään muuallakaan. Tämä minun käsittääkseni on sellaista työtä, jota meidän pitäisi harrastaa täysin voimin, ja toivonkin, että tuleva SAK:n työvaliokunta tähän sosiaaliseen työhön kiinnittää yhä enemmän huomiota kuin mitä se tähän asti on kiinnittänyt.

A. Siro: Kun eduskunta 27 p:nä marraskuuta v. 1917 säati lain kahdeksan tunnin työajasta, merkitsi se maamme silloiselle työtätekeväälle kansankerrokselle suurta voittoa. Se oli myös sysäys muihin lakisääteisiin uudistuksiin ja parannuksiin, joita seuraavina vuosina työoloissamme saatiin aikaan. — Lapualaisaikoina oli työväen lainsäädäntö pysähdyksissä, kunnes jälleen vähän ennen maailmansodan alkua alettiin jälleen kiinnittää jossain määrin huomiota työläisten vaatimuksiin.

Käydyn suursodan jälkeisinä vuosina on työväenlainsäädännön alalla jälleen eletty elpymiskautta. Eräänä merkittävimpanä, lainsäädäntötyön tuotteena on näiltä vuosilta olemassa työaikalain uudistus v:lta 1946, mikä lisäsi niiden työntekijäin piiriä, jotka saavat nauttia lakisääteisestä kahdeksan tunnin työajasta.

Kaiken tämän kehityksen ulkopuolella on kuitenkin jatkuvasti pidetty talonmiesten ammattikuntaa. Se on saanut olla vain syrjästäkatsojana toisten työntekijäryhmien aseman parantuessa yhteiskunnassamme.

Syyt ovat löydettyissä lähinnä talonmiesten-ammattialan erikoislaatu-uudessa, joskin myös talonmiesten aikaisemmin niin heikko ammatillinen järjestyneisyys on ollut omiaan vähentämään tämän alai työolojen parantamista mahdollisuuksia niin lainsäädännöllisessä kuin muussakin suhteessa.

Kun hallituksen esitys uudeksi työaikalaiksi joutui v. 1946 eduskuntakäsittelyyn, pyrittiin Helsingin Talonmiesten ammattiosaston taholta sekä ennen eduskuntakäsittelyä että sen aikana saamaan siihen sellaisia muutoksia, jotka tarkoittivat myös talonmiesten saattamista Uuden työaikalain alaisuuteen. Mainittakoon, että esim. eduskuntaryhmien puheenjohtajille sekä kaikille työväenasiainvaliokunnan jäsenille jätettiin asiaa koskevat kirjelmät. Myös henkilökohtaisia keskusteluja ja neuvotteluja hallitus- ja eduskuntamiesten kanssa käytiin. •

O. Varoe: Omistavan luokan ja omistamattoman luokan, työväestön, välillä on sovittamaton ristiiriita ja se kuvastuu täysin selvästi myös sosiaalisessa kysymyksessä. Työnantajat tekevät kaikki voitavansa, ettei tarvitsisi suorittaa pääomaa sosiaalisiin tarkoituksiin, koska ne eivät tuota mitään lisäpääomaa. Erikoisesti metalliala voi todeta ne sosiaaliset epäkohdat,

ja vaikka työnantaja myös tunnustaa, että näin on asianlaita, niin toisaalta •meidän lakimme ovat niin heikot, että ne voidaan todeta, mutta toisaalta ei ole täytöntöönpanovoimaa. Erikoisen luvun ansaitsee kuitenkin sosiaalisessa lainsäädännössämme se heikko kohta, joka koskee luottamusmiehiä, koska meillä on erittäin vajavainen laki luottamusmiehistä ja heidän työskentelystään. On todettavissa erikoisesti tällä hetkellä, jolloin taantumus uudelleen nostaa päätänsä, että luottamusmiesten asema on viime päivinä erittäin paljon vaikeutunut työpaikoilla. Siksi olisi tärkeää, että myös tämä edustajakokous kiinnittäisi vakavaa huomiota luottamusmiesten asemaan, että se todella tulisi turvatuksi työpaikoilla.

H. Koskinen: Niinkuin kaikki tiedämme, on sosiaalisen lainsäädännön kehittäminen yksi ammattiyhdistysliikkeen tärkeimpiä perustehtäviä. Vanhuus ja työkyvyttömyyseläke työläisille ovat asioita, jotka ammattiyhdistysliike on jo syntymästään ottanut periaateohjelmaansa. Sosiaalisen lainsäädännön uudistaminen työväenluokan etujen ja sen oikeutettujen vaatimusten mukaiseksi on periaate, jossa ei meillä ole tinkimisen varaa. Kalliissa kapitalistisissa maissa mm. meillä, joissa koko lainsäädäntö pohjautuu omistavan luokan etujen mukaan, vaatii lainsäädännön muuttaminen kansamme enemmistöä, tyydyttäväksi yksimielistä ja jatkuvaa taistelua työväenliikkeen kaikissa portaissa. Taistelussa sosiaalisten lakien uudistamisen ja kansamme enemmistön, sen työväenluokan, puolesta on amatillinen liike ollut mukana viemässä voittoon mm. lakia yleisestä ja yhtäläisestä äänioikeudesta 1905., lakia 8 tunnin työajasta 1917 jne. Meillä on vuodesta 1939 toiminut kansaneläkelaitos, joka suorittaa-vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden maksuja, eläkemaksut ovat kuitenkin siksi pieniä, että ne eivät turvaa läheskään elinkustannuksia. Näin ollen täytyy useiden työläisvanhusten turvautua kunnalliskoteihin.

Maassamme on vielä paljon vanhuksia, jotka kansaneläkelain voimaan tullessa eivät yli-ikäisinä päässeet ko. lain. alaisuuteen, heihin lukeutuvat "kaikki ennen vuotta 1884 syntyneet.

Nykyistä lakia olisikin muutettava niin, että kansaneläkemaksuista vapautettaisiin työntekijät ja maksuvelvollisiksi asetettaisiin työnantajat sekä valtio vissillä osuudella. Kansaneläkemaksuja määrättäessä olisi huomioitava se, että ne tulisivat määrättyä niin korkeiksi* että niillä maksettava eläke voitaisiin maksaa vähintään 60 % asianomaisen henkilön edellisen vuoden keskiansiosta ja että eläkkeet olisi joko sidottu elinkustannusindeksiin tai vastaavasti palkkatasossa tapahtuvaan nousuun.

M. Sillfors: Olen saanut tietää, että SAK:n edustajakokouskansliaan •on saapunut edustajakokoukselle osoitettuja sähköitä ja esitäänkin toivomuksen, että ne luetettaisiin tälle edustajakokoukselle.

V. Reuna: Yhdyn toveri Reunamoin täällä esittämiin ajatuksiin ja »esitän edustajakokouksen hyväksyttäväksi seuraavan päätöslauselman ammattientarkastuksesta:

1) että lakia uudistettaessa on siihen saatava määräys, joka takaa ammattiyhdistysliikkeelle tilaisuuden ratkaisevasti vaikuttaa ammattientarkastajani valinnassa ja näiden työn ohjauksessa;

2) että työnantajien on suoritettava kaikki ammattientarkastuslain toimeenpanon aiheuttamat kustannukset.

Yhdyn myös kannattamaan toveri Sittforsin äsken tekemää esitystä.

Hanna Seppä: Minä kannatan edustaja Reunan päätöslauselmaesitystä •sekä edustaja Kötöskäsen puheenvuoroa.

O. Framelius: Minulla ei ole kovin pitkästi aikaa vastata tähän asiaan, joka on hyvin läheinen kaikille, nimittäin tämä kesäalomakysymys, "tämä kohta, jolla, kesälomaperuste maksetaan. Niinkuin kaikki tiedätte, on

selvää, että näitä kesälomapäiviä laskettaessa tulevat myöskin välipyhät huomioiduiksi kesälomissa, kun kesäloma keskipäiväänsioita lasketaan, ja esitänkin, että keskipäiväänsioita laskettaessa otettaisiin ainoastaan huomioon todelliset työpäivät eikä niitä välipyhiä, jotka ovat vaikuttamassa, kesäloman keskiansioon siltä ajalta. Jos henkilö lähtee alkupuolella kesälomakautta lomalle, niin nämä alkuvuodessa olevat välipyhät tulevat vaikuttamaan hänen keskipäiväänsioonsa kesälomaan nähden.

Yhdyn myöskin Tampereen Metallityöväen ammattiosaston tekemään esitykseen n:o 107, jossa esitetään, että työntekijöille vuosiloma-aikaa määrätessä ei katsottaisi sairausaikaa lyhentäväksi, koska kesälomalaisissa on määritelmä, että sen kuukauden aikaan, jona ei ole 16 päivää työssä, menettää lakisääteisen kesäloman siltä ajalta. Esitänkin, että tämä kohta tulisi seuraavassa eduskuntamme käsittelyssä esille ja toivon myöskin, että varsinkin huomioitaisiin se kohta, joka koskee tapaturmia, sillä ne henkilöt, jotka loukkautuvat tapaturmaisesti, eivät ainakaan missään tapauksessa ole sitä, itse itsellensä tehneet. Toivon, että tämä esitys tulisi huomioiduksi seuraavassa eduskunnan käsittelyssä.

E. Laine: Meille kaikille on kai selvä se tosiasia kuinka vajavaisia kaikki sosiaaliset kysymykset vielä tällä hetkellä ovat. Ja varsinkin kaikki ne, jotka ovat joutuneet toimimaan luottamusmiehinä työpaikoilla tai pitkäaikaisesti järjestöjen toiminnassa, ovat joutuneet näiden kysymysten kanssa erikoisesti painiskelemaan.

Lähden lämpimästi kannattamaan toveri Kanervan, toveri Vivolinin ja Koskisen tekemiä ehdotuksia ja päätöslauselmia.

V. Pousi: Näistä sosiaalisista uudistuksista keskusteltaessa täällä on aikaisemmin puheenvuorojen käyttäjät vieneet melkeinpä ne sanat suusta,, jotka allekirjoittanutkin aikoi tällä lausua. Ilmoitankin vain, että yhdyn niihin tovereihin, jotka ovat kesäloman muutoksen yhteydessä huomioineet, kesäloma-ajan siinä mielessä, että ruumiillisten työntekijäin kesäloma tulisi yhtä pitkäksi henkilisen työntekijäin kesäloman kanssa. Samalla myöskin korostaisin sitä, että koska me työntekijöinä emme myöskään voi hyväksyä sitä,, että lakko aika vaikuttaisi kesäloman pituuteen, niin myöskin erikoisesti korostettaisiin, että tapaturma- ja sairauskysymykset eivät saisi vaikuttaa vähentävästi kesäloman pituuteen, joten yhdyinkin niihin tovereihin, jotka ovat, näistä kysymyksistä tehneet omat ehdotuksensa.

R. Stendahl: Yhdyn täydellisesti kannattamaan Frameliuksen tekemää ehdotusta ja samalla sosiaalista parannusta, 40 tunnin työaikaviikkoa. sekä Helsingin Sähkökonepajan ammattiosaston n:o 70:n tekemän esityksen pohjalla. Koska aika on rajoitettu 2:een minuuttiin, niin tätä ei voi kokonaisuudessaan lukea. Samalla kannatan Metalliliiton tekemää esitystä, joka on myöskin SAK:n työvaliokunnan esityksenä sosiaalisista uudistuksista.

L. Halme: Toveri Siron puheenvuoro loppui äsken kesken. Minä tiesin ja ymmärsin, mitä hän vielä siihen tarkoitti lisätä ja nyt haluaisinkin, lisätä, että talonmiesten työaikalain piiriin siirtämistä vastustettiin eduskuntapiireissä väittämällä,- että tähän työalaan on vaikeasti sovitettavissa. tämä työaika. Mutta nyt kumminkin valtion talonmiehille on liittomme, toimesta työsopimuksen puitteissa toteutettu tämä työaika, ja voin vakuuttaa sen, että se menee siellä ja on voitu toteuttaa kitkattomasti. Pyydänkin vain. saada yhtyä kiinteistötyöntekijäin jättämään sitä koskevaan esitykseen, että, myöskin talonmiehet joutuisivat työaikalain alaisuuteen.

N. Isaksson: Suomen Jalometallityöntekijäin liiton Turun osasto on. tehnyt erityksen vanhojen työntekijäin kansaneläkeistä, esitys n:o 137 sivulla 123, ja liittomme on myöskin yhtynyt tähän esitykseen. Tästä liitoa-toimikunnan lausunnosta voi ehkä saada sellaisen käsityksen, että Jalome-

tallityöntekijäin Liiton piirissä kadehditaan sitä, että valtion ja kunnan palveluksessa olevilla työntekijöillä on ainakin jonkinlainen elämisen mahdollisuus vanhoilla päivillään. Kateutta se ei kuitenkaan ole. Kysymys on vain siitä, että me katsomme, että yksityisen työnantajan palveluksessa olevat työntekijät samalla tavalla ja samojen verolakien mukaan antavat yhteiskunnalle saman suuruisen panoksen verorahojen muodossa kuin valtion ja kuntien työssä olevat työläiset antavat, ja tästä syystä katsomme, että yksityisen työntekijäin täytyy saada samat edut ja oikeudet kuin valtion ja kuntien palveluksessa olevilla työntekijöillä on. Viitataan tässä vain liittomme lausuntoon sivulla 123, jonka loppupöytäkirjassa sanotaan: "Kun kansaneläkelaitoksen nykyisin maksamat eläkkeet ovat yleisesti työntekijäin kohdalta niin pienet, että niillä ei ole suurtakaan merkitystä elämän turvaamiseksi vanhoilla päivillä, niin Jalometallityöntekijäin Liiton toimikunta toivoo, että SAK:n edustajakokous kiinnittäisi tähän asiantilaan huomiotaan ja päättäisi, että kyseelliset eläkemaksut olisi saatava suuruudeltaan valtion ja kuntien maksamia eläkejä vastaavalle tasolle."

Pyytäisin, että tämä liiton esitys otettaisiin työvaliokunnassa huomioon.

K. Jokinen: Mmä kiinnitän erikoista huomiota maatalouden työaikalakiin. Se on ollut jo kaksi kertaa eduskunnassa, mutta maamme porvaristo on sen siellä vesittänyt niin huonoksi, että se on kaksi kertaa siellä ollut pakko peruuttaa tai ottaa takaisin. Minä toivon, että SAK ja sen jäsenistö tukisi yksimielisesti maataloustyöväkeä niissä pyrkimyksissä, joilla voitaisiin saada tässä maassa toteutetuksi työaikalainsäädäntö myöskin maatalouden alalla. Se olisi hyvin tarpeellinen ja saattaisi myöskin maaseudun työtekevän kansan samanarvoiseen asemaan muiden väestöryhmien kanssa.

Puheenjohtaja: Keskustelu asiasta on päättynyt. Kuten tämän keskustelun kuluessa on todettu, on kysymys sosiaalisista uudistuksista niin laaja, että siitä huolimatta vaikka SAK:n työvaliokunnan päätöslauselmaehdotus sisältäkin varsin monia käytännöllisiä ja samalla suuren määrän periaatteellisia tavoitteita, siitä huolimatta on keskustelun kuluessa esitetty lukuisia joukko lisäehdotuksia päätöslauselmaksi. Henkilökohtaisena käsityksenäni tahtoisin sanoa, että tuskin on mahdollista saada edustajakokouksen päätöstä sellaiseksi, joka yksityiskohdissaan tyydyttäisi kaikkia esityksen tehneitä.

Rohkenisin sen vuoksi ehdottaa, että edustajakokous hyväksyisi työvaliokunnan ehdotuksen ja että kaikki tehdyt lisäehdotukset merkitään edustajakokouksen pöytäkirjaan. Voidaanko näin menetellä?

Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Asia on loppuun käsitelty.

Ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys.

J. Hakulinen: Tosin tämä yöstunto oli kulumassa jo niin pitkälle, että me ilmeisesti olemme vain yhdestä asiasta yksimielisiä ja se on sängystä. Mutta minä luulen, että näin aamutuimaan tuollainen piristävä keskustelu ei sekään ole pahaksi.

Tällöin me joudumme kysymään tästä asiasta, mitä edellytyksiä on olemassa ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyydelle meillä. Se on kysymys, johonka vastaaminen ei ole helppoa, sillä täydellisen yhteisymmärryksen saavuttaminen on mahdotonta; Syyt ovat varsin luonnolliset ja pohjimmainen syy on ennenkaikkea siinä, niinkuin me tässä kokouksessa olemme nähneet, että tavoitteet näillä enemmistö- ja vähemmistöryhmillä ovat niin erilaiset. Myös tästä johtuu, että suhtautuminen itse menettelytapoihin tulee toisenlaatuiseksi. Huolimatta siitä, että SAK:n neljäs edustajakokous varsin pe-

rusteellisesti on selvitetty SAK:n tehtäviä, mitä SAK tahtoo, niin näistä ei suinkaan olla yksimielisiä, sillä tosiasia on se, että tämän edustajakokouksen ja yleensä kommunistien vähemmistö ei ole koskaan itse asiassa niitä, hyväksynyt. Ajatelkaamme vain esim. rauhankysymystä. He kyllä mielellään puhuvat rauhasta, mutta se on todellisuudessa vain keppihevonen. He ovat valmiit hyväksymään jonkun toisen ryhmän hyökkäyksen, mutta toisen sensijaan ovat valmiit tuomitsemaan, ts. heillä rauhankysymys ei ole jakamaton niinkuin meille, vaan he ovat valmiit tästä asiasta keskustelemaan aina sen mukaan, milloin mistäkin päin tulee.

Kansainvälisyyskysymyksessä on myöskin asianlaita aivan samalla tavoin. He ovat valmiit hyväksymään kansainvälisyysasiassaan nyt tällä kertaa maailmanliiton kannan, mutta onko varmaa kuinka kauan he ovat tällä kannalla. Mitä pohjoismaiseen yhteistyöhön tulee, sitähan todellisuudessa kommunistit eivät ole koskaan meillä hyväksyneet.

Toinen tärkeä kysymys on suhtautuminen maamme itsenäisyyteen. Se ort asia, josta SKP:n taholta ei koskaan ole otettu selvää ja reilua kantaa. Heidän käsityksensä tästä asiasta ovat olleet selvät jo SKP:n perustamistilaisuudessa, mutta senjälkeen, talvisodan ja toisen sodan aikana me näimme selviä näytteitä heidän käsityksistään. Teoreettisessa kirjallisuudessa, jota SKP:n taholta on julkaistu, on heidän suhtautumisensa demokratiaan ja diktatuuripyrkimyksiin myöskin aivan toisenlaatuinen kuin meillä. Mehän, tiedämme, että SKP:n perustavassa kokouksessa nimenomaan asetettiin, velvoitettiin päämääräksi asetettuna köyhälistön diktatuuriin saavuttaminen. Mutta kommunistit ovat kuitenkin tästä asiasta siinä määrin nykyisin epävarmoja, että he eivät enää sitä uskalla täällä julkisesti julistaa, vaan heidän on täytynyt verhoutua demokratian vaatteisiin. Mutta mitä heidän, demokratiansa on, siitä on olemassa yllin kyllin riittäviä näytteitä kaikkialta sieltä, missä he ovat vallan saavuttaneet.

Tämä on tosiasia, jota kukaan ei voi kieltää. Kun SAK:n peruseriaatteiden mukaan pyritään taloudellisen kansanvallan toteuttamiseen, pyrkivät kommunistit heidän teoreettisten selvittelyjensä perusteella kaappauksen kautta valtaamaan asiat siihen malliin, että voitaisiin sosialisointi toteuttaa niin väkivaltaisella tavalla ja siinä muodossa kuin se Pessin esityksen mukaan eduskunnassa oli käsitelty alaisena. Näin periaatteelliset erimielisyydet ovat meidän välillämme sovittamattomia. Senvuoksi keskustelu työväenluokan voimien kokoamisesta, ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyydestä on kommunistien taholta itse asiassa silmänlumetta, eikä sillä olekaan mitään käytännöllistä tarkoitusta. Päämäärien erilaisuus tekee sen jomahdottomaksi. Ja erikoisesti näiden periaatteiden erilaisuus on sellainen tekijä, joka estää meitä löytämästä yhteistä säveltä. Mutta tästä johtuvat myöskin erilaiset menettelytavat. Kun me pyrimme rauhallisen rakennustyön avulla muuttamaan maatamme ja sen olosuhteita toisenlaisiksi, on kommunistien pyrkimyksenä vallankumouksen kautta diktatuuriin pystyttäminen. Ja tästä on luonnollisesti seurauksena, että heidän käsityksensä mukaan kaikki sellaiset keinot, jotka lisäävät levottomuutta, esim. korpilakot, soveltuvat tähän erinomaisesti. Samoin, heidän käsityksensä mukaan laillisuus on sellainen asia, johon voidaan suhtautua aivan sen mukaan, kuinka, tarve vaatii, koska se soveltuu heidän pyrkimyksiinsä.

Mitä lojaalisuuteen tulee, niin lojaalisuudellekaan ei ole paljon arvoa annettava, koska se sitoi määrättyllä tavalla tuota vallankumouksellista mielialaa, ja mitä kuriin tulee, niin kuri on luonnollisesti kysymys, johonka heidän suhtautumisensa on täysin kielteistä.

Nämä seikat jo sellaisenaan tekevät ymmärrettäväksi, minkä vuoksi meillä on niinkuin paljon erimielisyyksiä kuin me olemme tässä edustaja-

kokouksessa selvästi nähneet. Siinä on syy, pohjimmainen syy, minkä vuoksi, nämä erimielisyydet ovat jatkuvasti syventyneet. Ennen kaikkea siis meillä ei valitettavasti ole samaa päämäärää, nimittäin pyrkimystä sosialismiin, jossa demokratia vallitsisi. Heidän käsityksensä sosialismista ja demokratiasta ovat toiset kuin meidän.

Joka tapauksessa SAK on järjestö, jossa meidän pitäisi kaikkien yhteisesti toimia. Onhan meillä kuitenkin eräitä sellaisia kysymyksiä, joissa ainakin luulisi olevan yhteistyölle edellytyksiä. Onhan olemassa palkkakysymys, joka pitäisi edes yhteisesti ajaa. Ja varmasti kävisikin tämän kysymyksen ajaminen päinsä, jos palkka-asoiden käsittely olisi tänä päivänä samantaisella asteella kuten oli asianlaita vielä parikymmentä vuotta sitten, jolloinka palkkaliikkeet aloitettiin työhuonekunnissa ja käytiin niitä osastojen puitteissa ja varsin harvoin liiton tai maata käsittävinä taisteluina. Mutta meidän hyvin-tiedämme, että näin ei enää ole asian laita. Olosuhteiden pakosta ei edes talonmiesten palkka-asioita voida käydä talonmiesten palkkakysymyksenä, vaan nämä työtaistelut ovat keskittyneet laajoiksi taisteluiksi, joissa, puhuttakoon mitä tahansa runkosopimuksesta, joka tapauksessa on tuloksena joko A-sopimus, F-sopimus tai G-sopimus tai H-sopimus. Toverit ymmärtävät näitä kirjaimia. Tällöin, kun näin tapahtuu, on siitä luonnollisesti seurauksena, että koko ammattiyhdistysliikkeen voima on koottava,, ja kun näin tapahtuu, silloin tämä taistelu muodostuu myöskin poliittiseksi ja on luonnollista, että eri ryhmät katselevat näitä kysymyksiä aivan toiselta kannalta. Kun meidän käsityksemme mukaan työtä olisi tehtävä sillä tavoin, että tämän maan elinkysymykset olisi ratkaistava rauhallisen kehityksen tietä, katselevat kommunistit tätä kysymystä kokonaan vallankumouksen kannalta. Ja senvuoksi heidän mielestään jatkuva inflaatio on mitä erinomaisin asia, koska se voi olla omiaan sotkemaan sitä elämää, jossa täällä eletään.

Näin me huomaamme, että juuri menettelytavat johtuvat myöskin siitä, että päämäärä on toisenlainen. Kuitenkin on tosiasia, että ammattiyhdistysliike on itse pyrkinyt määrittelemään toiminnalleen jonkinlaiset elämänsäännöt ja eräs sellainen sääntö on nimenomaan ammattiyhdistysliikkeen itsenäisyys. SAK:n perustavassa kokouksessa nämä seikat tarkoin määriteltiin. Ja mitkä syyt olivat tähän näiden seikkojen määrittelyyn? Ennen kaikkea se tosiasia, että vanha ammattijärjestö oli kommunistisen seikkailupoliitiikan vuoksi tuhoutunut ja sen vuoksi, kun rakennetaan uutta järjestöä, halutaan sille saada sellaiset perustat, että ne kestävät. Minä tässä yhteydessä vain haluaisin toistaa, että tässä perustavassa kokouksessa määriteltiin selvä käsityksemme ammattiyhdistysliikkeen itsenäisyydestä, sen varojen hoidosta, jäsenmaksujen kannosta jne.

Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että SAK olisi julistautunut olevansa yhteiskunnallisesti puolueeton. Työmiehen asiaa on ajettava ja sitä ajetaan-kin ja se on asia, jota meidän on ajettava yhteisvoimin.

On aivan eri asia sitten se, että työmiehen asiaa eivät kaikki puolueet ole olleet valmiit ajamaan. Varsinkin porvarilliset puolueet eduskunnassa ovat työmiehen asiaan suhtautuneet kylmästi. Ja mitä kommunistien suhtautumiseen tulee, niin heidänkin suhteensa näistä asioista on pohjaltaan riippunut kokonaan olevista olosuhteista. Ei ole millään tavoin ihmeteltävä sitä, että kommunistien taktiikka ja sen erilaisuus, että indeksikysymyksessä he voivat Pekkalan hallituksen aikana olla toisella kannalla kuin Fagerholmin hallituksen aikana. Ei ole millään tavoin outoa myöskään se, että he suhtautuvat johonkin työläinsäädännön kohtaan toisella tavalla Pekkalan hallituksen aikana kuin Fagerholmin hallituksen aikana. Tämähän johtuu vain yksinkertaisesti siitä syystä, että heidän menettelytapan-

sa rakentuvat heidän vallankumoukselliseen taktiikkaansa, 'ja tämä taktiikka määrää sen, että tänään voidaan olla näin, mutta huomenna voidaan olla jo toisellakin kannalla. Siinä on syy, mistä voivat johtua sellaiset' kommellukset kuten vuonna 1928, että kommunistinen ryhmä eduskunnassa äänestää sosiaalivakuutuslainsäädännöstä sellaisen keskeisen kysymyksen kuin sairausvakuutuslain yli vaalien. Jos tällainen uudistus olisi tullut voimaan ja sosialidemokraattisen hallituksen toimesta, sehän olisi ollut omiaan hillitsemään suomalaista vallankumousta. Sen vuoksi oli oikein heidän kannaltaan, että he estivät tämän lain voimaantulon. (Kokouksesta: Puhu vähän asiasta!)

Näin me siis toteamme eri tahoilla, mitenkä on todellisuudessa asianlaita. Minä haluaisin tässä yhteydessä kuitenkin 'korostaa sitä tosiasiaa, että ammattiyhdistysliikkeessä yleensä pitäisi tietysti pyrkiä välttämään ristiriitaisuuksia. Meidän olisi pyrittävä kokoamaan voimia noudattamalla kuria, laillisuutta ja järjestystä. Ammatillisen liikkeen olisi pyrittävä välttämään nimenomaan riitaisuuksia. Turhista asioista ei saisi tehdä riitaa vain riidan itsensä vuoksi. Tällöin me erikoisesti toivoisimme, että eri sanomalehdet, joita meillä on tilaisuus vapaassa maassa lukea, että nämä lehdet voisivat mahdollisimman objektiivisesti käsitellä ammattiyhdistysliikkeen kysymyksiä. Mutta mitä te, hyvät toverit, sanotte, kun tänä aamuna olette voineet lukea Työkansan Sanomista sellaisenkin uutisen, että eilen illalla minä, Lindblom ja Jokinen olisimme estäneet Rosmanin puhumisen. Onko tällainen ollut mahdollista, onko se totta? Jokainen meistä tietää, että näin ei ollut asianlaita, mutta Työkansan Sanomissa näin kuitenkin kirjoitetaan. (Välihuutoja.) Sen vuoksi olisi kohtuullista, että juuri tällaista propaganda olisi syytä jokaisen ryhmän jollakin tavoin edes pyrkiä hillitsemään. Ja minä odotankin sellaiselta silminnäkijältä kuin Rosmanilta, joka tietää asian laidan, että hän Työkansan Sanomiin vielä seuraavaan numeroon pyytää oikaisua. Ellei hän sitä tee, niin Rosmankin on itse samalla kannalla, valehtelemisen kannalla.

SAK:n on myöskin harjoitettava kuria. Se ei tietenkään merkitse arvostelun lakkaamista. Päinvastoin me tarvitsemme itsekritiikkiä. Mutta tapahdukoon se järjestöjen sisällä, eikä se saa olla "henkilökohtaista, puhumattaakaan siitä, että se olisi repivää. Ei kukaan voi ymmärtää sellaista kritiikkiä, jota harjoitetaan sanomalehdissä, toreilla ja kaikkialla sellaisessa muodossa, että pyritään hävittämään ammattiyhdistysliikkeen arvovaltaa. Ulospäin meidän ainakin pitäisi esiintyä yhtenäisesti. Tietysti toimitsijoilla on myöskin oikeus arvostella päätöksiä, silloin kun ne syntyvät, mutta ei voi olla sellaista oikeutta, että SAK:n palveluksessa on henkilöitä, jotka nostavat vakinaista palkkaa ja joidenka eräänä elämäntyönä näyttää olevan sen järjestön haukkuminen, joista he nostavat tätä palkkaa. Kyllä tässä suhteessa pitäisi vain noudattaa sitä sääntöä, että kenen leipää syö, niin sen lauluja laulaa, sillä ellei näin menetellä, niin mihin silloin joudutaan. Mutta varsinkin tätä kuria on vaadittava työtaisteluissa. Yhtenäisen esiintymisen jos missään, niin juuri niissä on välttämätön. Omien vaatimusten esittäminen samaan aikaan kuin järjestö on tehnyt yhteisiä päätöksiä, on mielestäni suorastaan rikollista puhumattakaan sellaisesta menettelystä, mitä toveri Junttila teki, että hän neuvottelujen aikana nimenomaan sanoi, että me kommunistit emme ole SAK:n vaatimusten takana, sillä tavoin pyrkien horjuttamaan SAK:n vaatimusten toteuttamista. Tämä jos mikään on korpilakkojakin vielä kauheampi tie, mille toveri Junttila valitettavasti antautui.

On myöskin vaadittava, että tiukasti noudatetaan sääntöjä ja päätöksiä. Ei voida ajatella sellaista järjestystä, että meillä on säännöt, jotka nimenomaan edellyttävät, että on pyydettyä lakkolupaa SAK:lta, mutta tästä

liuolimatta aloitetaan lakkoja silloin kun halutaan, huolimatta siltä, että meidän maamme ammattiyhdistysliike on sen perustamisesta, alkaen jyrkästi asettunut vastustamaan kaikkia syndikalistisia puuhia. Mutta nämä eivät ole estäneet kommunisteja lähtemästä juuri tälle tielle. Sen vuoksi ei voi olla mitään muuta vastakeinoja kuin se, että tällaiset järjestymättömät lassot, korpilakot, on järjestyneiden työläisten taholta julistettava järjestöpetturuudeksi, ja tällöin nämä työpaikat on julistettava myöskin avoimiksi. Laillisuuden kunnioittamisen luulisi olevan ammattiyhdistysliikkeelle myöskin jonkin sellaisen kysymyksen, jonka puolesta kannattaa taistella, sillä tämän maan työväenluokka jos milloin, niin ennen vuotta 1930 ja sen jälkeen on saanut taistella mm. työehtosopimusperiaatteen puolesta. Mitä merkitsee silloin enää työehtosopimusperiaat, jos me omalta osaltamme pyrimme sitä johdonmukaisesti rikkomaan, johdonmukaisesti rikkomaan sitä. Sillä tavoin, että jos työehtosopimus on meidän mielestämme epäedullinen ja olosuhteetkin siihen sopivat, niin me voimme rikkoa sitä silloin kun haluttua — sehän on kommunistien käsitys.

Tässä yhteydessä haluaisin todeta, että toveri Laamanen eilispäivän aistana esitti myöskin sellaisen käsityksen, että työtuomioistuimessakin olisi oltava SAK:n edustajien kanta sellainen, että olipa työmies oikeassa tai väärässä, hiin aina SAK:n edustajien on oltava sillä kannalla, että työmies on oikeassa. Tässä yhteydessä tahdon todeta, että toveri Laamanen on varsin johdonmukainen, nimittäin siinä mielessä kommunistisen käsityksen mukaanhan oikeus onkin vain tarkoituksenmukaista toimintaa, jolloinkin siinä ei ole syytä edes pyrkiä minkäänlaiseen ja edes kohtuulliseksi katsottavaan objektiivisuuteen. Ja näin ollen tällainen tulkinta on luonnollinen kommunistien käsityksen mukainen. Mutta meidän käsityksemme mukaan sellainen ei ole mahdollista, koska me emme voi sellaista hyväksyä — Ja mihinkä se sitten johtaisi. Se johtaisi ehdottomasti siihen, että tänä päivänä voitaisiin todeta, että työntekijät ovat rikkoneet työehtosopimuksen ja me sanomme, että se on oikein. Mitäs me sitten sanomme, kun työnantajat sen rikkovat? Silloin olisi meidän sanottava, että työnantajat ovat muka väärässä. Tällainen moraali on sellaista kaksinaismoraalia, johonka meillä ei suinkaan ole varaa.

Tämä on asia, joka myöskin johtuu siitä, että meidän maailmankatsomuksemme on niin erilainen. Mikään järjestö ei voi pysyä myöskään pysyvässä, jos sen vähemmistö ei ole lojaalinen. Se ei merkitse sitä, että demokratia olisi aivan kuin laidun, jossa jokainen saisi hölöttää millä tavoilla tahansa. Demokraattisiakaan oikeuksia ei saa käyttää väärin. Vähemmistöllä on luonnollisesti oikeutensa, mutta tämä ei saa merkitä sitä, että se saa tehdä mitä tahansa. Sillä mitä me voimme sanoa sellaisesta demokratiasta kuin täälläkin oh tämän yön aikana yritetty osoittaa, kun on sanottu, että enemmistö nyt on asettunut sille kannalle, että minuutin puheenvuorot ovat muka riittäviä. Eikö tähän ole ollut lähinnä syynä vähemmistö itse, joka on jostakin tuntemattomasta toimistosta tilannut suuren määrän puheita, jotka se on aikonut esittää nimenomaan sitä varten, että kokous saataisiin kestämaan mahdollisimman kauan. Tällainen ei ole minun mielestäni enää demokratiaa, ja silloin on luonnollista, että enemmistöllä on oikeus käyttää mm. sitä, että minuutti riittää täällä tällaisten puheitten esittämiseen. *

Minä päättäisinkin tämän esitykseni siihen, että yhteisymmärrys voi syntyä vain vilpittömässä taistelussa. Se ei synny sanoista, niinkuin kommunistit ovat pyrkineet sanomaan, vaan se syntyy teoista. Valitettavasti nämä teot sen sopimuksen jälkeen, joka tehtiin kommunistien kanssa, tosin epävirallisesti vuonna 1945, ovat olleet sen laatuaisia, että näille tovereil-

Le on käynyt aivan niinkuin Hitlerille aikoinaan. Hänhän lupasi, myös maailmalle hyvin paljon ja lupasi täyttää kaikki sopimuksensa, mutta petti aina. jokaisessa vaiheessa, missä se oli mahdollista. Ja seuraukset olivat selvät. Koko maailma asettui häneen nähden sille "kannalle, että "hänen kanssaan on mahdotonta tehdä 'mitään sopimuksia. Näin on asianlaita myös kommunistien kanssa. Heidänkin kanssaan on mahdotonta tehdä sopimuksia siitä, yksinkertaisesta syystä, että teki niitä tai ei, niin lopputulos on se; että nämä» toverit meitä pettävät. Näin ollen en • ainoastaan minä, vaan minä luulen, että tämän edustajakokouksen valtava enemmistö on teistä päässyt sellaiseen tulokseen, että mitä keskustelu paljonkaan auttaa, kun lopputulos on, se, että te petätte meitä. Sen vuoksi me mieluummin olisimme keskustelematta teidän kanssanne näistä asioista siitä yksinkertaisesta syystä, että lopputulos on sellainen niinkuin niinä tässä mainitsin.. Toisin sanoen 'meidän käsityksemme mukaan ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys on mahdollista vain silloin, jos me ymmärrämme tavoitteet samalla tavoin ja jos me samalla myöskin hyväksymme menettelytavat, joita me yhteisesti ja lujaasti koko" voimalla myöskin kunnioitamme. Mutta sen edellytyksenä on myöskin, että me noudatamme keskuudessamme kuria.. järjestystä, laillisuutta ja olemme myöskin lojaalisia toinen toisillemme. Vain sillä tavoin, voi syntyä todella voimakas, taistelukykyinen ammattiyhdistysliike.

V. Porkkala : Koska täällä puheenjohtaja sanoi, että Janne puhui työvaliokunnan puolesta, mutta minä en — siitä huolimatta, vaikka olen työvaliokunnan jäsen — niin minun täytyy lukea tämä Torkkelinkatu 5:ssä & valmistettu lunttani eikä missään muussa byrossa. Tosin tätä juttua on valmisteltu jo sitä silmällä pitäen, mitä Janne täällä tulee sanomaan, koska allekirjoittanut tunsii, että Jannen esitys ilmeni täällä työvaliokunnan esityksenä.

Kysymys ammatillisen liikkeen yhtenäisyydestä on eräs liikkeen peruskysymyksiä. Koko liikkeen voimia perustaa siihen, edellyttäen, että samalla yhtenäisyys pohjautuu oikealle työväenluokan luokkataisteluperiaatteelle. Aina, missä ja milloin ammattiyhdistysliike on tältä pohjalta lähtenyt, se; on myös saavuttanut parhaimmat voittonsa. Tästä löydämme oman maammekin kohdalta eri aikakausilta useita esimerkkejä.

Tällä hetkellä, jolloin maailman monopolikapitalistit valmistavat uutta, maailmansotaa kahmiakseen yhä uusia rikkauksia itselleen, on ammattiyhdistysliikkeen ja koko työväenliikkeen yhtenäisyys erikoisessa polttopisteessä. Jokainenhan tunnemme kokemuksesta, miten rinnan sodan valmistelujen kanssa hyökkäys työväenluokan elintasoaa vastaan kiihtyy. Näin tapahtui ennen toista maailmansotaa. Näin tapahtuu tänä päivänä. Tiedämme, miten Amerikassa, joka kapitalistisista maista kiihkeimmin varustautuu sotaan, hinnat kohoavat, verot nousevat ja kansan elintasoaa pyritään painamaan yhä alemmaksi. Sama on kehitys muissa sotaan varustautuvissa, maissa.

Meidänkin maamme kapitalistit ovat samanaikaisesti aloittaneet kiihkeän hyökkäyksen työtätekevän väestön elintason alentamiseksi. Tästä on meillä esimerkkejä mm. heidän avoimet lausuntonsa, joissa tuodaan suoraan ilmi sekin, että työläisten välttämättömyystarvikkeisiin ei saa kuulua ranskanleipä eikä tuore kala ja niin edespäin, niinkuin Leikola sanoi. Rinnan työväeri elinehtoja vastaan tehdyn hyökkäyksen kanssa on voimistunut hyökkäys ammatillisen liikkeen hajoittamiseksi. Tämä onkin johdonmukainen seuraus kapitalistien pyrkimysten toteuttamisesta, sillä hajanainen ammattiyhdistysliike on puolustuskyvytön niin kuin kokemuksesta tunnemme.

Kun näin' on, ymmärrämme, mikä suuri vastuu juuri täällä koolla olevalla edustajakokouksellamme on käsitellessään ammattiyhdistysliikkeen yh-

tenäisyyskysymystä. Tämän ^merkityksen ovat työläiset työpaikoilla ja perusjärjestöissä oivaltaneet ja siksi he ovat juuri tästä kysymyksestä "tehneet lukuisia aloitteita. Aihetta yhtenäisyyskysymyksen perusteelliselle käsittelylle on enemmän* kuin tarpeeksi.' Meillähän viime aikoina on tätä kysymystä hoidettu kapitalistiemme toivomusten- ja etujen mukaisesti.' Meillehän kaikille on tunnettua, että SAK:stä on edelleenkin erotettuna Metsä- ja Uittotyöväen' laitto ja Kuljetustyöntekijäin Liitto.' Samoin on putkimiehet-jä* tetty keskusjärjestömmme ulkopuolelle. Kun erfliittojen-piirissä on perustettu ns. rinnakkaisosastoja, ovat paikalliset työnantajat käyttäneet sitä hyväkseen hyökätäkseen asianomaisten työläisten elinehtojen kimppuun". SAK:n johdon enemmistö on käyttänyt myös asemaansa hyväkseen eroittamalla palveluksestaan ei-sosiaaIdemokraattisesti ajattelevia toimitsijoita ja siten osoittanut, että ammattiyhdistysliikkeemme pitäisi kulkea vain sosiaaIdemokraattisen ajattelutavan ja puoluepolitiikan mukaisesti. Näin ei-luonnollisestikaan voida rakentaa yhtenäisyyttä. Yhtenäisyys rakentuu, vain sille pohjalle, että päämäärä ja tehtävät ovat työväenluokan edun mukaisia ja että sen puolesta käydään-päättävää kamppailua. .

Kun nyt tarkastelee SAK:n työvaliokunnan esitystä yhtenäisyyskysyroyksestä, niin tulee vakuuttuneeksi siitä, ettei esityksellä-olekaan todella,tar koitettu tämän tärkeän kysymyksen ratkaisemista työtätekevien etujen mukaisesti, vaan' on tarkoituks jatkkaa sitä turmiollista Jiajoituspolitiikkaa, jota viime aikoinakin On toteutettu ja joka politiikka hyödyttää vain maamme kapitalistipiirejä.

Kysymyksen perustaksi otetaan SAK:n sodanaikaisen edustajakokouksen päätökset. On totta, että silloinkin puhjittin yhtenäisyydestä, mutta 'se tapahtui kokonaan toisissa merkeissä. Silloinhan yhtenäisyys ulotettiin niinkin pitkälle, että kehoitettiin ammatillisen liikkeen jäseniä suojeluskuntiin ja ponnistelemaan kaikki voimansa Hitler-Saksän kanssa käyttävän sodan tukemiseksi. Ei uskoisi, että kukaan työläinen maassamme 1350-luvulla hyväksyisi tällaista yhtenäisyyttä. Miksi sitä sitten tarjotaan? Tähän kysymykseen olisi nähdäkseni • asianomaisten esityksen tekijän ollut annettava vastauksensa. (Hakulinen: Minä annan sen!) Työvaliokunnan enemmistön lausunnossa sanotaan erimielisyyksien aiheeksi mm", kommunistien omak-suneen sellaisia tavoitteita, joita ei SAK:n edustajakokous ja säännöt edellyt. Uskallan tässä yhteydessä väittää, että eivät kommunistit -toimiessaan ammattiyhdistysliikkeessä ole koskaan pitäneet muuta päämäärää tärkeänä kuin sen, mikä on työläisten-etujen mukaista. Kun kommunistit ja kansan-demokraatit'ovat esittäneet ja vaatineet, että SAK: n on toimittava 5. edustajakokouksen päätösten mukaisesti esim; kansaUistamiskysymyksessä, ei se ole. ollut SAK:n edustajakokouksen vastaista, kun he-ovat esittäneet työläisten ejintasoa parannettavaksi, ei sekään ole voinut olla SAK:n sääntöjen tai edustajakokousten päätösten vastaista. Esimerkkejä voisi luetella lukemattomia ja kaikki ne osoittaisivat työvaliokunnan väitteet tarkoitukselliseksi valheeksi.

Edelleen erimielisyyksien aiheina mainitaan kommunistien' pyrkivän diktatuuriin. Ja kuitenkin me olemme jo tämänkin kokouksen aikana voineet todeta, kuka on muodostanut oman diktatuurinsa . ammattiyhdistysliikkeeseemme. Edelleen voimme poimia esimerkkejä "erimielisyyden" aiheista. Eräässä kohdassa väitetään, että kommunistit pyrkivät ammattiyhdistysliikkeen itsenäisyyden hävittämiseen, kun taaä SAK, se on oikeistososiaaIdemokraattinen johto pyrkii sen säilyttämiseen. Tästä, muuten näette, että Hakulisen Jänne on ollut sinä pohjana, josta tämän^juttuni olen tehnyt. Kuitenkin tiedämme, että SAK:n oikeistöjohto on suunnannut niiden liittojen toiminnat, jotka ovat liikkuneet tai jatkuvasti kuuluneet ns. keltaisiin kan-

satavälisiin sihteeristöihin, joiden säännöt asettavat rajoituksia ko. liiton itsenäisyydelle.

Me siis löytäisimme monia esimerkkejä työvaliokunnan enemmistön lausunnosta, joiden avulla voisimme tuomita lausunnon sellaisena-, jolta pohjalta ei liikkeemme yhtenäisyyttä voida rakentaa. Siksi minä toivonkin, että edustajakokous tulee yhtenäisyyskysymyksessä "hyväksymään ne lausunnot, jotka ovat kentältä tulleita ja joista kuvastuu maamme ammatillisesti järjestyneiden työläisten ääni ja vaatimus ammattiyhdistysliikkeemme rakentamisesta yhtenäiseksi voimakkaaksi palkkatyöläisten linnakkeeksi maamme kapitalistien kaikkinaisia hyökkäyksiä vastaan, taistelujärjestöksi, joka takaa maamme työläisille paremman elintason.

Minä siis ehdotankin yhtenäisyyskysymyksen ratkaisemiseksi seuraavaa päätöslauselmaa:

Edustajakokous päättää

1) tuomita sen hajoituspolitiikan, jota nyt eroavan työvaliokunnan ja valtuuston oikeistolaiset ainekset ovat harjoittaneet eroittamalla SAK:sta Metsä- ja Uittotyöväen Liiton sekä Kuljetustyöntekijäin Liiton ja eräitä paikallisjärjestöjä. Samoin edustajakokous tuomitsee sen, että oikeistojohdolla on sallinut hajoitustarkoituksessa muodostettujen liittojen ja ns. rinnakkaisammattiosastojen perustamisen;

2) ottaa edellämainitut erotetut Metsä- ja Uittotyöväen Liiton, Kuljetustyöntekijäin Liiton ja erotetut paikallisjärjestöt sekä Suomen Putkimiesliiton viipymättä SAK:n jäsenyyteen;

3) kehottaa kalkkia alaisiaan liittoja toimimaan niin, että hajoitustarkoituksessa perustetut ammattiosastot saadaan yhdistymään jo aikaisemmin toimineisiin osastoihin ja että uusien hajoitusosastojen perustamista ei tulla sallimaan;

4) velvoittaa työvaliokunnan toimimaan niin, että SAK:n virkailijoiksi ja toimihenkilöiksi valitaan henkilöt tasapuolisesti kummastakin mielipide-ryhmästä.

A. B e u n ä m ö : Työväenluokan yhtenäisyydelle on suuri ratkaiseva merkitys tällä ajankohdalla, jolloin amerikkalaiset imperialistit valmistelevat kiihkeästi uutta sotaa ja jolloin, porvarillinen taantumus hyökkää työväenluokkamme demokraattisia oikeuksia ja taloudellisia etuja vastaan.

Kokemuksemme on osoittanut, että työväenliikkeen hajoittaminen on ensimmäinen niistä" toimenpiteistä, joihin taantumus ryhtyy hslpottaakseen sodan sytyttämistä ja heikentääkseen työläisten taistelua elinehtojensa puolesta. Työväenluokka ei myöskään voi tehokkaasti puolustaa rauhaa ja taloudellisia oikeuksiaan kapitalistisessa maassa, jollei sillä ole yhtenäistä ja voimakasta ammattiyhdistysliikettä.

Meidän on todettava, että se voimakas nousukausi, joka sodan jälkeen alkoi maamme ammattiyhdistysliikkeessä, sen tuloksena saavutettiin myöskin useita sosiaalisia ja taloudellisia uudistuksia. Tämä myönteinen kehitys pysähtyi kuitenkin noin kaksi vuotta sitten, jolloin maamme ammattiyhdistysliikettä kohtasi takatalvi. Sillä valitettavasti meidänkin maassamme on oikeiston hajoitustyö kantanut hedelmää, jonka tarkoitus on ollut yritys ehkäistä ja lamauttaa ammattiyhdistysliikkeen yhtenäistä taistelua kapitalistien harjoittamaa taloudellista ja poliittista puristusta vastaan. Näin ovat myöskin työväenluokan hajoittajat onnistuneet saamaan SAK:ssa työväen yhteisvoimaa heikentävää hajaannusta, ja jotka -tekevät kaikkensa saadakseen työväen taisteluvoiman herpaantumaan. Tämä tapahtui v- 1949, jolloin erotettiin useita ammattiliittoja SAK:n jäsenyydestä ja joista kaksi liittoa on vielä ulkopuolella, nim. Suomen Kuljetustyöntekijäin Liitto ja Suomei» Metsä- ja Uittotyöväen Liitto sekä useita ammatillisia paikallisjärjestöjä.

Tämä ammattiyhdistysliikkeeseemme kohdistunut hajoituspolitiikka el kuitenkin saa onnistua, vaan on ponnisteltava kalkan keinoin sen ehkäisemiseksi ja yhtenäisyyden aikaansaamiseksi, sillä meidän maassamme on yhtenäisyydelle kaikki edellytykset olemassa, mikä on käynyt ilmi yhtenäisyystoimikunnan toimeenpanemassa nimien keräyksessä edellä mainitsemieni liittojen ja paikallisjärjestöjen takaisinottamiseksi SAK:n jäsenyyteen. Tässä yhtenäisyysadressikampanjassa näkyi se valtava innostus, jonka maamme työväenluokka tunsii, yhtenäisyyden kaipuu, joka sykkii maamme ammattiyhdistysväen keskuudessa yhtenäisyyden puolesta.

Te, hyvät edustajatoverit, näette tässä useita adresseja kansioissa,-joihin kymmenet tuhannet työläiset työ» kangistamin sormin ovat kirjoittaneet nimensä toivoen, että meidänkin- maamme ammattiyhdistysliikkeessä saavutetaisiin yhtenäisyys ja voima taistelllessamme elinehtojemme, kansanvallan ja rauhan puolesta työväenluokan edun mukaisesti.

. Ylitenäisyystoimikunta esittää kauttani SAK:n 6. edustajakokoukselle seuraavaa:

Maamme palkkatyöväestö voi käydä menestyksellistä taistelua rauhan, elinehtojensa ja demokraattisten oikeuksiensa puolesta vain sillä edellytyksellä, että se yhdistää voimansa yhteiseen taisteluun suurpääoman riisto- ja sodanvalmistelupolitiikkaa vastaan. Tämä tosiasia on tullut yhä selvemmäksi sitä mukaa, kun uuden sodan valmisteluihin liittyvä hyökkäys työväen elinehtoja vastaan on kärjistynyt.

Tässä tilanteessa vaatimus ammattiyhdistysliikkeemme yhtenäistämisestä saa päivä päivältä yhä laajempaa kannatusta ammattiyhdistysväen ja yleensä työläisten keskuudessa. Tästä on selvänä osoituksena tälle edustajakokoukselle osoitettu yhtenäisyysvetoomus, jossa yli 135.000 työläistä ja 700¹ ammattiosastoa ja kokousta esittää SAK:sta erotettujen Suomen Kuljetus-työntekijäin Liiton ja Suomen Metsä- ja Uittotyöväen Liiton jäsenoikeuksien palauttamista sekä erotettujen ammatillisten paikallisjärjestöjen ottamista takaisin SAK:n jäsenyyteen.

Samalla kun esitämme edustajakokoukselle tämän kymmenien tuhansien työläisten allekirjoittaman vetoomuksen, me toivomme, että tämä edustajakokous, jonka vallassa on palauttaa yhtenäisyys maamme ammattiyhdistysliikkeessä, yhtyy sekä meidän allekirjoittaneiden että vetoomukseen yhtyneiden työläisten kantaan ja peruuttaa edellämainittujen liittojen erottamistoimenpiteet.

Helsingissä, kesäkuun 29 p:nä 1951. Yhtenäisyystoimikunta. P:sta Armas Reunamo, Veikko Porkkala, L. Junttila."

Reunamön puheenvuoron kestäessä on joukko vähemmistöryhmän jäseniä kantanut puheenjohtajakorokkeen vierelle adressikansioita, joita he rintamassa ojentavat kokoukseen päin.

Reunamön puheenvuoron päättyttyä he poistuivat vieden kansiot mukanaan.

• Puheenjohtaja Antikainen: Edustajafcötoas sn saanut aivan eri-koista väriä sen lavastuksen ansiosta, joka tässä on suoritettu. Näin aamutunneilla, jolloin edustajat ovat väsyneitä, on tämä ollut varsin piristävä, toimenpide ja mielenkiinto kokousta, sen asioita kohtaan on varmasti tämän johdosta suuresti lisääntynyt. Mitä itse asiaan tulee, on varsin kuimioitet-

tava-luku- 135,000 työläisen allekirjoitus, joiden sanotaan näihin adresseihin sisältyvän,. Jos varsinainen pyrkimys on yhtä hyvä kuin tämä varsinainen lavastus,, on olemassa suuria toiveita tämän maan järjestyneen paikannuttijakunnan^yhdistymiseen. . . ,.

O, Lindblom:: Kpkoftksen puheenjohtaja totesi aivan oikein, että 135,000:n palkannauttijan — minä toivon, että ne ovat järjestäytyneitä palkannauttijoita— allekirjoittama julistus on huomionarvoinen. (Välihuutoja.) Minä toivon, että minua ei häirittäisi. Me lähemme nimittäin siitä, että-meillä jokaisella oh täysi selvyys siitä, että tähän maahan ei — milloin aiotaan tämän maan palkannauttijain asiat hoitaa — mahdu kahta, ammatillista keskusjärjestöä. Tämän maan palkannauttijain järjestöllinen voima on tähän mennessä päässyt huomattaviin tuloksiin, mutta se ei merkitse sitä, että nämä tulokset olisivat tyydyttäviä. Haluaisin myöskin todeta sen, että meidän vastassamme oleva rintama on, olisi ehkä väärin sanoa: kunnioitettava — ainakin tällainen sanonta väärin ymmärretään — mutta haluaisin sanoa, että se on rintama, jota on arvostettava ja johon on suhtauduttava tavalla, jonka avulla voimat palkannauttijain keskuudessa voidaan koota ja että niitä voitaisiin käyttää oikein. Meille ei kenellekään ole suinkaan epätietoista se, millä tavoin voimasuhteet tämän maan ammatillisesti järjestäytyneiden työntekijäin järjestön keskuudessa jakaantuvat. Ne jakaantuvat kahteen pääsuuntaan, kahteen poliittiseen pääsuuntaan, mutta-me emme silti suinkaan saa unohtaa kahta tosiasiaa. Ensimmäinen on se, että ammatillisesti järjestäytyneiden työntekijäin joukkoon lukeutuu varsin huomattava joukko sellaisiakin palkannauttijoita, joilla ei ole poliittista kantaa kirkkaasti määriteltynä, niinkuin näiden kahden poliittisen pääsuunnan edustajien, osalta on, ja toinen on se, että ammatillisesti järjestäytyneiden palkannauttijain ohella on olemassa erittäin huomattava joukko palkannauttijoita, jotka suhtautuvat kukin ehkä henkilökohtaisin epäilyksin ammatillisen järjestön mahdollisuuksiin ja ammatillisen järjestön vilpittömiin pyrkimyksiin palkannauttijain etujen hoitamiseksi. En usko, että kenellekään olisi, epätietoista, että näiden kummankin poliittisen pääsuunnan edustajien pyrkimys ei olisi työntekijäin etujen, tavoittaminen, niiden saavuttaminen ja niiden turvaaminen. Tämä on ensimmäinen lähtökohta ja se koskee ammatillisesti järjestäytyneitä työntekijöitä". Uskon myöskin, että monet järjestäytymättömistä etsivät tietä, joka sointuisi yhteen näiden mainitsemiäni ajatusten kanssa. Ammatillisesti järjestyneet työntekijät ja vielä järjestymättömät työntekijät muodostavat sen voimanlähteen, jonka pohjalla minä omakohtaisesti uskon ja minulla on se vakaa käsitys, että teistä jokainen uskoo sen, että me voimme muodostaa sen voimaryhmän, joka antaa parhaan mahdollisuuden tavoitteidemme toteuttamiseen. Kaikki nämä ovat palkannauttijoita. He ovat muodostaneet palkannauttijoina järjestön itselleen, järjestön, joka toimii tämän maan työväenliikkeen piirissä omalla tavallaan ja omalla tehtävällään. Meillä on, niinkuin totesin, erilaisia käsityksiä poliittisesti ottaen, mutta meillä on yhteinen pohja! siinä, että me olemme palkannauttijoita. Gn täysin ymmärrettävää, että vaikka meillä on poliittisesti erilaisia näkökantoja, niin meitä yhdistää palkannauttijain etujen tavoittaminen ja turvaaminen. Millä me voisimme yhdistää nämä kaksi asiaa; Henkilökohtaisesti-en usko, että löytyy muuta onnellista tieä kuin se, että me selvitämme itsellemme, että ihmisillä saattaa olla poliittisesti erilaisia käsityksiä, mutta palkannauttijana etujen turvaamisen mielessä samanlaiset käsitykset. Ja kun meille tämän piirissä tulee selvyys siitä, että palkannauttijain yhteisten etujen hoitaminen ja turvaaminen edellyttää voimien kokoamista tässä mielessä, riin meidän tulee olla myös selvillä, siitä, että poliittisten, ristiriitojen vaikutusten täytyy pysyä uiko-

puolella tämän järjestön sen vuoksi ja ennenkaikkea sillä edellytyksellä, että näiden näkemien hoitamista varten tässä maassa työväenliikkeen piirissä, löytyy omat järjestöt, poliittiset organisaationsa.

Tässä maassa on ollut aikoja, jolloin toimintavapaus täällä ei ole ollut -täydellinen. Olemme pyrkineet tekemään parhaamme. Uskon, että ulkopuoliset voivat arvostella parhaiten, olemmeko me esteiden ja vaikeuksien määrään nähden onnistuneet tässä suhteessa riittävästi, mutta vilpittöntä tahtoa tuskin on puuttunut.

Joka tapauksessa tilanne tänä päivänä on se, että mitä poliittista suuntaa palkannauttija edustaneekin, hänellä on mahdollisuus etsiä hengenheimoalaisensa ja päästää tässä mielessä mahdollisten poliittisten intohimojensa varaventtiilit auki niin suuressa määrin kuin hän sitä haluaa. Mutta sillä lietskellä, kun tämä fanatismi tuodaan ammattiyhdistysliikkeen piiriin ja lähdetään siltä, että jonkun tämän liikkeen piirissä esittämä näkökanta ei pyrikään palkannauttijain etujen hoitamiseen, tässä ei olla työväenliikkeen, ja -työväenluokan asialla, vaan päinvastaisella linjalla ja huipennetaan tämä väitteeseen: työväenluokan, petturit, kapitalistien kätyrit jne.

Haluaisin kommunististen tovereiden vastattavaksi asettaa kysymyksen: uskotteko te siihen, että lähes 300.000 ammatillisesti järjestyneen työntekijäin piiristä saadut äänet tämänkin edustajakokouksen edustajain valitsemiseksi siltä osaltaan, miltä ne edustavat tämän kokouksen enemmistöä, olisivat lähteneet ajatuksesta palvella kapitalisteja ja edesauttaa työväenluokan petturuutta? Lähdettekö te siitä? Uskotteko te itse siihen väitteeseen, jonka te olette -useassa eri yhteydessä tehneet? Haluaisin sanoa, että jos te lähdette siitä, ammatillisen liikkeen yhtenäisyydelle ei ole olemassa edellytyksiä. Jos te lähdette siitä, että sen joukon keskuudessa, joka on valinnut mm. tämän kokouksen enemmistön, elää vankka ja vakaa henki siitä, että työväenluokan asemaa on parannettava ja sen oikeuksien puolesta taisteltava ja että tämän joukon valitsevat luottamushenkilöt, niin tekevät, jos te tunnustatte tämän, sen jälkeen tulee kysymys siitä, millä tavoin tämän järjestön piirissä yhdessä toimitaan ja työskennellään. Jos tältä pohjalta lähdetään, silloin ei voi löytyä muuta kuin yksi ja selvä ajatus: täytyy löytyä pohja ja pelin säännöt, täytyy löytyä perustuslaki, täytyy löytyä menettelytapalinja. Perustuslakina voivat olla tämän järjestön säännöt ja toimintalinjan pääpiirteet on vedetty niiden kokemusten puitteissa, mitä ammattiyhdistysliikkeen veteraanit ovat kokeneet, mahdollisesti voittoja tai tappioita kärsien, mutta ennen kaikkea tappioista ja Voitoista kokemuksia itselleen keräten ja sille pohjalle menettelytapalinjansa rakehtaan.

Halusin, samalla kun olen aluksi antanut määrätyn arvon sille allekirjoitusten lukumäärälle, joka tätä demonstratiivisesti esitettyä adressia on seurannut, kuitenkin erityisesti korostaa myöskin sitä, että on olemassa määrättyjä täysin oikeutettuja epäilyksiä siitä, mikä on tämän adressin todellinen arvo. Meille ei suinkaan ole epätietoista se, että tämän adressin allekirjoittajien joukosta voidaan löytää runsaslukuinen joukko ihmisiä, jotka eivät ole ammatillisesti järjestyneitä, joilla ei voi olla oikeutta puhua ammatillisen järjestön yhtenäisyyden nimessä tai yleensä pyrkimyksistä. Meille ei ole laisinkaan epätietoista myöskään se, että tämän adressin allekirjoittamisen kerääminen ei "ole tapahtunut siinä hengessä, että jokaisen allekirjoittajan omalta osalta olisi ollut täysi selvyys siitä, mitä tällä on tarkoitettu ja mihin tällä on pyritty. (Hakulinen: Kuinka paljon on niitä, jotka eivät ole uskaltaneet olla kirjoittamatta?) Mutta näidenkin osalta minulla on se käsitys, että heillä, on täysin selvä ymmärrys siitä, mitä työväenliike tarvitsee ja kaipaa. Ja se kaipaa mahdollisuuksia taistella keskitetyin voimin, se kaipaa ehdotonta bunnjistusta siitä, millä pohjalla tämä taistelu voi-

daan käydä, ja se kaipaa ehdotonta tunnustusta siitä, mitä menettelytapoja siinä on käytettävä. Se ei voi käydä siltä pohjalta, että kuka tahansa, voi tätä liikettä kuljettaa sinne tai tänne ja että tämä liike voi yhtenä päivänä tehdä sitä ja toisena tätä. Kuljettavan tien tulee olla täysin selvä.

Olisi paljon sanottavaa toveri Reunamolle ns. hajoitusliitoista, putkimiesliitosta jne., mutta minä uskon, että nämä asiat ovat tulleet selviteytyiksi teille monessa eri yhteydessä. Teillä kommunisteilla täytyy olla tällä, hetkellä selvyys siitä, tunnustatteko te ensiksi sen, että tämän edustajakouksen enemmistö ja sen takana olevat työntekijät työskentelevät työntekijäin etujen puolesta. Se on ensimmäinen, joka teidän täytyy kyetä tunniustamaan. Ja toiseksi: silloin kun te olette tämän ensimmäisen ehdon tunnustaneet, teillä täytyy myöskin olla selvyys siitä, että tämän järjestön yhtenäisyyden edellytys on siinä, että pidetään se mihinkä on sitouduttu» pidetään pohja ja sen perustuslaki loukkaamattomana jättä niitä kunnioitetaan.

Puheenjohtaja: Työjärjestykseen on pyytänyt puheenvuoron Falander.

E. Palander: Kun tästä yhtenäisyyskysymyksestä on käytetty näinkin monta puheenvuoroa ja verrattain pitkiä, ja toisekseen täällä on kovint somasti lavastettu tämä yhtenäisyyskysymys kommunistien taholta, katson, että tästä asiasta puheenvuorot jo riittävät ja ehdotan, että puheenvuorot, rajoitetaan ja puheaika rajoitetaan yhteen minuuttiin.

A. Virtanen: Pyydän kannattaa Palanderin tekemää esitystä puheenvuoroin ja puheajan rajoittamisesta.

A. Reunamo: Olen vakuuttunut siitä, että meidän peruspyrkimyksenämme on ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys. Jos meillä tämä yhtenäisyys on yhteinen kysymys, niin silloin voimme myöskin siitä keskustella. Minun nähdäkseni puheenvuorojen rajoittamisella yhteen minuuttiin ei voida selvittää niitä kysymyksiä, joihinkä tämä asia meitä velvoittaa koko» Suomen työväenliikkeen edessä. Sen vuoksi en voi yhtyä siihen, että puheenvuorot rajoitettaisiin, vaan olen sitä mieltä, että jatketaan keskustelua» niin kauan kunnes tämä kysymys on meidän keskuudessamme selvitetty» Vastustan siis puheenvuorojen rajoittamista.

Tapio Ahonen: Yhdyn kannattamaan Reunamon tekemää esitystä» että puheenvuoroja tästä kysymyksestä ei tässä vaiheessa vielä rajoitettaisi.

Puheenjohtaja: Tästä kysymyksestä on käytetty johtavat puheenvuorot ja niiden aikaa ei ole rajoitettu. On runsaasti toistakymmentä puheenvuoroa tästä asiasta jäljellä. En halua tehdä ehdotusta puheenvuorojen rajoittamisesta. Esittäisin kuitenkin, että puheaika rajoitettaisiin tällä haavaa 2 minuutiksi. (Kokouksesta: Ei hyväksyt! — 5 minuuttia — minuutti riittää!)

Täällä on esitetty ja kannatettu puheenvuorojen ja puheajan rajoittamista 5 minuutiksi. Samoin on kaiinattetusti vastustettu puheenvuorojen ja puheajan rajoittamista. Tarkoitukseni oli, että voisimme puheajan tässä vaiheessa rajoittaa 2 minuutiksi. Sitä on vastustettu. Peruutan tämän esitykseni.

On olemassa kaksi kannatettua ehdotusta, joten niiden välillä on suoritettava äänestys. Me ehkä suoritamme ensin koeäänestyksen.

Koeäänestys suoritetaan.

Puheenjohtaja: Puheenvuorot on rajoitettu ja puheaika rajoitettu, yhteen minuuttiin.

T. Ahonen: Suomen Merimies-TJnionin käsitys on esityslistan sivulla 40 ja siinä on esitetty Kuljetustyöntekijäin Liiton ja Suomen Metsä- ja Uutotyöväen Liiton takäsin ottamista SAK:n piiriin. Minä kannatan tätä esi-

tystä ja perustelen sitä sillä, että jokainen meistä tietää, minkälaiseen heikkouden tilaan järjestäytymis- ja järjestötyö vähitellen menee, jos olemme hajanaisina. SAK:n on löydettävä ne keinot, joilla voidaan saada yhtenäisyys aikaan. Minä en tässä tahdo puuttua mihinkään puoluepoliittisiin tendensseihin. Otan tämän puhtaasti käytännön kysymyksenä, joka sinänsä on meille Merimies-Unionina tärkeä ja sinänsä varmasti tärkeä myös kaikille työntekijöille.

O. Leskinen: Ensiksikin pyydän yhtyä kannattamaan Porkkalan tekemään esitystä. Täällä on tällä kertaa käsiteltävänä työjärjestyksessä kohta, joka on yksi tämän kokouksen tärkeimpiä kysymyksiä. Siihen ovat osastot tehneet esityksiä hyvin runsaasti ja työläiset ovat myöskin työpaikoilla ja perusjärjestöissä havainneet sen tilanteen, mikä tällä kertaa SAK:ssa vallitsee ja mihin tällä hetkellä ollaan menossa. Ja -siksi pyydänkin, että otetaan huomioon se, mitä on perusjärjestöissä tästä kysymyksestä ajateltu. Toveri Lindblom sanoi, että ihmiset, jotka ovat äänestäneet enemmistön tänne kokoukseen, ajavat työväen asiaa. Kyllä minun täytyy sanoa, että ne ajavat rehellisesti työläisten asiaa ja me tunnustamme myöskin sen, että ne ihmiset, jotka ovat äänestäneet tämän enemmistön tänne, myöskin haluavat ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyttä.

V. Laamanen: Sanotaan, ettei «le viisasta, että ihminen innostuu tärkeässä asiassa liaksi. Tämän osoittaa oikeaksi myöskin Janne Hakulisen puheenvuoro. Hän nimittäin kaikesta päättäen" huomaamattaan toi julki sen," mihinkä sillä taholla loppujen lopuksi pyritään. Hän piti ihannetilana sitä tilaa, aikaa 20 vuotta sitten. Jokainen keski-ikäinen ja vanhempi ihminen muistaa sen ajan, mikä silloin oli. Jokainen tietää, mikä voima oli silloin ammatillisella järjestöllä. Ei mitään suoraan sanoen. Alle 10.000 oli jäsenmäärä. Ei silloin ammattijärjestöllä ollut mitään voimaa esittää vaatimuksia työläisten työ- ja palkkaehtojen parantamiseksi, vaan ne hoidettiin työnantajain taholta. Silloin parhaassa tapauksessa sanottiin, että me tarkistamme palkkoja. Me jokainen tiedämme, mitä tämä merkitsi. Jos nyt, kuten Janne Hakulinen sanoi, pyritte olotilaan, mikä oli silloin, minä uskon, että sittenkin kaikesta huolimatta te, jotka olette rehellisiä työläisiä täällä, te ette pyri siihen olotilaan, josta meillä työläisillä on niin katkera kokemuksia. Minä rohkenen odottaa, että te annatte äänenne niille esityksille ja ehdotuksille, joita on tehnyt mm. toveri Porkkala täällä.

A. Aaito: Työläiset työpaikoilla ymmärtävät ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyden. He tietävät, mitä merkitsee olla Voimakkaasti järjestäytynyt ja yhtenäisellä ohjelmalta esiintyä. Työläiset toivovat, että ammatillisen liikkeen yhtenäisyys saavutetaan tässä kokouksessa. Minulla on kädessäni paperi, jolla tarvittaessa voin sen todistaa, että ainakin Karkkilan ammatillisesti järjestyneet työläiset esittävät, että Suomen Kuljetustyöntekijäin Liitto, Metsä- ja*Uittotyöväen Liitto, Pufckimiesliitto ja erotetut paikalliset järjestöt otetaan SAK:n piiriin takaisin. Toivon, että kokous yksimielisesti hyväksyisi toveri Porkkalan tekemän päätösehdotuksen.

O. Jokinen: Täällä on hyvin kauniisti molemmin puolin puhuttu yhtenäisyydestä. Kuinka tätä yhtenäisyyttä on käytännössä kentällä toteutettu. Minä kysyisin tätä meidän vähemmistöryhmältä. Kunnon kenttämiehenä, joka perusjärjestössä olen joutunut toimimaan, oleo MMn valitettavasti joutunut toteamaan, että se, mitä ammattiyhdistysliikkeen vähemmistö on kentällä toteuttanut, ei ole ollut oikeata yhtenäisyyttä. Satamatyöläisenä, jona olen jo pitkän aikaa satamassa työskennellyt, olen joutunut toteamaan sen yhtenäisyyden, joka oli satamissa ja myöskin sen yhtenäisyyden joutunut toteamaan, mikä on satamissa nyt Työläisliiton ollessa asioita siellä, hoitamassa. Se likaryöppy ja ne parjaukset, joita Työläisliitto on saanut

päällensä, pvat selvänä todistuksena siitä, ettei vähemmistöryhmä tahdo-kaan ajaa. satamatyöläisten asiaa. - ..

-.. B. Airpla : Minä olen tässä kohta yön kuunnellut ja eilisen päivän yhtenäisyyttä, yhtenäisyyttä. Mutta jos seuraa, taustaa, mikä tuon yhtenäisyyden toteuttamisen takana kommunistiryhmässä on, niin onko milloinkaan iroquisempaan tarkoitukseen..käytetty, suomalaista sanaa "yhtenäisyys". Ben käyttö täällä tekee suorastaan irooruden vaikutuksen, kyllä kommunistien pitää uskoa se, että työväki ei ole yksimielinen, siitä tavoitteesta, mikä heillä on. Päinvastoin suurin osa työläisistä eivät pyri käyttämään tavoitteenaan,- kansandemokraattisen yhteiskuntajärjestyksen aikaansaamista, vaan päinvastoin, eivät ole sellaisessa ammattiyhdistysliikkeessä.- mukana, joka ottaa , tämän tavoitteekseen. Tämä on totuus. Miksi. sitten toivotetaan, että meidän, pitäisi olla yhtenäisiä ja kumminkin tarkoituksena on.tuo tavoite. Tuntuu niin tavattoman hullulta, se, että se kysymys, jonka SAK:n työvaliokunta esittää tässä vihkossa, n:o 17 perustelua, millä, pohjalla SAK on kulkenut ja esittää vielä edelleen tässä- täydennyksiä ja jos tämä otetaan ohjenuoraksi,, toisin sanoen menettelytavaksemme, ohjelmaksi, minä «len vakuutettu siitä,, että mitään ristiriitoja ei synny eikä yhtenäisyyttä mikään häiritse. Mutta jos otetaan sillä pitemmällä tähtäimellä, mitä kommunistit ovat asettaneet, niin silloin saamme olla varmat, ettei meillä milloinkaan olisi, ammatillista liikettä ilman, ellei pakoteta meitä sen riveihin.

A. Sainio.: Olen niitä, jotka kaikkein hartaimmin toivovat ammattiyhdistysliikkeeri yhtenäisyyttä ja tämä toivo perustuu siihen, että ainoastaan se ajatus,, joka on täällä jo järjestyneiden, ammatillisesti järjestyneiden työntekijäin keskuudessa on ollut ainoa, vaan tämä poliittinen riita se karkoitaa työntekijöitä ja kuitenkin heillekin on palkka-asioden hoitaminen tärkeätä, mutta he eivät viihdy siinä ilmapiirissä, joka nyt vallitsee SAK:ssa. Sen tähden. minä toivon, että tämä perustelu tulee hyväksytyksi.

K. Jokinen : Näin aamuhämärissä voidaan tietysti puhua, yhtenäisyydestä, mutta, minulla on sellainen, vakava käsitys, että kaikki on .vain tuolaista turhaa puhetta. Niin kauan kuin meillä on olemassa kommunistinen puolue jo sen ohjelmaan ja periaatteisiin kuuluu kaikkien muiden puolueiden hävittäminen, niin ei voi olla mahdollista, että tässä maassa syntyy yhtenäisyyttä, elleivät kommunistit saa valtaa käsiinsä. Silloin syntyy kyllä yhtenäisyys, koska muilta tukitaan silloin suu ja mahdollisuudet esittää omia ajatuksiaan. Vasta silloin, kun kommunistit hylkäävät omat aatteensa ja omat, oppinsa ja lähtevät ajamaan tässä maassa työväenluokan etukysymyksiä "kapitalisteja vastaan, vasta silloin'voidaan puhua voimakkaasta, ammattiyhdistysliikkeestä ja tulevasta suuresta työväenluokan noususta tässä maassa,

Rauha Lindqvist: Työväen yhtenäisyydessä on ammattiyhdistysliikkeen voima; Kapitalisteja on vain vähän ja kuitenkin he hallitsevat. He jyvät yhä suurempaa kiilaa työväen rivien väliin: Hajoita ja hallitse on kapitalistien tunnus. Ja, tätä tunnusta noudattaa sosialidemokraattinen oikeistomme. Mutta työväen on yhdessä kulkien pidettävä puoliaan, silloin meidän on tulevaisuus ja silloin me vasta saamme sosiaaliset olot, työväenluokan etujen mukaisiksi. Osastoni eväänä yhdyin Porkkalan tekemään päätöslauselmaan yhtenäisyyden, lujittamiseksi ammattiyhdistysliikkeessä.

J. Hakuiinen : Jos asioita käsitellään näin, että Porkkalan lausunto olisi ollut tämän osaston tiedossa jo ennenmin, niin kyllä, se on aivan ihmeellistä, '.....'.

. Minun mielestäni tämä kysymys on sen laatuinen, että sitä-ei. saisi näin kevytmielisesti käsitellä -kuin tässä edellisessä tapauksessa meneteltiin. Silja tämä on asia, joka vaatii todellakin kylmää päätä mielestäni jokaiselta.

Senvuoksi,minä haluaisin jyrkästi torjua.sen käsityksen, että minä. pyrkisin tästä asiasta puhumaan suurella innostuksella, puhumattakaan vihasta. Kun toveri Porkkalan lausunto, joka hänen ilmoituksensa mukaan on tosin valmistettu Torkkelinkadulla, mutta jonka todellinen.isä on SKP:n puolue-toimikunta, niin minä rohkenisin.pitää tuota lausuntoa varsinaisesti kom-munistisen ryhmän virallisena lausuntona,, jonka vuoksi minulla on oikeus jsitä hieman tarkastella tarkemmin.. Valitettavasti hän luki sen liian nopeaan. {Porkkala: Kun ei annettu,aikaa!} -r- Kyllä sinulle aikaa annettiin siihen, niin että minun on varsin vaikea sitä.kokonaan ruotia, mutta, minulle oi-keastaan riittääkin yksi kysymys, ja se: on varsin perustava kysymys, 'ni-menomaan suhtautuminen . kansanvaltaan ja kansanvaltaiseen elämään. Minä vieläkin hämmästyin siitä tosiasiasta, .että: meidän maamme kommu-nistit nyt eivät suinkaan ole rehellisiä. (Kokouksesta: Aika!) Mitä he.to-della tarkoittavat. He yrittävät täällä tänäkin aamuna .väittää välttämis-tään, että he muka olisivat kansanvallan kannattajia. Kuitenkin op..tosiasia, *että.kun SKP. perustettiin, niin sen perustavassa.kokouksessa ja sen perus-tamislausunnossa nimenomaan sanottiin seuraavaa: ..

"Nyt ei enää tule kysymykseen, että luokkatietoisuuteen herännyt ja luokkataisteluun järjestynyt köyhälistö pyrki kansanvaltaiseen tahtoon. "Vallankumouksen kautta on otettava työväenluokan käsiin kaikki valta" (Ko-kouksesta: Totta kai!) ja perustettava rautainen työväen diktatuuri" (Ko-kouksesta: Oik«in!) On siis pyrittävä porvarillisen vallan hävittämiseen {Kokouksesta: Oikein!} eikä suinkaan kansanvaltaan ei ennen vallanku-mousta eikä vallankumouksen kautta. (Kokouksesta: Kapitalisteille ei!)- Minä hyvin ilolla, kuuritelen sieltä peräpenkeiltä rehellisten työmiesten aja-tuksia. He sanovat: ".Oikein!", Mutta Porkkala kieltää tämän. Hän vaikenee kuin muuri, sillä hän haluaa vieläkin näytellä kansandemokraattia, (Pork-kala: Minä en ole yrittänyt näytellä!) joka muka ei olisi näiden ajatusten kannalla. . : . --- - . , . . : * . -

Edelleen tässä perustavassa' kokouksessa lausuttiin:

"Työväen, on tarmokkaasti valmistauduttava yksimieliseen vallankumouk-seen eikä suinkaan pyrittävä palaamaan siihen vanhaan, eduskunnalliseen, —kuulkaa — ammatilliseen ja osuustoiminnalliseen taisteluun, jonka kan-nalla Suomen työväenjärjestöt ovat olleet ennen vallankumousta. (Välihuu-toja.) Huutakaas nyt; "Oikein!" Te.«tte epä- uskalla, koska Porkkala vai-kenee. Minä. olisin toivonut, että nyt tässäkin asiassa olisi ilmennyt rehel-lisyyttä. Nyt tietysti sanotaan, että nämä ovat vanhoja asioita, mitäs se Haku-linen nyt käy lukemaan näin vanhoja juttuja. Minä tunnen teidän, keinonne. Tosiasia kuitenkin on niin, että näitä ei olla-missään kokouksessa, myöhem-minkään peruutettu. Tämä-on tosiasia, jääminä haluaisin vielä jatkaa, että *jäämä samat ajatukset ovat vielä tänä päivänäkin, vallalla, se ilmenee SKP:n puoluetoimikunnan, jäsenen -ja. kontrollikomitean puhenjohtajan Kauko ^Heikkilän lausunnossa, jonka hän esitti, SKP:n puolueaktiivien kokoukses-sa Helsingissä, Malminkatu 14, huone 9:ssä (Kokouksesta: Olitko, kuuntele-massa!) 11 päivänä helmikuuta 1947 klo 18.30.pidetyssä kokouksessa. Minä joudun tässä lukemaan —.minä armahdan pikakirjoittajia, jotka ovat kär-sineet hyvin, paljon meidän takiamme ja sanon, että minun kirjassani si-vulla 55 on tämä lainaus;— mutta kokousta minä vaivaan ja.luen sen:

"Palkankorotusvaatimukset, koko työehtosopimuspolitiikka, ne ovat niin ajettava, niin" järjestettävä, että ne yhdessä joko välittömästi tai ainakin -vääjäämättömästi aiheuttavat kapitalistin kriisiin,'mikä kriisi taas oikein hoidettuna, oikein joukoille selostettuna aiheuttaa sen vastareaktion, sen joukkotyöttömyyden, mikä on aina tarpeen, eikä vain tarpeen, vaan väittä-

mättömyys vallankumouksellisen mielialan luomiseen työtätekeviin ja vaikeuksissa oleviin."

"Nykyisissä oloissa, jos meillä on SAK hallussamme, meillä on myös mitä, parhataiinat mahdollisuudet sellaisen palkkapolitiikan ajamiseen, mikä luo. hyvät vallankumouksen edellytykset, koska puolueellamme on vapaat toimintamahdollisuudet sekä tarpeellinen kokemus sen eteenpäin viemiseen.. Ammatillinen liike on tärkein työväenliikkeen toimintahaaroista, ammatillinen liike on tehokkain toimintamuoto siirryttäessä vallankumouksen asteelle. Ammatillinen liike avaa rajattomat mahdollisuudet puolueen teke- miselle, koska se sulkee piiriin poliittisia työläisiä. Ammatillinen liike on. se voima vipusin, jota puolueemme tarvitsee valmistellessaan vallankumous- ta, ja juuri senvuoksi meidän on vallattava SAK.

Näitä viimeksilausumiani selostuksia ei pidä ottaa työpaikoilla keskus- teltaviksi. — Halusin esiintuoda kysymyksen ammatillisen liikkeen perus- asettamuksesta vain siksi, että me jokainen puolueaktiivi saisimme oikeart kuvan puolueemme asenteesta ammatilliseen liikkeeseen, öiljeah marxilai- sen käsityksen ammatillisen liikkeen suurtehtävistä sekä osuudesta valmis- tella vallankumousta, mikä on ollut ja tulee aina olemaan kommunistisen puolueen perustehtävä."

Minä haluaisin lopettaa lausuntoni tähän. Voiko enää selvemmin sanoa, mihinkä kommunistit meidän maassamme ammatillisessa liikkeessä, osuus- kauppaliikkeessä ja valtiollisessa elämässä todellisuudessa pyrkivät.

Tapio Ahonen: Siitä huolimatta, että ystävämme Hakulinen täällä, esitti niin mieliinpalnuvan ja rakentavan puheen ammattiyhdistysliikkeen[^] yhtenäisyydestä, uskallan kuitenkin toivoa, että edustajakokouksen enem- mistö ei ota kuitenkaan niin vakavasti hänen nytkin täällä esittämänsä, esitystä. Me olemme jo tottuneet Jannen esityksiin siinä mielessä, että ei täyttä voi vaatia, kenelle täyttä ei ole annettu.

Kun työläiset kerätessään yhtenäisyysadressin alle nimiä tekivät sen. siinä vakaassa toivossa ja siinä vakavassa, hartaassa uskossa, että heidän äänensä ja heidän hartain toiveensa, ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys,, tulisi kuuluviin myös tässä edustajakokouksessa, on myös minun hartain. toivomukseni se, että tähän vetoomukseen yhtyisi myös tämä edustajako- kous. Siinä mielessä ja sen takia pyydän saada kannattaa Reunamon tääl- lä esittämää yhtenäisyystoimikunnan tekemää esitystä.

K. Rantanen: Kuultuani Hakulisen kaksi puheenvuoroa minäkin. olen tullut sellaiseen käsitykseen, että yhtenäisyyttä ei saayuteta muussa ta- pauksessa kuin silloin, jos Hakulinen istuu yksinään tässä[^] maailmassa jos- sakin toimistossa. Noin on asian laita. Minä vakuutan teille edustajat, jotka, olette työpaikoilla ettekä toimistoissa — mutta työpaikoilla ainakin minä. käsitan, että olimmepa sosialidemokraatteja, kommunisteja tai mitä tahan- sa, me löydämme työpaikoilla toinen toisemme ja tulemme erikoisen hyvhv toimeen toistemme kanssa, joskin kummassakin ryhmässä ja kaikissa ih- miskerroksissa on hyviä ja huonoja ja ne huonot monta kertaa pilaavat niitä hyviä. (Kokouksesta: Mitä se Heikkilä sanoi?) —Se on eri asia. Minä- Vetoan siihen, mitä me teemme työpaikoilla ja mistä me löydämme yht-enäisyyden, sillä yhtenäisyys meidän on löydettävä elinehtojen ja yhteisym- märryksen parantamiseksi. Me kävimme sitä lakkotaistelua, me kävimme- sitä yhtenäisenä, meidän päallemme heitettiin kälikoita, mutta minä us- kallan väittää teille, jotka nyt väitätte näitä kysymyksiä vastaan, se ryh- mä j jota minä edustan, jos te lähdette etaetujemme tai joidenkin olosuh- teiden parantamiseen, me emme lähde kälikoita teidän kimppuunne heittä- mään.

Puheenjohtaja (koputtaa): Aika!

Puhuja: Me olemme «ivan varmasti asiassa. — Olisin Lindblomin "kysymykseen vastannut, hän pyysi sitä, mutta ei ollut aikaa.

A. Reunamo: Minun ei tarvitse luetella niitä suuria saavutuksia, joita maamme ammattiyhdistysliike ja yhtenäinen työväenliike on meidän maassamme aikanaan saavuttanut, koska se meille jokaiselle on riittävän tunnettua. Mutta silloin, kun työväenluokka ja ammattiyhdistysliike on hajanainen, on siitä myöskin osoituksia, silloin myöskin työväenluokka on suuret tappionsa kärsinyt. On ollut hetkiä, jolloin meidänkin maamme ammattiliikkeen koko olemassaolo on ollut uhattuna ja merkitys melkein olematon. Sellaisia hetkiä olivat ennen kaikkea ' ensimmäisen maailmansodan «ynkät vuodet, luokkasota ja sitä seuranneet pari vuotta, lapualaisvuodet 1930-luvun alussa ja toisen maailmansodan synkät vuodet. Minä en saattaisi odottaa, että meidän tämän päivän ammattiyhdistysliikkeemme ja sen jäsenistö haluaa toistaa näitä aikakausia. Siksi onkin löydettävä yhteinen "pohja voidaksemme taistella niiden periaatteiden puolesta, jotka meidänkin maamme työväenluokka on itselleen omaksunut.

Puheenjohtaja (koputtaa): Aika!

Puhuja: Yksi kysymys, toveri Lindblom teki kysymyksen, jos minä eaisin puoli minuuttia voidakseni vastata?

Puheenjohtaja: Annetaan.

Puhuja: Toveri Lindblom teki meille kysymyksen, jonka pohjimmaisena tarkoitus oli se, että määfetty ryhmä tai osa työväenluokasta alistuisi jonkin määrätyn ryhmän vallanalaisuuteen. Minun nähdäkseni tämä ei ole yhtenäisyyttä. Yhtenäisyyttä «n se, että työväenluokka, ammattiyhdistysliike yhtenäisenä ja yhteisrintamassa taistelee niiden etujen puolesta, mitkä heille kulloinkin ovat ajankohtaisia.

Puheenjohtaja (koputtaa).

Puhuja: — ennen kaikkea yhteisrintamassa kapitalisteja vastaan rauhan ja demokratian puolesta.

Puheenjohtaja: Äskeiselle puhujalle haluan huomauttaa, että toveri Lindblom ei tehnyt tällaista kysymystä. Hän tiedusteli, tunnustaako vähemmistö enemmistön.

A. Sumu: Tämän edustajakokouksen avajaistilaisuudessa minä avauspuheessani koskettelin ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyskysymystä. Minä pyydän saada palauttaa mieliin lyhyesti muutamat sanat mitä silloin lausuta. Sanoin:

"Selvyyden vuoksi haluan huomauttaa, että minä en enää elätä itsessäni» mitään harhakuvitelmia sellaisesta yhtenäisyydestä, josta puhutaan sunnuntaisin juhlapuheissa. On selvempää ja realistisempaa puhua arkisesta yhtenäisyydestä, ja jos me kykenemme ammattiyhdistysliikkeessä toimimaan yhteisissä järjestöissä edes tällä arkisella pohjalla niin sanoakseni käytännöllisen yhtenäisyyden perustalla, olemme paljon voittaneet. Se antaa silloin meille takeen siitä, että me voimme myöskin käytännöllisessä työssä yhdistää voimamme yhteisten taloudellisten saavutusten hyväksi, suomalaisen työmiehen ja naisen hyväksi."

Me olemme nyt istuneet tätä kokousta muutaman päivän ja te tiedätte sen keskustelua sävyn ja ne sanat, jolta täällä on viljelty. Olisi mukavaa — ehkä ei hiin mukavaa, mutta kuitenkin eräällä lailla valaisevaa, jos olisin ollut tilaisuudessa poimimaan pikakirjoituspyötyäkirjasta, pikakirjoitusmuistiinpanoista ne kaikki sanat, mitä täällä on käytetty nimenomaan vasemiston taholta. On puhuttu työnantajain käytyreistä, työnantajain asiamiehistä, sodan lietsojista, ynnä monista muista. (Kokouksesta: Koskeeko?) Minä en ole niitä mieleeni painanut, niitähän on tullut leegio täällä.

Nyt sitten tullaan tänne kaiken tämän haukkumisryöpyn jälkeen ja lavastetaan eräänlainen näytelmä. Valitettavasti minä 'en ollut sitä näkemässä, olisi ollut hyvä, että olisi etukäteen ilmoitettu, että täällä on talossa tällainen. Mutta kuitenkin levitetään tällainen stmnuntaityylinäytelmä kaiken, tämän karkean kielenkäytön jälkeeksi, 'mitä täällä on ollut ja harjoitettu. Se on juuri sitä sunnuntaiyhtenäisyyttä, johon minä viittasin täällä pitämässäni avauspuheessa.' :

• Sellaiseen yhtenäisyyteen minä en hiota, sillä se on juhlapuheyhtenäisyyttä, sillä ei ole käytännön elämän kanssa mitään tekemistä. Se ei kestä sen enempää, kun tuosta ovesta ulos astutaan, niin se menee silloin jo rikki: Sensijaan, kuten sanoin, 'rninäpidän mahdollisena arkisen elämän yhtenäisyyden aikaansaamista ja voimassapitämistä ammattiyhdistysliikkeessä ja sillä minä tarkoitan sitä, että jos me voimme toimia yhteisissä järjestöissä niissä 'kysymyksissä, jotka kuuluvat ammattiyhdistysliikkeelle ja sillä tavoin kuin ammattiyhdistysliikkeen säännöt, päätökset ja menettelytavat edellyttävät, niin silloin me olemme sellaisella perustalla, joka luo edellytyksiä käytännölliselle yhtenäisyydelle.

Tämä on sellaista yhtenäisyyttä, johon minä vielä uskaliaan luottaa. Sensijaan juhlapuheyhtenäisyydelle, sille minä. en anna paljon arvoa. Minä olen nyt sitäkin yhtenäisyyttä tässä liikkeessä niin paljon katsellut ja kokenut ja todennut, että se ei kestä yhtään elävän elämän kanssa.

Minä toivonkin, että me voisimme rakentaa tämän ammattiyhdistysliikemme toiminnan, juuri tällaiselle käytännön yhtenäisyydelle, ja siteeraan uudelleen sen lauseen, minkä lausuin jo avauspuheessa: Sanoin: "Se antaa silloin meille takeen siitä, että me voimme myöskin käytännöllisessä työssä yhdistää voimamme yhteisten taloudellisten, saavutusten hyväksi, suomalaisen työmiehen ja naisen hyväksi."

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun pohjana on täällä ollut esitys n:o 17, ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys, josta on työvaliokunnan päätöslauselmaehdotus. Keskustelun kuluessa on täällä Porkkala tehnyt työvaliokunnan ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, jota on täällä kannatettu. Samoin on myöskin Reunamo tehnyt työvaliokunnan ehdotuksesta poikkeavan kannatetun ehdotuksen.

Pyydettyään puheenvuoron työjärjestykseen lausuu F. Jalonen: Sen johdosta, että täällä ensiksi rajoitettiin puheenvuorot sellaisiksi, ettei voi asiaa selvittää, ja sen johdosta, että pyytämäni puheenvuoroa ei annetta — esitin lappuni puheenjohtaja Aku Sumulle, joka meni varmasti pöytä — dälle — ja puheenvuoroa ei annettu, esitän jyrkän vastalauseen, puhemiehistön menettelyn johdosta.

Puheenjohtaja: On olemassa useampia kannatettuja ehdotuksia, joten niiden välillä on äänestettävä.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puheenjohtaja: Esitän, että äänestämme siitä, tuleeko työvaliokunnan ehdotus hyväksytyksi vaiko keskustelun aikana esitetyt muutosehdotukset.

Teen seuraavan ehdotuksen. Ne, jotka hyväksyvät työvaliokunnan ehdotuksen, nostavat ensin edustajakorttinsa, sen jälkeen nostavat edustajakorttinsa ne, jotka haluavat muutoksia työvaliokunnan ehdotukseen.

Äänestysesitys hyväksytään.

Äänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Äänestyksen tulos: Äänestyksessä on annettu työvaliokunnan ehdotuksen puolesta 135 ääntä, muutosehdotusten saadessa 66 ääntä. "

Näin on työvaliokunnan ehdotus tullut edustajakokouksen päätökseksi ja työjärjestyksen kohta 17, ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys on loppuun käsitelty.

Päätöksen johdosta lausuvat:

A. Reunamo: Tämän, edustajakokouksen tekemä päätös on jäänyt unohtumattomana historiaan. Se on osoittanut maamme työväenluokalle ja ammattiyhdistysliikkeelle, kuka tässä edustajakokouksessa todella on työväenluokan etuja ajava yhtenäisyysryhmä.

Tämän päätöksen johdosta pyydän saada esittää jyrkän vastalauseeni, johon myöskin yhtyy tämän kokouksen todellinen yhtenäisyysryhmä.

F. Jalonen: Enemmistöryhmä täällä teki päätöksen, edelleen jatkaa ammattiliittojen hajoitustyötä. Minä vakuuttaisin, että ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys tulee tapahtumaan. Ellei se tapahdu tässä neuvottelupöydän ääressä, se tapahtuu työpaikoilla, perusjärjestöissä.

Yhdyn vastalauseeseen.

(Vastalause liitteenä n:o 18.)

Rauhankysymys.

Puheenjohtaja: Seuraavana asiana työjärjestyksen 18. kohta, rauhankysymys.

L. Grönberg: Koska en tiedä, milloin nuija paukahtaa selkäni takana, niin menettelen tavalla, että esittelen ensimmäisenä tämän päätösehdotukseni ja sen jälkeen perusteluja sen mukaan kuin minulle annetaan aikaa.

"Pitäen rauhankysymyksestä tehtyjä esityksiä ja niistä esitettyjä toimenpiteitä ammattiyhdistysliikkeen rauhantyön tehostamiseksi erittäin tärkeinä edustajakokouksen päättää."

1. Yhtyä kaikkien kansojen keskuudessa laajalle levinneeseen ja voimakkaana ilmenevään vaatimukseen viiden suurvallan — Amerikan Yhdysvaltain; Neuvostoliiton, Kiinan Kansantasavallan, Ison Britannian ja Ranskan — neuvottelujen aikaansaamiseksi käynnissäolevien sotien sekä kaikkien sodanuhkaa aiheuttavien syiden selvittämiseksi ja poistamiseksi ja yhteisen raiihaa turvaavan sopimuksen solmiamiseksi;

2. Vaatia maassamme harjoitettavan sotapropagandan kieltämistä lailla ja velvoittaa työvaliokunta esittämään tämän vaatimuksen heinäkuun 2—3 p:nä Valittavalle uudelle eduskunnalle ja hallitukselle;

3. Kehottaa työvaliokuntaa ja valtuustoa tekemään kaikki voitava koko ammattiyhdistysliikkeen järjestämiseksi aktiiviseen toimintaan yhteistyössä Suomen Rauhankansalliset r.y:n ja muiden rauhan- ja työväenjärjestöjen kanssa, kansallisissa ja kansainvälisissä puitteissa uuden sodan ehkäisemiseksi sekä Suomen ja Neuvostoliiton kesken tehtyjen valtiosopimusten vastaisen toiminnan ehkäisemiseksi."

Tämän päätöksen perusteluina pyytäisin saada esittää seuraavaa:

Tänä päivänä, samalla tavalla kuin elokuussa v. 1914 ja syyskuussa 1939 on maailman rauha jälleen vaarassa. Tänä päivänä jälleen pieni ryhmä ihmisiä tavoittelee valtansa laajentamista, voittojensa moninkertaistamista, pyrkien alistamaan kansat valtikkansa alle ja hallitukset rikollisella tavalla auttamaan ja tukemaan uusia sotaliittoja, sekä kuumeisella kiireellä valmistautumaan kolmanteen maailmansotaan.

Mitä tämän sodan valmistelu merkitsee työläisille?

Sota ja sodan valmistelu toisaalta ja työkansan elintason lasku toisaalta, sekä demokraattisten oikeuksien ja sanavapauden rajoittamispyrkimykset

ovat saman asian eri puolia, käytännössä kansa saa tämän raskaasti kokea, vaikka itse sodan valmistelijat, apureineen yrittävätkin kaikin keinoin hämätä tosiasioita.

Siitä tosiasioiden vääristelystä huolimatta, jonka turvin vallantavoittelijat sotavarustelujaan suorittavat, lipsahtaa heiltä kuitenkin joskus esille totuus, josta esitän muutamia esimerkkejä. Ensiksi on yleisesti todettava, että kaikissa Marshall-maissa on asevelvollisuusaikaa huomattavasti pidentetty. Näin myös meillä Suomessa. Armeijoita pyritään jatkuvasti laajentamaan ja vahvistamaan, kun toisaalta kapitalistit hyötyvät sotavarusteluista valtion menojen ja verojen samanaikaisesti kasvaessa, sillä menekki ja voitot ovat kapitalisteille turvattuja. Business Week-lehti totesi viime heinäkuussa Korean sodan alettua: "Meidän ei tarvitse olla huolissamme tuotannon alenemisesta. On selvää, että aseiden tarve tulee olemaan monta kertaa suurempi kuin tähän saakka."

Me jokainen tiedämme, että asehtailijat saavat varmaan täydet hinnat tavaroistaan. He eivät päästä tehtaastaan ulos yhtään tankkia, tykkiä, kivääriä, ei edes yhtään luotia tai hylsyä, joista he eivät saisi huomattavaa voittoa. Ei siitäkään huolimatta, vaikka juuri näille samoille teollisuuspoistoille yritetään noilla samoilla aseilla vallata uusia raaka-ainelähteitä ja markkina-alueita.

USA:n rahaministeri Snyder selittikin uutisen mukaan joka 6. 9. —50 saapui STT:He Pariisista: "Amerikan, sekä myöskin Euroopan kansojen on kiristettävä nälkävyötäjän ja varauduttava entistä korkeimpiin veroihin ja muihin lisäuhrauksiin lähimpien vuosien aikana."

Muutamaa päivää myöhemmin selitti eurooppalaisen Marshall-järjestön englantilainen puheenjohtaja, että "Länsi-Euroopan elintaso on alennettava, jotta uusi aseistautumisohjelma voitaisiin toteuttaa". Sotavarustelujen seuraukset tuntuvatkin jo länsiliiton maissa. Siitä on osoituksena Helsingin Sanomista 19. 2. —50 ottamani lainaus, jossa mm. sanotaan: "On pelättävissä, että norjalaisten pian täytyy vähentää eräiden säännöstelyjen tavaroiden, ennenkaikkea sokerin, kahvin ja tekstiilitavaroiden jakelua."

Uusi Suomi toteaa 9. 2. —51, että "englantilaisten nykyinen liha-annos on vain kolmannes siitä, jonka Lontoon köyhäinkotien asukit saivat v. 1939". Toimme ollu vakuuttuneita siitä, että ei nämä Lontoon köyhäinkotien asukit suinkaan ole eläneet leveän leivän päiviä.

Kun me tarkastelemme tilannetta eri kapitalistisissa maissa, niin esi-merkit osoittavat, että kunkin maan kansojen elintaso alenee sitä mukaa kuin sotakoneet, tykit ja tankit — ja amerikkalaiset sotilasosastot — lisääntyvät.

Mitä tulee meidän oman maamme tilanteeseen, niin kehitys kulkee samaa latua. Ulkomaankaupasta on 85 % sidottu juuri näihin sotätalousmailiin. Puutavarakapitalistit käärivät suuria voittoja. Armeijaa kunnostetaan, palvelusaika on pidennetty 6—8 kuukauteen, sodan aikaista väestönsuojelukoneistoa kunnostetaan kuumeisella kiireellä. Elintasoja pitää alentaa, kurjuus vakauttaa.

Sitä osoittaa mm. pääjohtaja Matti Virkkusen lausunto vakauttamisesta, jonka lainaan oululaisesta Liitto-lehdestä 19. 5v —51, jossa hän mainitsee, että "se vaatii uhrauksia ja tilapäistä elintason laskua".

Prof. Leikola Kansamme Talous-lehdessä 16. 5: —51 mainitsee: "Vakauttamisen edellytyksenä on se, että ihmiset oppivat elämään säästäväisemmin, s. o. tulevat toimeen vähemmällä kuin ennen." Lisäksi hän katsoi, ettei kansan varallisuus edellytä vielä joka kotiin sähkösilitysrautaa, hän katsoi kansalle tarpeettomiksi sellaiset kuin ranskanleivän, tuoreen kalan kahvin, tupakan, matkat ja huvitukset.

Kirkkokansan lehti Kotimaa 16. 5. —51 yhtyi samaan virteen siitä, että "heikko markkamme voimistuu vain elintasoa alentamalla". Solmitun "Linnarauhassopimuksen" kautta pyritään täyttämään V. Tannerin 10. 2. —50 antama lupaus, jossa hän lupasi kansalle raskaita rasituksia.

Minä pyydän lopun tästä perustelustani saada jättää tänne pöytäkirjaan liitettäväksi.

E. Palander: Tässä asiassa on työvaliokunta esityksessään sanonut siksi paljon ja oikein, että minä käsittäisin, että täältä tämä edustajakokous ei kaippaa enää näitä lunttia tästä asiasta niin kovasti paljon, niinkuin niitä heti alussa näyttää rupeavan tulemaan. Ehdotan, että puheenvuorot rajoitetaan ja puheaika rajoitetaan 1 minuutiksi.

A. Virtanen: Minä pyydän kannattaa Palanderin tekemää ehdotusta, että puheenvuorot ja puheaika rajoitetaan.

A. Reunamo: Meillä on täällä kansainvälisiä vieraita, mm. Neuvostoliitosta, ja me tiedämme myöskin Neuvostoliiton voimakkaan rauhantaistelun, Neuvostoliiton johtavan osuuden maailman rauhanrintamassa. Haluammeko me näille vieraillemme osoittaa, että Suomen kansa, joka on historiansa aikana saanut kokea ja kärsiä sodista, haluaako tämä meidän edustajakokoksemme puoltaa sotaa tai rauhaa. Jos me keskustellessamme rauhankysymyksestä rajoitamme tämän keskustelun 1 minuuttiin, se ei suinkaan osoita, että tämä edustajakokous ajaa rauhan asiaa. Sen vuoksi minä esitän, että puheenvuoroja ja puheaikaa ei rajoitettaisi.

Puheenjohtaja: Palander on ehdottanut, että puheenvuorot rajoitettaisiin ja että samalla rajoitettaisiin myöskin puheaika 1 minuutiksi. Sitä on Virtanen kannattanut.

Tapio Ahonen: Minä pyydän yhtyä Reunamon tekemään esitykseen, «ttä puheaikaa ei rajoitettaisi.

Puheenjohtaja: Reunamo Ahosen kannattamana on vastustanut puheenvuorojen rajoittamista. On siis olemassa kaksi kannatettua ehdotusta, joten niiden välillä on äänestettävä. Esitän suoritettavaksi koeäänestuksen.

Koneäänestyksen perusteella puheenvuorot rajoitetaan pyydettyihin ja puheaika 1 minuuttiin.

Puheenvuoro päätökseen.

Reunamo: Minä esitän vastalauseeni tämän turmiollisen päätöksen johdosta ja tähän yhtyy myöskin tämän kokouksen vähemmistö eli yhteinäisyysryhmä.

A. Saarinen: Minä pyydän kysyä teiltä, onko teidän mielestänne todellakin rauhankysymys nykyisessä tilanteessa niin vähäpätöinen kysymys ajatellen ammattiyhdistysliikkeen tehtäviä ja sitä suunnatonta sotavarustelua, joka maailmassa tällä hetkellä on käynnissä, todellakin niin vähäpätöinen asia, että siitä ei kannata edes tässä edustajakokouksessa keskusteluakaan. Ei tämä asia tarvitse mitään propagoimista siinä kielteisessä tarkoituksessa kuin Sinä toveri tässä ilmeisesti tarkoitat. Ei. Meidän on syytä vakavasti tässä tilanteessa keskustella tästä asiasta, mutta siihen ei näköjään tämän kokouksen enemmistö anna ja suo tilaisuutta. Tämä on erittäin valitettavaa.

Minä pyydän lyhyesti kannattaa Grönbergin täällä tekemää päätöslauselmaesitystä ja samalla pyydän luovuttaa puheenvuoroni merkittäväksi pöytäkirjaan.

Alise Fagerström: Rauhankysymyksen esillä ollessa en naisena, äitinä, voi asiaa sivuuttaa vaiti ollen, vaan siitä haluan sanoa oman mielipiteeni siitä syystä, koska meistä versoa uusi elämä, uusi sukupolvi, ja

näinollen olemme vastuussa siitä, kumman valitsemme, sodan vai Åo rauhan. (Kokouksesta: Olemme kaikki rauhan kannalla!) Esimerkillisenä rauhan-työssä huomioin neuvostonaisen, sillä tutustuessani viime syyskesällä vierailleen työläisvaltuuskunnan yhtenä jäsenenä Neuvostoliitossa, meillä oli tilaisuus henkilökohtaisesti todeta, mitenkä Neuvostonaisen sydämellä on rauhankysymys, sillä kaikissa tehdaslaitoksissa, sanatorioissa, äiti- ja lapsilepocodeissa ja kaikkialla neuvostoäidit, naiset, esittelivät meille tiedustel-
len (Puheenjohtaja: Aika!) meidän Suomen ammattiyhdistysnaisten osuut-
ta rauhantyössä.

Lopuksi haluaisin sanoa, että ei enää sotaa Neuvostoliittoa vastaan so-
tarikollisen Tannerin käskystä.

Puheenjohtaja: Kun käsitellään rauhankysymystä, niin pitäisi, edellyttää, - että ainakin yritettäisiin käsitellä asiaa rauhallisesti ja kiih-
kottomasti.

M. Sune 11: Eikö kysymys rauhasta todella kiinnosta tämän kokouksen enemmistöryhmää. On helppo sanoa, että olen rauhan kannalla, niinkuin meidän SAK:n johtajatkin totesivat Neuvostoliitossa. Mutta kun heiltä tie-
dusteltiin, hyvät toverit, mitä te olette tehneet rauhan hyväksi, he eivät osanneet vastata, ja tämä kokous todistaa, etteivät he vastaisuudessaan pysty siihen vastaamaan. Sillä on kysymys siitä, onko sympatia yksin pu-
heissa rauhan puolella, jos aktiivisuus puuttuu käytännöllisissä tehtävissä. Ammattiyhdistysliikkeellä on lukemattomia mahdollisuuksia tehdä työtä Yauhan hyväksi jokaisessa perusjärjestössä, muodostaa tästä työläisten suu-
rimmasta joukkojärjestöstä yksi rauhanliike, joka taistelee leivän ja rau-
han puolesta kapitalistista riistoa ja sodan lietsontaa vastaan.

Yhdyt toveri Grönbergin ehdotukseen.

V. Porkkala: Kun me tällä hetkellä käsittelemme rauhan kysymys-
tä on se tietenkin vakava kysymys ammattiyhdistysliikkeelle. Meille ei ole sallittu aikaa tämän kysymyksen pohtimiseen niinkuin me kaikki tiedäm-
me. Tämä kysymys koskee niin läheisesti meitä, mutta samalla se koskee myöskin sosialidemokraattista puoluetta ja sosialidemokraatteja, ja minä
tahtoisin tässä yhteydessä kysyä, mitenkä he suhtautuvat rauhan kysymyk-
seen.

Kun Janne teki minulle äsken kysymyksiä, niin kai minäkin saan
tehdä kysymyksiä Jannelle. Onko hän vielä Tannerin puheen kannalla vai
onko hän sanoutunut irti tästä puheesta, jossa sanotaan: "Vakuuttuneena
kansanvaltaisen järjestelmämme pohjalla elävän kansamme elinvoimasta
ryhmä usko, että kansamme jälleen yksimielisenä osallistuu edessäolevaan
taisteluun maamme riippumattomuuden ja kansanvaltaisen järjestelmän
puolesta." Me jokainen tiedämme, että tätä sotaa valmisteltiin talvisodal-
ta lähtien (Puheenjohtaja: Aika!) ja senjakeen...

A. Aalto: Haluan jälleen tuoda edustajakokoukselle esiin "mitä työ-
läiset työpaikoilla ajattelevat: Karkkilan ammatillisesti järjestyneet työläi-
set ovat pyytäneet esittämään kokoukselle seuraavaa: SAK:n edustajako-
kuksen on otettava rauhankysymys käsiteltäväksi ja toimittava siten, että
rauha todella säilytetään eikä Suomea sidota länsimaisten sotaseikkailijoi-
den leiriin. Te hyvät edustajatoverit olette osoittaneet (Puheenjohtaja:
Aika!) —————

Eva Kinnunen» Me haiset, äidit, me olemme rukoilleet rauhan puo-
lesta. Meidän on jälleen syytä rukoilla rauhan puolesta, erikoisesti tällä
hetkellä, jolloin maailma on sellaisessa käymistilassa, että sota on odotet-
tavissa milloin tahansa! Eilen kuulumme täällä Vapaan Ammattiliiton edus-
tajan mainitsevan, että tilanne on uhkaava tällä hetkellä. Eikö meillä
työntekijöillä ole syytä puolustaa rauhaa, puhua rauhasta ja saada ihmiset

myöskin uskomaan siihen, että me voimme pitää rauhan ja että sotaa ei tule, silloin kun me yksimielisesti olemme rauhaa puolustamassa. Kukaan meistä ei halua uhrata poikiaan, veljiään* miehiään ja ystäviään sodan uhreiksi.

A. Nurminen: Tämän kokouksen enemmistön päätös, jolla se kielsi keskustelun täällä rauhankysymyksestä, on tyyppillinen, näyte siitä, millä tavalla pyritään ammattiyhdistysliikkeessä estämään rauhantyö ja rauhantyön eteenpäinvieminen. Minä pyydän yhtyä siihen esitykseen, jonka ensimmäinen puheenvuoron käyttäjä esitti rauhantyön eteenpäinviemiseksi ammattiyhdistysliikkeessä, sen jäsenistön ja koko Suomen työväenluokan keskuudessa. (Kokouksesta: Ette te meitä sotaan saa!)

A. Kauhanen: Näyttää vähän siltä, että jos tälle kokoukselle puhutaan yhteistyöstä taikka rauhasta, niin se ei ole soveliaista, ei myöskään se yhteistyöehdotus, joka tehtiin vähemmistöryhmän taholta. Tulen tämän panemaajin merkille ja haluaisin nyt sanoa, oletteko te valmiit hylkäämään yhteistyön rauhan puolesta. Jos niin teette, niin tulen henkilökohtaisesti toteamaan sen, että te asetutte silloin sodan puolelle.

U. Valjanti: Rauha on kallis asia meille kaikille. Suomen työväenluokka ei toivo mitään sen hartaammin kuin rauhaa, mutta rauhaa ei rakenneta sillä, jos sen joku ryhmä ottaa erikoisesti omaksi asiakseen. Se on meidän kaikkien asia. Haluaisin sanoa: Tehkäämme rauha omassa sisimässämme ja senjälkeen rakentakaamme ammattiyhdistysliikkeessä keskinäinen rauha ja sopu ja toimikaamme sen mukaan. Silloin voimme myös ulospäin näyttää, että me todella haluamme rauhaa ja sitä haluaa koko Supmen kansa. Emme halua sotaa Neuvostoliittoa eikä muita vastaan. Haluamme todella elää rauhassa tässä maassa.

V. Vuori: Minä pyydän vakavasti huomauttaa, että rauhan kysymys on otettu täällä kehnosti esille ja pyydän vielä vakavammin huomauttaa, että meillä on täällä hyvin arvovaltaisia ulkovaltojen edustajia, mm. Neuvostoliiton edustajat, jotka edustavat 30 milj. järjestynyttä työläistä. He ovat yhteisesti rauhan asian takana. Voin todeta sen. Olin ammattiliittoni edustajana Moskovassa silloin kun laki rauhan suojelemisesta Neuvostoliitossa hyväksyttiin. Neuvostoliiton kansa k*konan on rauhan kannalla. Pyytäisin hyvät edustajaverit, että myöskin me olisimme rauhan asian takana niin, että vakavasti harkiten ottaisimme tämän kallisarvoisen asian.

I. Rämetsä: Osastoni laittoi terveiset tuotavaksi tälle kongressille palkka-asioista, mutta koska oli niin kiire, ettei niitä ehtinyt esittää, niin samat terveiset oli tuotava myöskin rauhan kysymyksestä. Olen Oulusta ja siellä ollaan sitä mieltä, että Oulua ei polteta toista kertaa niinkuin sen tekevät saksalaiset.

Elma Rouhamo: Työ rauhan puolesta on kaikille avoin, se ei sulje piijisiä ketään pientä ryhmää. Se ei sulje pois naisia, se ei sulje pois miehiä, vaan työ rauhan puolesta kutsuu jokaista. Ennenkaikkea sen ovat juuri naiset omaksuneet siksi työksi, jonka puolesta he tekevät kaiken voitavansa, naiset ennenkaikkea siksi, että heillä on vastuu elämän jatkuvuudesta. Naiset ennenkaikkea tietävät, että mitä suuremmat voimat taistelevat sotaa vastaan rauhan puolesta, sitä varmemmin voidaan torjua ne pyrkimykset, jotka tällä hetkellä uhkaavat maailmaa, ennenkaikkea sen työväenluokkaa, sen työläisnaisia. Minä kehoittaisinkin kaikkia edustajakokoustovereita liittymään rauhanrintamaan. Ottakaamme se kaikki yhrteiseksi ja tehkäämme työtä rauhan puolesta. Silloin me voimme olla varmat siitä, että me saamme elää täällä pienessä Suomessa rauhassa.

R. Stendahl: Tämä rauhankysymys on tosiaan rauhan asia ja sitä on rauhallisesti käsiteltävä. Mutta meidän vähemmistöryhmämme haluaa

kerta kaikkiaan näillä räikeillä puheilla esittää ja näyttää, että me sosialisidemokraattiset edustajat olemme kaikki rauhan rikkojia. Minä sanon nimenomaan Neuvostoliiton edustajille, että sosialisidemokraattiset työläiset rakastavat rauhaa varmaan enemmän kuin meidän nykyinen vähemmistöryhmä täällä. He puhuvat kyllä rauhasta, mutta ajattelevat koko ajan sotaa. He puhuvat rauhasta, mutta valmistavat sotaa. Rauha on heillä sanoissa ja paperilla, mutta ei teoissa. He ovat valmiit syöksemään työtoverimme sotaan. Ei paperilla rauhaa rakenneta. He valmistelevat sotaa eivätkä rauhaa.

Rauha Lindqvist: Kannatan tehtyjä esityksiä pysyvän rauhan turvaamiseksi Rauhanpuolustajat r.y:n piirissä ja siten, että erikoisesti naisten elämän synnyttäjänä olisi SAK:n edustajakokouksen toivomuksena otettava rauhantyö tärkeimmäksi tehtäväkseen.

Sodan vyöryn saapuessa naiset joutuvat suurelta osaltaan perheen huoltajan tehtäviin, vieläpä tekemään sotamateriaalia, sekä uuden lakiesityksen mukaan naiset voivat joutua myös rintamapalvelukseen. Sodan päätyttyä sekä jo sen kestäessä nainen saa huolekseen sotaorvot ja ehkä invaliidi-isän —miehen tai veljen.

Meidän naisten tulee tehdä kaikkemme, ettei sotakiihoitusta tapahdu rauhan varmintä taetta Neuvostoliittoa vastaan eikä muitakaan kansanvaltaisia maita vastaan.

T. Kokko: Täällä Stendahl mainitsi, että he ovat tehneet rauhantyötä paljon enemmän kuin me kommunistit. Minä haluan tiedustella, missä muodossa tämä teidän rauhantyönne esiintyy. Se esiintyy, niinkuin tässä kokouksessa olemme nähneet siinä, että te esitätte ivahuudahduksia ja te «tte voi esittää ainakaan yhtään konkreettista tapausta, jossa te olisitte tehneet todella työtä rauhan puolesta. Minä myönnän, että on moni rivi-mies, sosialisidemokraattinen, rauhanpuolustaja, kirjoittanut nimensä Tukholman vetoomukseen ja myöskin Berliinin vetoomukseen ja on sydämellisesti rauhan puolesta, mutta tämän kokouksen enemmistö, jota johtaa se klikki, joka valmistelee ja on sodan valmistelijoiden puolella, myöskin on saanut heidät puolelleen, ja teillä on niin suuri kiihkö, että teidän silmistännekin näkee, että te ette ole rauhan puolesta.

J. Kivistö: Toveri Saarinen heti aluksi kysyi, että onko rauhankysymys vähäpätöinen kysymys. On aivan selvää, että se ei ole mikään Vähäpätöinen kysymys. Mutta meidän sosialisidemokraattien mielestä rauhan kysymys on niin päivänselvä kysymys, että siitä ei tarvitse rakentaa riitaa tässä maassa. Minä uskon, että tämä kansa ja erityisesti sen työväenluokka tietää hyvin, mitä sota on, kyllä siitä tässä maassa on jo saatu aivan tarpeeksi. Mitä erikoisesti tulee ammattiyhdistysväkeen, niin uskallan olla vakuuttunut siitä, että se on 100-prosenttisesti rauhan kannalla, niinkuin on varmasti suurin osa koko meidän kansaamme. On vain niin onnettomasti, että meidän koti-kommunisteillamme näyttää olevan niin huono onni tässäkin asiassa, että he ovat siitä tässä asiassa saaneet aikaan oikein leveän riitakysymyksen. Heti kärkeen he ovat lähteneet siitä, että joka ei heidän papereihinsa ja heidän rauhanvejtoomukseensa kirjoita nimeään alle, ne leimataan sodanlietsojiksi ja imperialistien kätyreiksi.

Onko tämä oikea tapa ajaa rauhanasiasia. Varmasti ei ole. Ja siitä joutuu, että joka paikassa, missä keskustellaan tästä meidän kommunistiemme virittämästä rauhankysymyksestä, on aina leveä riitä vallassa. Meidän maassamme on rauhankysymyksessä käyät niinfui» muissakin heidän yrittämissä&n kysymyksissä yhtenäisyydestä, palkkataistelusta ja kaikesta. Lopuksi tullaan siihen, että jos nimenomaan noudatetaan heidän ohjeitaan ja kirjoitetaan heidän papereihinsa nimet, niin silloin ollaan yhtenäisyyden ja

oikean" linjan kannalla, mutta jos asianomainen, jonka nimeä kärkytään, sanoo, että tämän asian hän tuntee jo ennestään, on ollut sillä kannalla jo vankemmin kuin toverit aikanaan, niin hänet leimataan petturiksi. Siksi on niin heikosti käynyt tämän rauhanasian kanssa täällä Suomessa ja nimenomaan tämän meidän kotikommunistiemme adressipuuhun kanssa.

Minusta SAK:n työvaliokunta on osunut varsin oikeaan, kun se on tuohon esitysvihkoon sen päätöslauselman kaikessa lyhykäisyydessään ja koruttomuudessaan kirjoittanut. Kyllä kai se on, hyvät toverit niin, että me olemme niistä suurvaltakiistoista täällä saaneet tarpeeksemme, ja on kai liikaa vaatia, että meidän maamme ammattiyhdistysväki ryhtyisi vaatimaan rauhanneuvotteluja sen tai tämän suurvallan välillä. Minusta riittää se, kun me kaikki tiedämme, että me olemme rauhan kannalla ja yritämme rauhaa rakentaa heti alkuun omassa keskuudessaamme ja sitä tietä myöten myöskin kansainvälistä yhteistyötä rakentaa ammatillisten järjestöjen kesken, ja saada sitä tietä rauhanasiaa vietyä eteenpäin oikealla ja ystävällisellä tavalla eikä ketään siihen pakottamalla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun pohjana on ollut työvaliokunnan esitys. Keskustelun kuluessa on täällä Grönberg tehnyt työvaliokunnan ehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, jota on kannatettu.

On olemassa kaksi kannatettua ehdotusta, joten niiden välillä on äänestettävä.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puheenjohtaja: Esitän koeäänestystä. Ne jotka yhtyvät työvaliokunnan ehdotukseen, nostavat ensin edustajakorttinsa. Sen jälkeen nostavat edustajakorttinsa ne, jotka kannattavat Grönbergin tekemää ehdotusta.

Kokouksesta: Ei kannateta koeäänestystä!

Puheenjohtaja: Suoritetaan äänestys. — Äänestysjärjestys hyväksyttäneen kuitenkin.

Hyväksytään.

Äänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Äänestysten tulos. Äänestyksessä on annettu työvaliokunnan ehdotuksen puolesta 131 ääntä Grönbergin ehdotuksen saadessa 66 ääntä. Näin on työvaliokunnan ehdotus tullut hyväksytyksi edustajakokouksen päätökseksi.

Kohta 18. Rauhankysymys on loppuunkäsittely.

Puheenjohtaja: Päätöksen johdosta on pyytänyt puheenvuoron Grönberg.

L. Grönberg: Tämän kysymyksen yhteydessä tehdyllä päätöksellä tämän kokouksen enemmistö todisti sen seikan, millä tavalla he suhtautuvat rauhankysymykseen. Täällä eräs puheenvuoron käyttäjä kävi käyttämässä puheenvuoron, jossa hän esitti, että emme pistäisi nimeämme minäänlaisiin muihin lappuihin muuta kuin niihin, jotka ovat meidän omassa keskuudessaamme. On sanottava, että tämä ei ole oikea menettely. Mitä lappuja teidän keskuudessanne on sellaisia, jotka olisivat rauhantyyöhön tähtääviä, mitä on teidän keskuudessa lappuja rauhantyyötä painostavia ja sitä eteenpäin vieviä. Mutta minä tässä yhteydessä pyytäisin, hyvät toverit, huomauttaa, että alkää nyt antako koputtaa itseänne samalla tavoin kuin kymmenen vuotta sitten.

Tämän päätöksen johdosta minä pyydän esittää jyrkän vastalauseeni ja samassa yhteydessä ilmoitan, että yhtenäisyysryhmä yhtyy tähän vastalauseeseen.

A. Brurinila: Minä syvästi valitan tämän päätöksen johdosta. Minä iltayöstä, kun, täällä eräs naistoveri puhui rauhan puolesta ja silloin täällä

naurettiin hänen puheensa johdosta, minä silloin jo kyllä epäilin, että tässä edustajakokouksessa ei rauhan asiasta synny tehokkaasti keskustelua eikä siitä tehdä sellaista k-annanräärittelyä kuin olisi suotavaa. Tämän johdosta minä valitan. Te omasta puolestanne voitte tehdä päätöksen minkälaisen haluatte, mutta miriä uskon, että teillä on myöskin omaisia, myös ystäviä ja tuttavvia. Ottakaa huomioon nämä seikat, ja silloin teidän pitäisi tällaisissa kysymyksissä ajatella toisella tavalla ja tehdä ratkaisu eri tavalla kuin te nyt olette tehneet.

Me toivomme mitä hartaimmin, että te tulisitte meidän mukaamme taisteluun rauhan puolesta. Ei rauhaa saavuteta uskamalla ja sanomalla, että me olemme rauhanystäviä, (välihuutoja kokouksesta) vaan taistelemalla rauhan puolesta.

Minä yhdyin niihin vastalauseisiin, jotka täällä äsken esitettiin.

(Vastalause liitteenä n:o 19.)

Puheenjohtaja : Asia on loppuun käsitelty.

Puheenjohtajaksi siirtyy Aku Sumu.

Puheenjohtaja : Otetaan käsiteltäväksi työjärjestyksen 19. kohta.

Työehtosoi)imuskysymykset.

P. Lundström : Me olemme istuneet täällä kymmenkunta tuntia ilman taukoa ja edustajat rupeavat olemaan väsyneitä. "Kun ilmeisesti tarkoitua on tänäänkin kokousta jatkaa, niin minä esitän, että kokous tältä päivältä, siis 29 p:ltä keskeytetään.

Puheenjohtaja : Tarkoitus ei ole tänään pitää mitään aamupäiväistuntoa.

A. Reunamo : Yhdytän kannattamaan tov. Lundströmin tekemää ehdotusta. (Kokouksesta: Loppuuko ohjeet?)

Puheenjohtaja : On tehty esitys, että kokouksen työ keskeytetäisiin. Minun esitykseni on ja puhemiehistön samoin, että jatketaan.

On kaksi esitystä, niiden kesken on toimitettava äänestys.

Uudelleen huomautan, ettei ole aikomus pitää mitään aamupäiväistuntoa (Kokouksesta: Tämähän on ollut i sitä jo!) eikä mitään erillistä istuntoa jonkin tauon jälkeen.

On siis toimitettava äänestys näiden kahden esityksen välillä.

Minä esitän, että ensin nostavat korttinsa ne, jotka kannattavat kokoustyön jatkamista välittömästi, sitten, Jotka yhtyvät Lundströmin ehdotukseen.

Äänestysesitys hyväksytään.

Koeäänestys toimitetaan;

Äänestyksen perusteella puheenjohtaja toteaa enemmistön olevan kokouksen työn jatkamisen kannalla. :••,.....

P u h e e n j o h t a j a : • Käsitellään 19. kohta.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Työvaliokunnan lausunto näihin esityksiin on näin ollen tullut hyväksytyksi. •••••

Asia on loppuun käsitelty.

Rationalisoin tikysymykset.

P i i h e e n j o h t a j a : Käsiteltävänä 20. kohta työjärjestyksessä, rätionalisointikysymykset.

V. Ahonen : Ensinnäkin, minä yhdytän kannattamaan näitä kahta esitystä rätionalisointikysymyksestä, jotka ovat tämän esityskirjan sivuilla 156

ja 157. Esitys N:o 163 on SVL:n Tampereen os. N:o 9 r.y:n ja toinen N:o 164 on Suomen Vaatetustyöläisten Liiton Turun osaston N:o 25:n tekemä.

Koska näissä esityksissä rationalisointikysymys tällä hetkellä on nähdäkseni - perusteltu lyhyesti, mutta oikein ja näiden kummankin esityksen perustelut sekä päätösehdotukset ovat samansuuntaiset ehdotan, että edustajakokous hyväksyisi nämä perustaksi rationalisointikysymyksessä.

Rationalisointikysymys on työntynyt meillä esiin hyvin voimakkaasti työntekijäin ja työnantajain välisissä suhteissa ja tämä on eräs tämän hetken tärkeimmistä ilmiöistä työpaikoilla, joka kiinnostaa työntekijöitä. Rationalisointikysymys kiinnostaa työntekijöitä siksi, että siellä ja niissä tehtävissä, missä sitä toteutetaan, se ratkaisevalla tavalla vaikuttaa heidän työvähtinsä* ja palkkansa keskinäisiin suhteisiin tai suhteiden muuttumiseen. Ja nämä suhteet muuttuvat pääasiassa sillä tavalla, että työnantajat voivat kahmaista aina suurimman osan rationlisoinnin tuottamasta hyödyistä. Työläiset tästä syystä vastustavat rationalisointia työpaikoilla eivätkä halua suostua työnantajan esittämiin rationalisointiehdotuksiin siitä syystä, että "he tietävät, että se merkitsee heille kiristyvää työvähtä; palkan alennusta ja samalla suurempia voittoja työnantajille.

Tämä samoin kuin kaikki muutkin sellaiset asiat, joita kapitalistit pitävät hyvänä, on tullut lännestä. Me kaikki olemme, kuulleet amerikkalaisesta Insinööri Taylorista, joka oli rationalisoinnin perustaja vuosikymmenen vaihteessa. Näitä perusteita muunnellen ja kehittämällä maamme kapitalistit ovat ryhtyneet rationalisointia toteuttamaan.

Meille kaikille lienee selvää mitä tuo rationalisointi on. Kuitenkin muuttamalla sanalla puuttuisin tuohon, mitä sanoisin siitä suulla suuremmalla, vedoten prof. Niinen antamaan lausuntoon, joka käsittelee rationalisointikysymystä pääasiassa työnantajan näkökulmasta. Hän jakaa rationalisointikysymyksen viiteen osaan ja ne ovat: 1) or^anisation tutkiminen; 2) työn tutkiminen, -3) menetelmätutkimus, 4) aikautkimus ja 5) standardisointitutkimus.

Jos tarkastelemme, mitä näistä on maamme tuotantolaitoksissa toteutettu, rajoittuu se pääasiassa kahteen kohtaan näissä, "mitä prof. Niini esittelee ja ne ovat aikautkimukset ja toiseksi "menetelmätutinnukset. Maamme työnantajat ovat siis valinneet ne muodot rationalisoinnista, jotka kohdistuvat työntekijän työvähtin> kiristämiseen ja, sitä tietä myöskin työntekijän tuotemäärän lisääntymiseen. Sen sijaan, ne rationalisointimuodot, kus- ten koneiden ja tehdassalien uusiminen, koneiden teknillinen parantaminen ym., jotka kaikki helpottaisivat työntekijäin työn suoritusta ja voitonmahdollisuutta, on melkein kokonaisuudessaan meillä syrjäytetty. Sen olemme varsin kouraantuntuvasti saaneet kokea -maamme kutomateollisuudessa. Tällä alalla työnantajat ovat viime vuosina pyrkineet -erittäin voimakkaasti' kehittämään rationalisointia ja se käy, pääasiassa koneiden lisäämisen muodossa työntekijöille.

On syytä kiinnittää huomiota myös eräisiin seikkoihin *ja eräeseen näistä seikoista ja se on se, että rationalisointia meidän maassamme on ryhdytty toteuttamaan ulkomaisten insinöörien tutkimusten perusteella ja heidän johdollansa. Tällä hetkellä meidän maamme tuotantolaitoksissa on verrattain suuri aikautkijain joukko. Mutta nämä aikautkijat ja työntekijät, ovat työnantajain palkkaamia ja he ovat täydellisesti riippuvaisuussuhteessa työnantajansa.

On selvää, että tällainen kysymys on myöskin kiinnostanut ammattiyhdistysliikettä, ja maamme ammattiyhdistysliike on myös rationalisointiin määritellyt kantansa. SAK:n 4. edustajakokous teki päätöksen, jossa se asetui myönteiselle kannalle rationalisointikysymykseen. Ne perustelut voidaan

löytää SAK:n pöytäkirjoista. Tämän jälkeen on rationalisointikysymystä käsitelty SAK:n kokouksissa, josta esityksiä ovat tehneet ammatillisesti järjestyneet työntekijät osastojensa kautta työpaikoilta. Kuitenkin SAK:n kokouksissa myöhemmissä päätöksissä on myöskin, asennoiduttu myönteisesti rationalisoimiskysymykseen. Myöskin SAK:n yleissopimus asettuu myönteiselle kannalle rationalisoimiskysymykseen. Viittaan myös kohtaan yleissopimuksessa, joka kuuluu näin: "Kumpikin keskusliitto toteaa, että työpaikoilla järjestettävät työn- ja aikatutkimukset ovat tarpeellisia ja tarkoittavat paitsi työn tulosta, myöskin työntekijäin ansioiden parantamista, mutta toteaa samalla, etteivät niiden johdosta ehkä tapahtuvat muutokset töiden järjestelyssä saa aiheuttaa työntekijäin yllänsittamista eivätkä myöskään haitallisesti vaikuttaa heidän normaaliin palkkatuloihinsa."

Tätäkin periaatetta, minkä SAK on ottanut, ei ole vielä ammattiyhdistysliikkeen taholta kyetty täysin toteuttamaan eikä valvomaan työntekijäin oikeuksia työnantajain suorittamien rationalisointitoimenpiteiden yhteydessä. Ja tämä periaatteellinen määrittely, mikä on tässä lukemassani sopimuskohdassa, ei myöskään antaisi tällä hetkellä juuri minkäänlaista turvaa työntekijöille, kun joudutaan työnantajien kanssa neuvottelemaan palkkakysymyksistä, jotka perustuvat rationalisoimistoimenpiteiden suoritukseen.

Ei ole oikein myöskään se, että ammattiyhdistysliike on toteuttamassa rationalisointia silloin, kun sen tuottama hyöty menee yksinomaan kapitalisteille, jotka käyttävät rationalisointia työvään riiston lisäämiseen ja jonka seurauksena on työttömyyttä ja aiheutuu turvattomuuden tunnetta, toimeentulon turvattomuuden tunnetta jatkuvasti yhä suuremmille työläisjoukoille.

Olen sitä mieltä, että tämän edustajakokouksen on tässä kokouksessaan arvioitava asenteensa ja kanta uudelleen rationalisoimistoimenpiteisiin, ja edustajakokouksen olisi tehtävä päätös, jossa SAK sanoutuu irti kaikista rationalisoimistoimenpiteistä siksi, kunnes ammatillinen liike pystyy turvaamaan sen, että rationalisoimisesta tuleva hyöty tulee koko kansan hyödyksi, valvotaan työn suoritusta ja ehkä talouselämän suunnitelmallisuuden avulla voidaan estää joukkotyöttömyyden syntyminen.

Jpanna Seppä: Työpaikoilla, on jo muutaman vuoden harjoitettu rationalisointia. Tiediih, mitä vaaroja tämä rationalisointi tuo työntekijöille tällä hetkellä, jolloinka ei vielä ammatillinen liikkeemme pysty antamaan täydellistä tukea niille työntekijöille ja niihin työpaikkoihin, missä tätä rationalisointia suoritetaan.

Rationalisointi, mitä tällä hetkellä suoritetaan työpaikoissa, jää useasti vain urakkahinnan määräämiseksi ja siis työajan määräämiseksi kellon avulla ja seikat, mitä keskusjärjestömme on tässä rationalisoimiskysymyksessä ohjeeksi asettanut juuri työkonoiden parantamisen, työtapojen parantamisen hyväksi, nämä seikat useasti ja suurelta osaltaan jäävät kokonaan näiltä rationalisointimiehiltä, työritutkijoilta huomioon ottamatta. Näiden työntutkijain suurimpana tehtävänä on vain tämän urakkahinnan määrääminen niin kireäksi kuin suinkin mahdollista. Tässä vaiheessa tämä on omiaan entisestään vielä kiristämään työntekijäin työtahtia. On hyvin paljon sellaisia aloja, mitkä heikoimmille työntekijöille osoittautuvat sellaisiksi niinkuin esim. verkatehtaalla on tapahtunut, että joukko heikompiä työntekijöitä siirretään sitä mukaan kuin rationalisointi kehittyy työstä työhön ja heidän viimeinen paikkansa tulee olemaan tämän työpaikan portin takana, koska he eivät pysty tekemään tätä näin pitkälle kiihoitettua työtä. Senvuoksi minä yhdyinkin tähän edustaja Ahosen esitykseen ja näihin vaatetustyöntekijäin esityksiin 162 ja 163, samoin myös tähän esitykseen, min-

kä edustaja Ahonen teki, että ellei ammatillinen liikkeemme pysty suojelemaan tämän rationalisoinnin käynnissä ollessa niitä työntekijöitä työpajoilla, niin siksi aikaa vielä luovuttaisiin kokonaan tästä rationalisointikysymyksestä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa on edustaja Ahonen edustaja Sepän kannattamana yhtynyt kannattamaan esityksiä 163–164. Näihin liittyy työvaliokunnan lausunto. Minä esitän, näin ollen asiassa suoritettavaksi koeäänestyksen.

Koeäänestyksen päätyttyä todetaan esityslistan 20. asian: Rationalisointikysymykset, tulleen hyväksytyksi työvaliokunnan esittämässä muodossa.

Puheenvuoro päätökseen:

Ahonen: Esitän vastalauseeni äsken tehtyyn rationalisointikysymyksestä koskevaan päätökseen ja ilmoitan, että vähemmistöryhmä yhtyy vastalauseeseen.

(Vastalause liitteenä n:o 20.)

Puheenjohtaja: Edellisen 19. kohdan käsittelyn yhteydessä minulta jäi huomaamatta eräs pyydetty puheenvuoro, se oli Helanderin puheenvuoro. Minä pyydän saada näin jälkeensä luovuttaa hänelle puheenvuoron, niin että se tulee pöytäkirjaan.

Lisäpuheenvuoro kohtaan 19.

T. Helander: Esityksissä esitysten joukossa on mm. Paperityöntekijäin Liiton osaston N:o 45 laatima alustus yksityissopimuksista. Koska mielestäni tämä yksityissopimuksen kysymys on siksi tärkeä kysymys, niin en mielestäni katsonut voivani sitä sivuuttaa siitä huolimatta, vaikka puhenjohtajalle sattui siinä ehtyminen minun puheenvuoroni kohdalla.

Kuten ehkä useimmat läsnäolijat tietävät, nämä yksityissopimuksethan ovat syntyneet joskus 1930-luvun vaiheilla, silloin kun taantumus ja Lapuänliike nostivat Suomessa päätään. Nämä yksityiset työsopimuksethan ovat luonteeltaan tähdyt juuri ammattiyhdistysliikettä vastaan ja näiden yksityisten työsopimusten tähden on työntekijöillä ollut paljon ikävyyksiä, varsinkin sillä paikkakunnalla, jota allekirjoittanut edustaa, ja näiden yksityisten työsopimusten johdosta olemme pitemmän aikaa liittomme välityksellä käyneet taistelua näiden sopimusten poissaamiseksi. Asia olikin käsiteltävänä v. 1947 SAK:n ja Suomen Työnantajain Keskusliiton välillä, mutta näiden keskustelujen ja neuvottelujen tuloksena asia palautettiin uudelleen liittojen väliseksi. Liittojen välillä käytiin työehtosopimusneuvotteluja vuosien 1947–1948 vaihteessa ja tällöin sovittiin työehtosopimusneuvotteluista, että työehtosopimuksen 3 l:n 3 kohta poistetaan, jonka perusteella työnantajalla oli ennen oikeus solmia yksityisiä työsopimuksia, siis tämä kohta poistetaan työehtosopimuksesta. Neuvotteluissa laadittuun keskustelupöytäkirjaan sovittiin kuitenkin otettavaksi maininta, että jos mainittuja sopimuksia on, niin voidaan niitä jatkaa edellytyksellä, että niistä paikallisesti sovitaan/Helmikuussa 1948 käytiin paikallisia neuvotteluja osastomme ja työnantajien välillä, mutta yksimielisyyttä ei isäytetty, koska osaston kokous yksimielisesti vastusti mainitun sopimuksen jatkamista. Näin ollen työnantajat irtisanoivat sopimuksen. Nämä sopimukset jouduttiin siis työnantajien toimesta irtisanoimaan. Työnantajan edustaja oli paikkakunnallemme 3 vuorokautta, joka osoitti sitä, että hänelle oli siis korkeimmasta portaasta varmaan annettu sellaiset eväät, että ei saisi poistua paikkakunnalta ennenkuin nämä sopimukset on saatu tehtyä. Mutta kuitenkin hän joutui siis ilman näitä sopimuksen tekemisiä poistumaan paikkakunnalta. Näitä sopimuksia ei todennäköisesti enää kai ole muuta kuin yhdellä firmalla nimittäin Yhtyneillä Paperitehtaiden yhtiöllä, mutta ainakin Valkeakos-

keila, Myllykoskella ja Simpeleellä näitä sopimuksia on. Jämsänkoskesta minulla ei ole varmuutta. Valkeakoskella käydyissä neuvotteluissa työnantajain edustaja esitti, että mm. Myllykoskella on sovittu ammattiosaston pääluottamusmiehen kanssa, että näitä sopimuksia jatketaan. Koska meillä oli kielteinen kanta tässä asiassa, niin sopimuksia ei syntynyt, ja näin ollen siis vuoden 1948 alussa työnantaja sanoi sopimuksen irti. Näistä sopimuksista ei kuulunut sitten kahteen vuoteen mitään, mutta vuoden 1950 alussa työnantaja jälleen* ryhtyi tarjoamaan näitä sopimuksia työntekijöille siitä nimenomaisesta maininnasta huolimatta, joka oli otettu vuoden 1948 työehtosopimusneuvottelujen keskustelupöytäkirjaan, jossa nimenomaan mainittiin, että jos näitä sopimuksia halutaan pitää ja tehdä, on näistä paikallisesti sovittava. Tällöin vuoden 1950 tammikuussa, jolloin työnantaja taas alkoi tarjota näitä sopimuksia, ei ammattiosastomme mielipidettä tässä asiassa kysytty millään tavalla, ja näin ollen olemmekin osastomme piirissä tulleet siihen käsitykseen, että työnantaja on, jollei se nyt juuri ole työehtosopimusta, niin ainakin tätä työehtosopimuksen keskustelupöytäkirjaa rikkonut sikäli, että on näitä sopimuksia lähtenyt tekemään ilman paikallista sopimusta, niinkuin tästä keskustelupöytäkirjassa oli sovittu. Täällä on SAK:n työvaliokunnan lausunto tästä asiasta ja työvaliokunnan lausunnossa katsotaan, että koska nämä sopimukset ovat harvinaisia, se asia kyllä järjestyy sillä, että asianomaiset liitot eivät tee työehtosopimusta keskenään ennenkuin nämä yksityissopimukset on poistettu. Tähän minä pyytäisin saada huomauttaa, ettei tämä*koske yksistään paperiliittoa, sillä paikkakunnallamme on. myöskin näitä samoja sopimuksia metalliliiton alalta ja tällöin, kun paperiliiton alaisilta jäseniltä työnantaja sanoi nämä sopimukset irti, niin nämä kuitenkin jäivät meidän Hittomme alaisille työläisille ja ovat olleet tähän päivään asti ja ovat varmaan vielä edelleenkin. Näin ollen tässä on paperiliiton ollut yksinään huono käydä taistelua näitä yksityissopimuksia vastaan, koska samanaikaisesti kuitenkin metalliliiton jäsenillä on näitä sopimuksia ollut, eikä työnantaja ole halunnut sanoa metalliliiton jäseniltä sopimuksia irti, koska metalliliiton taholta ei ole sitä vaadittu.

Näin ollen esittäisinkin, että SAK:n työvaliokunta ryhtyisi toimenpiteisiin saadakseen nämä yksityissopimukset poistetuiksi.

Helanderin puhe merkitään pöytäkirjaan.

TyÖmaaterrofi.

Puheenjohtaja: Täällä on pyydetty 8 puheenvuoroa. Minä esitän, että puheenvuorot rajoitetaan ja puheaika rajoitetaan" 3 minuuttiin.

Puheenvuorot rajoitetaan pyydettyihin ja puheaika 3 minuuttiin.

H. Pu l k k a : Minä olen jo eilen illalla kerran tästä kysymyksestä täällä käynyt puhumassa ja myöskin jättänyt puhemiehistölle ehdotuksen, jotenka uusin vain tuon illalla tekemäni päätösehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti ja joka on Yleisen Lehtimiesliiton jättämä tälle SAK:n kokoukselle.

"1) Kielletään poliisivoimain käyttäminen lakossa olevien työläisten kokousten ja mielenosoitusten hajoitantiliseksi tai muuten työlakon larinistamiseksi; '.....'....."

2) säädetään Viranomaisille, jotka antavat määräyksen tai luvan poliisivoimain käyttämiseen edellämainituissa tapauksissa, sakkotuomion ja määrätään heidät virasta erotettavaksi ellei heille lankea ankarampi rangaistus;

3) määrätään siinä tapauksessa, että poliisivoiman käyttäminen lakossa olevia työläisiä vastaan johtaa ruumiinvamman tai kuoleman tuottamiseen yhdelle tai useammalle työläiselle, välittömästi väkivaltaa käyttäneet

poliisimiehet ja myös ne ytemmät poliisi- ja hallitusviranomaiset, jotka ovat antaneet määräyksen tai luvan väkivallan käyttöön, tuomittavaksi vankeus- tai kuf itushuonerangaistukseen niinkuin tahallista törkeästä pahoinpitelystä on rikoslaissa säädetty sekä maksamaan kohtuullista rahallista korvausta pahoinpitelyn uhriksi joutuneille työläisille tai surmatuksi tulleen työläisen perheenjäsenille."

R. Varnila: Viime vuosina on ilmennyt kahdenlaista työmaaterroria. Ensiksikin on tapauksia* joissa työnantaja on mielivaltaisesti erottanut ja mielivaltaisesti käyttäytynyt työntekijöitä kohtaan. Näihin tapauksiin ammattiyhdistysliikkeen kanta on ollut selvä ja täytyy olla edelleenkin selvä: sen täytyy pyrkiä puolustamaan niitä työntekijöitä, jotka joutuvat tällaisen kohtelun alaisiksi.

On myöskin esiintynyt toisenlaista ja se on toisten työntekijäin terroria' toisia työntekijöitä vastaan. Minä en lähde näistä tapauksista hakemaan esimerkkiä pitemmältä kuin aivan läheltä itseäni. Kun Leino-lakot alkoivat, ilmoitin sillä työmaalla missä olin, että en lähde tähän poliittiseen lakkoon, niin minut uhattiin ampua.

Myöskin tällaisiin terroritapauksiin täytyy ammattiyhdistysliikkeen kanta olla yhtä selvä kuin edellämainittuihinkin.

Täällä toveri Varpe kertoi erään tapauksen Turusta Crichton Vulcanilta. Minäkin tunnen erään tapauksen sieltä, joka ori aivan ihmeteltävän samanlainen kuin Varpenkin mainitsema. Se eroaa lopussa vain jonkunverran Vafpen esittämästä tapauksesta. Oli todellakin eräs levyseppä Crichton Vulcanilla, joka oli palvelullut siellä" 30 vuotta. Hän sai lopputilin sen takia, että hän noin vuoden päivät leimautti tarkistus- eli kellokorttia toisella henkilöllä.

I. R ä m e t : Ystävyydestä, vapaudesta; henkisestä että ruumiillisesta puhutaan näköjään kauniisti, seri olen tullut huomaamaan täällä. Senvuoksi onkin paikallaan tuoda osastoni ja samalla Pohjolan terveiset tälle kokoukselle. He pyysivät kysymään, onko terrori hyväksytty myös ammattijärjestöjen ohjelmistoon.

Muuten emme ainakaan siellä Pohjolassa koeta ymmärtää sitä menettelyä, jota erään liiton miehet ovat harrastaneet.' Mm: Paperityöväen Liitto, jonka oikeistopamput ovat tunkeutuneet yksityisasuntoon perheen keskuuteen vaatimaan luottamustehtävistä eroamaan työläisten yksimielisesti valitsemaa rehellistä luottamusmiestä, jota työnantaja ei monista yrityksistään huolimatta ole pystynyt erottamaan. Ja jäsenten oma liittovaltuusto) vaatii, että ellei tämä luottamusmies'eroa tehtävistään, niin erotetaan koko osasto liitosta ja S.A.K:sta.

Tämä on meidän mielestämme sellaista työmaaterroria, jota ei ainakaan Pohjolan järjestöväki hyväksy/ Tällaisen terrorin jälkeen muutkin kuin Oulun TS tuottasaaren työnantajat röyhistivät rintaansa lisäten painostusta työläisten edustajia vastaan. Tämä on tietenkin sitä länsimaista demokratiaa, jota me emme pohjoisessa ymmärrä paremmin kuin aikoinaan ymmärsimme saksalaisten demokratiaa,^ kun he polttivat kotimme ja-kontumme. Yhdyn täydellisesti kannattamaan toveri Pulkan esitystä. ?

o; V a r p e : Työmaaterrori on todella tapaus; joka sietää lukunsa myös meidän ammattiyhdistysliikkeessämme. On, paljon tapauksia lähdettaessä kertomaan vuodesta 1930 lähtien siitä mielettömästä työmaaterrorista, jota Suomen työnantajat ovat harjoittaneet. Mutta puuttumatta itse näihin pitkäaikaisiin tapahtumiin on'syytä; kosketella juuri viimeaikaisia; erikoisesti vuosien 1949, 1950 ja vielä: tämän vuodenkin' aikana tapahtuneeseen työpiaaterroriin. Me olemme kaikki tietoisia siitä, millä tavalla työnantajat harjoittavat tätä työmaaterroria. Ensiksi se kohdistetaan pääasiassa aktiivisiin

ammattiyhdistystovereihin ja pääasiassa pääluottamusmiehiin. Niin on tapahtunut meilläkin Turussa vuoden 1949 jälkeen, jolloin voidaan noin kirjaimellisesti sanoa, että kaikki metallialan työpaikkojen luottamusmiehet saivat lähtöpassin.

Kun täällä Varnila mainitsi, että on olemassa vielä toista lajia työmaaterroria, olen aivan samaa mieltä hänen kanssaan. Tosiaan on olemassa, koska oli olemassa työläistovereita, jotka olivat yhdessä työnantajan kanssa luetteloinnissa työntekijöitä, jotka erotetaan työpaikoilta. (Kokouksesta: Vielä kolmatta lajia!)

Minä sanoisin, on vielä kolmatta lajia, niinkuin täällä eräs toveri huusL. On olemassa myöskin liiton taholta tapaus siitä, että eräät määrätty henkilöt siitä huolimatta, vaikka ko. työpaikalta oli jo erotettu luottamusmies, luottamusmieheksi valittiin henkilö, joka ei tiedustellut liiton johdon mielenpidettä. Vaadittiin tällaista luottamusmiestä erotettavaksi ja mm. liiton silloinen sihteeri kävi mm. Turussa ja esitti kiinteän vaatimuksen, että ko. työpaikkaan ei saa valita luottamusmieheksi sitä henkilöä, jonka työläiset valitsivat. Ja mikä ihmeteltävää, tässä kokouksessa oli mukana myös työnantajan edustaja, joka ilmoitti kantanaan, ettei tule muuta hyväksymään kuin sen minkä liiton asiamies esitti. Täytyy todella ihmetellä silloin kun puhutaan siitä, että toiset työläiset terrorisoivat toisia, kun vielä tällaista tapahtuu liitonkin toimesta.

Siksi esitän, että tämäkin arvovaltainen kokous kiinnittäisi Vakavaa huomiota tähän terroriin ja lausuisi siitä painavan sanansa.

M. Sillfors: Allekirjoittaneen liitto on tehnyt tälle SAK:n VI edustajakokoukselle esityksen työmaaterrorin lopettamisesta kaikissa paikoissa ja muodoissa, missä ja miten sitä esiintyneekin.

Kuitenkin, koska puhe aika on rajoitettu kolmeen minuuttiin, minä ensin lukisin nämä ponnet:

SAK:n edustajakokous velvoittaa tulevan työvaliokunnan ryhtymään toimenpiteisiin

"a) kaikissa paikoissa ja kaikissa muodoissa esiintyvän työmaaterrorin estämiseksi katsomatta siihen, mihin ammatillisiin järjestöihin näiden työläisten edustajat kuuluvat,

b) aikaisempien ja nykyisten terroritapausten perusteelliseksi tutkimiseksi ja näistä tapauksista kärsimään joutuneiden työntekijäin oikeuksien palauttamiseksi,

c) hallitukselle jätettävän esityksen valmistamiseksi, jossa ensin vaaditaan rangaistusta niille työnantajille, joiden todetaan syyllistyneen perustuslakien ja rauhansopimuksen vastaisiin diskriminatorisiin terroritoimenpiteisiin ja jossa myös vaaditaan korvausta näistä terroritoimenpiteistä kärsimään joutuneille työntekijöille."

Yhdyn kannattamaan liittoni tekemää esitystä.

Mutta koska täällä kokouksessa on eräs satamamies ja eräs toinen toveri esitellyt terroritoimenpiteitä, joita on muka kohdistettu kommunistien taholta, saanen lukea kaksi niistä lukuisista terroritapauksista, joita SAK:n taholta on harjoitettu ja tuettu. Tässä on minulla näin suuri hippu valaeh-toisia todistuksia, jotka käsittelevät yksinomaan satamatyöläisiin kohdistuneita työmaaterroritapauksia. Minä luen muutamia kohtia näistä todistuksista:

"20. 9. 1949 kello 18 käväisin (todistuksen antaja) Martinniemiellä P. Byströmin konttorissa tapaamassa työnjohtaja E. Kukkosta tarkoituksella kysyä massalavaa, johon aamulla on väen otto. Konttoriin mentyäni siellä oli puhelinyhteys Ouluun, jossa keskusteltiin paremmista miehistä. Nämä, paremmat miehet tulivatkin puhelinsanoman mukaan Martinniemen sata-

maan massalaivaan, miesluku 22. Toisena päivänä laivaan tuli kuitenkin muutama meikäläinen (tarkoittaa sanoa satamatyöläistä). Niin tähän loppu allekirjoittaneen työhönpääsyoiveet. Puhelinkeskustelun loputtua kysäisin, että miksi oman paikkaiset eivät pääse työhön, johon nimeltä tuntematon herra sanoi, että miksi teitte lakon...

Puheenjohtaja (koputtaa); Aika on lopussa!

Puhuja : Minä kai saan jättää nämä kohdat pöytäkirjaan kirjoitettavaksi ja myöskin sen puheenvuoron. Saanko?

" Puheenvuoron jatko, joka liitetään pöytäkirjaan puheenjohtajan Sumun luvalla, kuuluu seuraavasti: "Syyttäkää itseänne, eihän he Voi niitä potkia pois kun ne tulivat heitä pelastamaan, johon minä vastasin, että tulivat syömään myös' meidän leipää. Tähän herra sanoi, että Alarik Kivari ja Olanketo ovat siihen syyllisiä, että hirttää ne pamput ensin hiin heti pääsette töihin, että hän ottaa ja hirttää heti, näin oli käsky ylhäältä päin. •Tämä oli vastaus työhön pääsystä. Tämän kuulijana oli E. Kukkonen." Tällaisena jatkuu koko kirje.

Saamani tiedon mukaan on Ollanketo ja Kivaria hirttämään kehoittava herra Ali Byström, joka toimii ahtausliike Byströmin palveluksessa.

Heikki Ojala."

SAK:n työvaliokunta on lausunnossaan sanonut, ettei Uittomme ole kään-
tynyt kertaakaan SAK:n puoleen työmaaterrorikysymyksissä: On totta, ettei liittomme ole sitä tehnyt, mutta juuri SAK:n sos.-dem. enemmistöinen johtohan yllytti v. —49 työnantajia terroria harjoittamaan myös meidän liittomme vastaan siksi, että olimme uskaltaneet palkkataisteluun. Tämän lakon aikana työstä erotetut liittomme, jäsenet, mm. Rauman kaupungista, eivät ole vielä kukaan päässeet työhön takaisin, koska siellä työskenteli lakkomme aikana — SAK:n hyväksymät — harjoittelemaan päässeet "ahkerat" miehet. Siellä he nyt vieläkin harjoittelevat S. Kunnantyöntekijäin liiton sos.-dem. herrojen siipien suojissa. Järjestäytyneet sukelijat ja merkinantajat saivat lakon johdosta lopputilin ja heidän tilalleen otettiin uudet miehet, joista kaksi oli täysin järjestäytymätöntä. Kun lisäksi liittomme ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyden vuoksi lopetti melkein 100-prosenttisesti lakkonsa, teimme myös lupauksen, että emme tule painostamaan lakon aikana työssä olleita miehiä siitäkään huolimatta, että liittomme jäsenet joutuivat räikeän työmaaterrorin kohteeksi. Pidimme siis SAK:Ue antamamme lupauksen, vaikka vastaavanlaisia tapauksia oli liittomme piirissä muitakin.

V. —49 lakkojen johdosta on vielä kaksi liittoa, nimittäin S. Metsä- ja TJittotyöväen sekä S. Kuljetustyöntekijäin liitto SAK:n ulkopuolella. Näiden liittojen piirissä sattuiivat varmasti törkelmmät työmaaterroritapaukset. Ne eivät ole saaneet myöskään tämän kokouksen esitys- ja työjärjestykseen tätä asiaa koskevia omia esityksiään.

Siksi liittomme, solidaarisena näille kahdelle liitolle, on tehnyt esityksensä SAK:n Vi edustajakokoukselle. Meillä on oikeus ja velvollisuuskkin nousta puolustamaan et yksinomaan SAK:n piiriin kuuluvia työmaaterrorin uhreiksi joutuneita, vaan myös erotettujen liittojen oikeuksia. Väite, ettei SAK:n työvaliokunnalle ole esitetty todistuksia työmaaterroritapauksista, ei pidä paikkaansa. Ainakin S. Kuljetustyöntekijäin liiton taholta on näitä esitetty ja saanen luvan esittää niistä muutaman. Niitä on paljon enemmänkin ja kaikissa on valaehoiset todistajat.

Mitä SAK on tehnyt näiden terroritapausten estämiseksi tai selvittämiseksi? Ei mitään, ellei oteta huomioon niitä ohjeita", mitä SAKm johto on antanut esimerkiksi em. Tutuille. SAK:n johtoherrat ovat siis jatkaneet edelleenkin entistä terroria suosivaa linjaansa. Terroria jatketaan vielä nyt

3 vuoden kuluttua esim. satamissa, Arabian tehtaalla, Rauman satamatyömaalla ja nyt rakennuksilla putkimiehiä vastaan, jotka viimeainitut tais-televat työehtosopimuksen saamiseksi, Terrori siis riehuu edelleenkin, vaika SAK lupaa niitä selvittää. Todellisuudessa eivät sos.-dem. herrat edes yritäkään selvittää työmaaterroritapauksia työntekijäin eduksi. Sensijaan he vain silittävät terrorinharjoittajien päätä.

Kannatan liittomme tekemää esitystä tälle SAK:n VI edustajakokoukselle.

• O. Jokinen: Edellinen puhuja puhui väittämästään satamassa tapahtuneesta työmaaterrorista. Minä sanon, että satamassa tosiaan on tapahtunut työmaaterroria. Siitä ei päästä mihinkään. Valitettavasti nämä tapaukset ovat kuitenkin päinvastaisia kuin mitä edellinen puhuja esitti. Niitä ori monia ja lukemattomia tapauksia. Yhtenä mainitsen ainoastaan Turun kohdalta tapahtuneen selvän terroritapauksen, jossa sikäläiset Kuljetustyöntekijäin liiton jäsenet kävivät häiritsemässä jopa kotirauhaa Turun sataman pääluottamusmiehen Into Suomisen kotona. Tässä Sukeltajain liiton esityksessä puhutaan merisatamissamme ja siitä, miten siellä on viety erittäin pitkälle ja vieläkin jatketaan työmaaterroria vaikka ko. lakosta on kulunut lähes kaksi vuotta. Satamatyöläisten tilalle ovat työnantajat ryhtyneet hankkimaan järjestymättömiä työläisiä maaseudulta ja varaamaan näille jatkuvasti työtä pitäen heitä satamissa "vara-armeijana", joka ylläpitää satamissa jatkuvan työttömyyden uhkan ja näiii antaa mndollisuudet työnantajille palkkatason polkemiseen.

Työläisliiton taholta on pitkän aikaa ja järkähtämättömästi vaadittu satarhatyövoiman aseman turvaamista siten, että tosiaan vanhalle satamatyöläisainekselle ja ammattitaitoiselle työvoimalle pyritään saamaan jatkuva toimeentulo. Valitettavasti tämä aika on niin lyhyt, etten pysty tätä sopimusta, joka on nyt jo allekirjoitettu, tässä täydellisenä esittämään, mutta mikäli sen voin tehdä myöhäisemmässä vaiheessa, tulen sen tekemään mielelläni.

R. Stendahl: On oikeastaan hävyttömyys tulla puhumaan, että SAK:n taholta tällaista terroria harjoitetaan. Se on kyllä myönnettävä ja ymmärrettävää, että terroria harjoitetaan työnantajien taholta, mutta se on kyllä vale, että SAK sitä harjoittaisi. (Varpe: Minä voin lukea täältä!) Se on teidän oma katsomus. Mutta minä annan teille pienen kuvauksen, te rauhaa rakastava vähemmistöryhmä, ei se ole terroria teidän mielestänne, vaan eräs tapaus. Tehtaalla, jossa oli luottamusmiesverkostossa 24 miestä ja eräällä osastolla oli luottamusmiesvaaii, jossa/ sosialidemokraattinen työntekijä sai äänenemmistön vaaleissa ja tuli luottamusmieheksi. Seuraavana päivänä olivat kommunistimiehet tulleet hänen nenänsä eteen nyrkkiä pui-maan ja sanoneet, että jos sinä et heti ota lopputiliä, niin sinut kannetaan portista ulos. Vähän myöhemmin tuli pari muuta miestä toiselta osastolta sanomaan, että me lievennämme vähän sinun asiaasi, että siirryt toiselle osastolle siksi kunnes tämä asia selvitetään tänään, niin päätet takaisin samalle osastolle. Silloin oli häikäilemätön komento, Leino oli silloin ministerinä ja oli piiskureita, jotka kävivät Sirolaopistoa. Minä voin mainita ne nimet, jotka olivat siellä: Tuomaala, Niilo ja Heikkilä, Paavo missä minä toimin. (Välihuuto.) Turha on Kauhasen sieltä huutaa, se asia oli eduskunnassa käsiteltävänä. Itse Leino sitä käsitteli ja haettiin syyllistä ja kun ei pystytty toteen näyttämään, ketään, sanottiin, että ehkä hän on sodan aikana ollu jossakin salaisessa järjestössä, mutta sitä ei pystytty toteen näyt-tämään. Tällä tavalla te teette häikäilemättömästi ihmisistä rikollisia.

A. Siro: Pyydän anteeksi, että minä joudun puheenvuorossani niin monasti korostamaan juuri talonmiesten asiaa ja yksinomaan sitä. Minähän

korostin edellisessä puheenvuorossani palkkakysymyksen esillä ollessa ja niin edespäin. Nyt minun on tehtävä se myöskin tämän kysymyksen esillä ollessa.

Tälläkin alalla esiintyy työmaaterröria ja voin sanoa teille, että yksinomaan Helsingissäkin näitä työmaaterroritapauksia on 60—70 vuodessa. Siis millä tavalla ne esiintyvät? Ne esiintyvät sillä tavoin, että työnantaja käyttäen hyväkseen asuntopulaa, tekosyillä irtisanoo talonmiehensä ja niinkuin tiedätte, talonmiehen työsopimukseen perustuu asunto, hänet häädetään kadulle.

Meillä on tälläkin hetkellä Helsingissä 10 tällaista tapausta ja kahdessa liittyy palkkakysymykseen tämä irtisanonta. Helsingin osaston toimitsija oli eräässä talossa Huvilakatu 28 toimittamassa palkkamittauslaskelman, isännöitsijä oli mukana ja kun hän sai tietää, että työehtosopimuksen mukaan tuleva palkka oli korkeampi kuin mikä talonmiehenä oli, hän sanoi irti talonmiehensä ja uhkaa ehdottomasti häätää hänet. Tämä on niin vakava asia, että olemme ottaneet yhteyden SAK:hon ja pyrkineet sellaiseen ratkaisuun, että SAK olisi antanut meille oikeuden tällaisissa tapauksissa asettaa talon tehtävät, ei yksinomaan talonmiehen, vaan kaikkien tehtävien osalta saartoon. Jos SAK olisi voinut tällaisen oikeuden meille antaa, minä vakuutan, että tällaisia saartotapauksia ei olisi yhtään. Työnantaja ei lähtisi silloin sille tielle, että häätäisi talonmiehen, koska tietäisi, että siihen taloon ei rikkurivoimaa saada.

SAK:n talolta neuvottiin ja sanottiin vielä niin, että liittomme pitäisi neuvotella eri liittojen kanssa, joiden kanssa tämä asia tulisi kysymykseen. Meillä oli neuvottelu Metallityöväenliiton, Kunnantyöntekijäin Liiton ja Rakennustyöläisten Liiton edustajain kanssa. Tämän neuvottelun tulos piti saatettaman näiden liittojen liittotqimikuntien tietoon. Ehkä ne ovat käsitelleetkin siellä, mutta liitollemme ei ole ilmoitettu kuin ainoastaan Kunnantyöntekijäin Liitosta ja tämän liiton vastaus oli sellainen, että he ovat yhtä lojaaleja kuin aikaisemminkin saartotapauksiin nähden, t.s., että niitä töitä, mitkä kuuluvat talonmiehille, he eivät toimita, mutta roskea liikutellaan jne.

Minä sanoisin, että tämä on niin vakava kysymys, että SAK:n koko voimallaan täytyisi näitä tapauksia estää.

A. Sumu : Työmaaterröria on monenlaista. Täällä тов. Jokinen ja Stendahl täydensivät sitä luetteloa, mitä täällä on toisissa puheenvuoroissa mainittu työmaaterroritapauksista. Ne pitävät varmasti paikkansa. Meillä on tietoja, että kommunistit ovat näinä viime vuosina harjoittaneet hyvinkin räikeätä toisin ajattelevien työläisten vainoa ja terrorisointia työpaikoilla. Kun näistä tapauksista kerrotaan, niin se ei ole mitään valetta, Porkkala, vaikka sinä yrität sen valheeksi tehdä. Nämä miehet, jotka ovat kertoneet, ovat itse joutuneet sen toteamaan ja kokemaan. Eivät he tänne tule valehtelemaan näitä tapauksia.

On selvää tietysti, että nämä tapaukset eivät ole teille mitään mieluisia, mutta se on tosiasia.

Kyllä asian pitäisi olla niin, että eivät työläiset työpaikoilla saa toinen toisiaan vainota ja tehdä toisille työskentelyä jossakin työpaikassa, mahdolliseksi vain sen vuoksi, että hänellä ei ole samanlaiset mielipiteet tästä tai tuosta kysymyksestä, mitä on muilla sillä työpaikalla. Työnteon oikeus, se hän on meille jokaiselle hyvin kallis ja oleellinen asia. Me tiedämme, että se on työntekijän ainoa omaisuus. Se on omaisuus, millä hän perheensä elättää. Jos toiset työläiset rupeavat vainoamaan toista työläistä ja tekevät hänelle mahdolltomaksi työskentelyn, se johtaa aivan kestävämpään tilan-

teeseen. Sen vuoksi on ollut paikallaan korostaa myöskin näitä työmaater-
roritapaufcsia.

On selvää, että ne työmaaterroritapaukset, joissa työnantajat kohdistavat vainoa työläisiin kohtaan, ne ovat yhtä raskaita ja vielä raskaampia. Niitähän meidän maamme työmarkkinahistoria tuntee myöskin miten paljon tahansa. Ne ovat vaihdelleet eri aikoina ja 1930-lukuhan on eräs sivu meidän maamme historiassa, jossa näitä tapauksia on satoja ja tuhansia.

Yhdyn tähän työvaliokunnan lausuntoesitykseen ja toivon, että kokous sen hyväksyy.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kohteena on ollut työjärjestyksen kohta 21, johon liittyy SAK:n työvaliokunnan esitys. Keskustelun kuluessa Pulkka on esittänyt saman päätösehdotuksen, jonka hän on esittänyt täällä aikaisemmin jo jossakin toisessa yhteydessä. Sillfors on yhtynyt kannattamaan Suomen Sukeltajain Liiton esitystä, joka on esitys N:o 165. Nämä molemmat poikkeavat työvaliokunnan lausuntoehdotuksesta ja kun nämä kulkevat osittain samaan suuntaan, minä näin ollen olisin katsonut nämä yhdeksi ehdotukseksi ja toiseksi, ehdotukseksi työvaliokunnan lausuntoehdotuksen. Näin ollen näiden kesken on toimitettava äänestys.

Minä esitän, että ensin nostavat kortsinsa ylös ne, jotka yhtyvät kannattamaan työvaliokunnan lausunnon esitystä ja sen jälkeen ne, jotka yhtyvät Pulkan ja Sillforsin esityksiin.

Selonteko ja äänestysesitys hyväksytään.

Koeäänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Äänestyksen perusteella työvaliokunnan lausuntoesitys on tullut hyväksytyksi edustajakokouksen päätökseksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Pulkka: Ilmoitan eriyvän mielipiteeni päätöksen johdosta ja ilmoitan myös samalla, että se on vähemmistöryhmän kanta.

Puheenjohtaja: Merkitään.

(Vastalause liitteenä n:o 21.)

Nuorisoa koskevat kysymykset.

Puheenjohtaja: Otetaan käsiteltäväksi työjärjestyksen kohta 22: Nuorisoa koskevat kysymykset.

P. Virtanen: Nuorisokysymys on ammattiyhdistysliikkeelle hyvin merkityksellinen asia. On luonnollista, että ammattiyhdistysliikkeen mielenkiinto nuorisokysymykseen keskittyy ensi sijassa sen aineelliseen puoleen, mutta samalla on luonnollista, että siinä ohessa myöskin henkiset asiat saavat sijansa. Monista ponnisteluista huolimatta, joita nuorison aseman parantamiseksi on suoritettu, on vielä huomattavasti puutteita ja epäkohtia tällä alalla. Erikoisesti näitä puutteita ja epäkohtia esiintyy maaseudun nuorison elämän oloissa. Maaseudun nuorisolla ei ole vielä sellaisia mahdollisuuksia esim. ammatin hankkimiseen, ammattivalinnan ohjaukseen, työnvälitystoiminnan järjestämiseen kuin muiden paikkakuntien nuorisolla, sen vuoksi on luonnollista, että tällaisiin kysymyksiin on viipymättä ryhdyttävä kiinnittämään vakavaa huomiota. Mielenkiintoa tällaisiin kysymyksiin onkin suuresti olemassa. Sitä osoittavat ne esitykset, joita tämänkin kokouksen käsiteltäväksi on tuotu. En kuitenkaan voi epäillä sitä, etteikö Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto pyrkisi kaikin käytettävissään olevin keinoin nuorisokysymystä myöskin ja erikoisesti maaseudulla edistämään ja sen vuoksi minä pyytäisin tässä esittää, että tämä asia suuremmitta keskusteluitta jätettäisiin valistusasiainjaoston käsiteltäväksi ja sen asiasta tekemän päätösehdotuksen varaan, joka myöhemmin tulee kokouksen käsiteltäväksi.

T. Ahonen: Käsiteltäessä nyt nuorisoa koskevia, nimenomaan ammattiyhdistysihmisiä koskevia nuorisoon liittyviä kysymyksiä on todettava, että kysymys on varsin laaja ja monisärmäinen. Jokainen läsnäoleva lienee kanssani samaa mieltä siinä, että tämä käsiteltävänä oleva asia on yksi edustajakokouksen kaikkein tärkeimmistä kysymyksistä. Nuorisoon vedotaan usein juhlapuheissa kaunein korulausein, mutta valitettavan usein toiminta heidän elinietujensa parantamiseksi pysähtyy vain näihin kaunissanaisiin fraaseihin. Kaikissa keskusjärjestöjen kokouksissa ja useissa eri liittojen kokouksissa on tätä kysymystä käsitelty ja tehty varsin myönteisiä päätöksiä nuorisolle. Kuitenkin voidaan todeta, että joskin yhtä ja toista myönteistä «n käytännössä nuorison kohdalla aikaansaatu, niin perusteellinen korjaaminen heidän sosiaalisiin kysymyksiinsä on silti tälläkin hetkellä avoin ja on välttämättömyyden sanelema. Tämän vuoksi vaaditaankin juuri tällä hetkellä SAK:n taholta voimakkaita toimenpiteitä asiantilan korjaamiseksi.

Nuorisoa koskevia kysymyksiä tarkasteltaessa kiintyy ensi sijassa huomio heidän oikeudelliseen asemaansa yhteiskunnassa ja työsuhteessa. Lainsäädännön pohjalla on nuorison työvoiman käytöstä kyllä melkoisesti säädetty lakeja ja asetuksia, mutta se on edelleen puutteellinen ja lain valvonta on perin heikkoa ja rikkomukset tätä lakia vastaan varsin yleiset. Rikkomuksista annettavat tuomiot, sikäli kuin asianomainen syytteeeseen saatetaan, ovat kauttaaltaan liian lieviä, joten ne eivät ole kannustimena työnantajille lakien noudattamiseen.

Nuorisoa koskevassa laissa mainitaan, että alle .15 vuotiasta ei saa pitää työssä 6 tuntia enempää päivässä. Kuitenkin on lukemattomia tapauksia, joissa tätä rikotaan. Erään ammattientarkastajan lausunnon mukaan esim. sahateollisuudessa etenkin maaseudulla tätä lainkohtaa vastaan rikotaan hyvin huomattavassa määrässä. Näiden nuorten työntekijäin suojeleminen liian raskaalta, heidän ruumiinkehitykselleen vaarallisilta töiltä, on myöskin aivan riittämättömästi huomioitu. Erikoisesti pyydän kiinnittämään huomiota nuorten tyttöjen käyttämiseen raskaissa töissä. Nuori tyttö on fyysiseltä rakenteeltaan aivan toista laatua kuin pojat samassa mielessä. Tämä kohta on kuitenkin laissa jätetty aivan huomioimatta. Vuosilomalaissa nuorten kohdalla on myöskin nähdäkseni saatava aikaan korjausta. On säädetty, että nuori työläinen saa vuosilomaa IVz päivää tehtyä kulkautta kohden. Hän menettää kuitenkin tämän oikeuden, jos hän sen kalenterivuoden aikana, jona loma annetaan, täyttää 17 vuotta. Vuoden lopulla syntynyt jää tämän edun ulkopuolelle, vaikka hän vuosilomaan oikeuttavat kuukaudet on työskennellyt suurelta osaltaan 15 vuotiaana. Näin onkin useissa tapauksissa, että nuorille tarkoitettu pitempi loma jää heiltä saamatta.

Puuttumatta pitemmälti näihin lakisääteisiin epäkohtiin totean vain, että lainsäädännön uusimiseen ja valvontaan on kiinnitettävä erikoisen vakavaa huomiota.

Huutavampia puutteita nuorukaisen elämässä on hänen vaikeutensa haakeutua sellaisiin ammatteihin, mitkä sopisivat hänen luontaisiin taipumuksiinsa. Jo yksin tämän epäkohdan kansantaloudellinen tappio pitäisi olla kannustimena nopeisiin toimenpiteisiin seh poistamiseksi. Maassamme lopettaa koulunkäyntinsä vuosittain n. 70.000 nuorta, joille useimmille ammatinvalinta on sattumanvaraista-ja sanoisin taloudellisista tekijöistä riippuvainen. Useimmat joutuvat ottamaan vastaan tehtävän, mikä ensimmäisenä tarjoutuu saatavaksi huolimatta mitenkään siitä, sopiiko se hänen tyyllisille tai henkisille ominaisuuksilleen. Hän joutuu etsimään mahdollisesti itselleen sopivampaa tehtävää vuodesta toiseen todetakseen lopuksi olevansa täydessä miehen iässä ja perheen huoltajana vailla mitään kun-

nollista ammattia. Hän osanee todennäköisesti yhtä ja toista, vaan ei mitään kunnollisesti. Tähän seikkaan oh mm. eduskunnan taholta kiinnitetty huomiota, mutta mitään ratkaisevaa ei ole tässäkään aikaansaatu. Tosin vuoden 1949 alusta on suuremmille paikkakunnille asetettu ammatinvalinnan neuvojat, mutta niiden suorittama työ on ollut etupäässä informoivaa luonteeltaan, eikä heillä niissä olosuhteissa, missä he nyt työskentelevät, voi ollakaan mahdollisuuksia päästä positiivisiin tuloksiin. Neuvostoliitossa tämä asia ei ole erikoinen ongelma. Siellä nuorukaiset koulunkäyntinsä ohella joutuvat erilaisissa kerhoissa pätevien ohjaajien avustamina hakeutumaan heille soveltuviin ammatteihin ja koulunkäyntinsä päätyttyä he kuin itsestään ohjautuvat eri ammattialoille kykyjensä ja omien halujensa mukaan. Ohjaajien velvollisuutena on lisäksi ottaa huomioon kansantalouden sanelemat vaatimukset ja ohjata heitä tämän mukaan. Koulunkäyntiin nähden siellä jokainen on samalla lähtöviivalla. Kaikilla on samat mahdollisuudet kehittää itseään. Vain kyvyt ja taipumukset ovat määräävinä tekijöinä.

Jotta asiassa meilläkin päästäisiin siihen, että jokaisella nuorella olisi mahdollisuus päästä siihen elämäntehtävään, mihin hänellä on parhaat luontaiset edellytykset ja mihin hän tuntee kutsumusta, niin on myöskin huolehdittava siitä, että varojen puute ei saa olla esteenä riittävän koulutuksen saamiseen ennen alalle antautumista. Kuinka usein kuuleekaan sanottavan, että pojalla olisi ollut päästä käydä vaikka papiksi, mutta varojen puute on ollut esteenä, kun sensijaan tiedetään, että varakkaiden lapsia koulutetaan olipa heillä kykyjä tai ei. Tämän vuoksi SAK:n on vaadittava koulutusmuodon uusimista näille periaatteille rakentuvaksi ja tuettava jo nyt vireilläolevaa yhtenäiskoulumuotoperiaatteille rakentuvaa koulu-uudistus-suunnitelmaa.

Varsinainen teollisuudessa tapahtuva ammattikoulutus kokouksissamme usein esillä olleena ja tekemistämme hyvistä päätöksistä huolimatta ei ole järjestetty alkuunkaan tyydyttävällä tavalla. Jos nuori työntekijä monien vaikeuksien jälkeen pääsee johonkin häntä innostavaan ammattioppiin, niin hän joutuu ammattipätevyytensä hankkimaan erittäin sekavissa olosuhteissa. Saattaa käydä niin, että hän koko varsinaisen oppilasaikansa suorittaa vallan ammattiopetukseensa kuulumattomia tehtäviä. (Puheenjohtaja: Aika!) — Eikö saa jatkaa? (Puheenjohtaja: Ei, aika on loppunut.)

Puheenjohtaja: Esitän, että puheenvuorot rajoitetaan.

Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Puhe aika rajoitetaan 5 minuutiksi.

Hyväksytään.

U. Vajanti: Minulla ei ole luntaa kirjoitettuna valmiiksi, mutta tiedän, että tämä asia on hyvin tärkeä ja täällä toveri Virtanen selvitti näitä syitä. Yhdyn kannattamaan hänen esitystään, että tämä asia jätetään valistusasiain jaoston huoleksi, joka tarkastaa sen huomiseksi.

Aune Hurme: Ensinnäkin haluan kannattaa sitä päätöslauselmaehdotusta, jonka Ahonen ajan puutteessa oli pakotettu jättämään lukematta, pöytäkirjaan. Sen lisäksi haluaisin esittää seuraavaa:

Teollisuuden ja tuotannon alalla meillä vallitsee nuorten työläisten kohdalla varsin murheellinen ja sekava tilanne. Tiedämmehän, että varsinaiseen ammattikasvatukseen kiinnitetään varsin vähän huomiota. Nuoret työläiset saavat vuosikautia aputyöläisinä ollen aivankuui varastaa rinnallaan työskentelevältä ammattityöläiseltä ammattitaidon, sillä teoreettisten tietojen ohjaukseen eivät työnantajat kiinnitä huomiota. Ammattikoulu jakin on maassamme vielä niin vähän, että läheskään kaikki niihin haluat eivät voi niihin päästä. Kun koulunkin jälkeen nuori työläinen joutuu

työpaikalla monasti useankin vuoden työskentelemään harjoittelijan palkalla, ei ole ihme jos nuoret eivät aina halua ryhtyä pitkäaikaiseen oppilaan ja harjoittelijan tehtävään, koska se tietää vuosikausien työtä alipalkalla. Siksiä voidaan sanoi, että ratkaisevana tekijänä ammatinvalinnassa ovat nuorten työläisten palkkasuhteet, kun tiedämme, että nuoren työläisen palkka voi olla jopa vain 30 % ammattityöläisen palkasta — yleisemmin se vaihtelee siinä 30—60 % välillä — vaikka asiantuntijain lausunnon mukaisesti voidaan osoittaa, että nuoren työläisen työteho on keskimäärin 60 % ammattitaitoisen työntekijän työtehosta vastaavalla alalla. Nykyinen erikoisen raskaasti palkkatyöläiseen kohdistuva verotusjärjestelmä ei suinkaan suosi nuoria työläisiä, koska he joutuvat samanlaisen verotuksen alaiseksi kuin muutkin palkannauttijat, joten he joutuvat tinkimään välttämättömään elämiseenkin tarvittavista menoista voidakseen suorittaa veronsa. Siksi ennenkaikkea verouudistuksessa olisi huomioitava nuoret työläiset ja alle 18 vuotiaiden palkkatulot vapautettava kokonaan veroista.

Nykyinen tuotantoelämän koneellistuminen, jolloin työ suoritetaan ammattimaisena osatöinä, on myös nuorille työläisille epäedullinen ja työnantajat riistävät entistä suurempia voittoja nuorten alipalkattujen työntekijöiden kustannuksella. Siksi kysymys nuorten työläisten palkkatasosta koskee kaikkia työntekijöitä, koska työnantajat pyrkivät korvaamaan nuorilla työläisillä mahdollisimman monta kohtaa työpaikoilla, joissa aikaisemmin on käytetty täysipalkkaista työvoimaa. Työläisperheissä myös monasti taloudelliset vaikeudet aiheuttavat sen, että nuoret ammattia valitessaan pakosta joutuvat valitsemaan vähemmän ammattitaitoa vaativan tehtävän, jossa he saavat parempaa palkkaa kuin mitä he saisivat, jos hakeutuisivat korkeampaa ammattitaitoa vaativaan työhön, jossa he joutuvat työskentelemään vuosikausia mitättömän pienellä palkalla. Viimeaikainen palkkauspolitiikka on entisestäänkin huonontanut nuorten työntekijöiden asemaa, sillä prosentuaaliset korotukset eivät ole tehneet oikeutta alipalkatuille nuorille työläisille. F-sopimuksessa ei taattu aile 18-vuotiaille samaa vähimmäiskorotusta, samoin myös Aura-sopimuksella huononnettiin nuorten työläisten asemaa. Esim. metallityöläisten osalla nuorten ja vanhempien palkkojen välinen ero laski 7 %:lla. Kun lisäksi kysymys nuorten työläisten palkkaperusteista on hajanainen, on välttämätöntä, että SAK:n johto kiinnittää tähän kysymykseen riittävästi huomiota ja senvuoksi on pyrittävä luomaan yhtenäinen pohja oppisopimuksen tehneille sekä työehtosopimus-suhteessa oleville nuorille työntekijöille.

P. Rantanen: Nuorisolla on paljon omia kysymyksiä, jotka heidän omasta mielestään on hoidettava ja heillä on myöskin omat järjestöt, jotka pyrkivät näitä asioita hoitamaan. On ilahduttavaa, että SAK myöskin kiinnittää huomiota nuorison asiaan ja uskon, että SAK:lla näin arvovaltaisena järjestönä on paljon valtaa näiden nuorison asioiden edesauttamiseksi.

Tämän valistustyökysymyksen yhteydessä on Olavi Järvelä tehnyt esityksen nuorison valistustyöstä ja tässä mielessä yhtyisinkin siihen että siinä mielessä valistustyötä tehtäisiin. Kun samassa kysymyksessä on tämä 10 momentti, SAK:n työvaliokunnan esitys, että SAK:lle valittaisiin tai hommatkaisiin erikoisalojen erikoistyöelimiä ja myöskin käytännön valistustyötä valvomaan toimitsijoita, niin esittäisin, että SAK:lle palkattaisiin esittelijäneuvos, joka ottaisi sydämen aisiakseen nämä nuorison kysymykset valistustyön ja myös palkka-asioiden kohdalta, jotka ovat valitettavasti varsinkin vanhempien toveriien taholta unohdettu ehkä siitä syystä, että nuoret itse eivät ole päässeet tai osanneet asioitaan esittää.

Ehdotankin, että tällainen esittelijäneuvos SAK:lle palkattaisiin.

, Pu-he:« n j o h t a j i a : Keskustelu asiasta on päättynyt. Keskustelussa on jätetty muutosesitys, lisäksi on esitetty, että asia lähetettäisiin valistus-asiani valiokuntaan.

Asia lähetettäneen valistusasiain valiokuntaan.

Hyväksytään.

Sekalaiset alustukset.

Puheenjohtaja: Seuraa työjärjestyksen 23. kohta: Sekalaiset alustukset. Tähän on pyydetty kymmenkunta puheenvuoroa.

Esitän, että puheenvuorot rajoitetaan. »

. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Puheajan esitän rajoitettavaksi 3 minuutiksi.. (Kivi: Minulla on sen verran, etten 3 minuutissa ehdi!) -^ No, hyväksytään sitten 4 minuutiksi.

Hyväksytään.

E. Niitty: Kun täällä on aikaa niin säästeliäästi, niin minun on parasta, lukea se päätöslauselma, jonka, täällä aion esittää siihen kohtaan, jossa puhutaan SAK:n varojen käytöstä ja se päätöslauselma kuuluu seuraavasti:

1. että edustajakokous jyrkästi tuomitsee SAK:n varojen käyttämisen sota- ja puoluepoliittiseen, propagandaan sekä varojen käytön lakkojen murtamiseksi, niinkuin kuluneella toimintakaudella on työvaliokunnan sos.-dem. enemmistön päätöksellä tapahtunut,

2. että se velvoittaa SAK:n työvaliokunnan vastaisuudessa toimimaan niin, että SAK:n varoja ei käytetä poliittisluontoisten lentolehtisten ja -kirjasten painattamiseen ja levittämiseen eikä palkkataistelujen murtamiseen,

3. että SAK:n varoja käytetään muuten säästeliäästi huomioiden kuitenkin, että SAK entistä enemmän tukee taloudellisesti kulloinkin käynnissä olevia palkkataisteluja. ' . . .

Tällaiseen päätöslauselmaan on aihetta, koska täällä on mm. tampere-lainen paperiteollisuusliiton osasto tehnyt esityksen ja tämän kokouksen aikana on tullut aivan selvästi ilmi, että tällaiseen tosiaan on syytä, kun ottaa huomioon, millä tavalla tätä kokousta on hoidettu, minkälaisia päätöksiä täällä on väkisin tehty. On täysi syy olettaa, että jokainen julkaisu tämän jälkeen tulee sisältämään entistä enemmän, niinkuin täällä on arvovaltaisten SAK:n miesten taholta luvattu, sos.-dem. puoluen propagandaa ja Hakulisen Jannen tapaista tällaista törkeyä.

E. Laine: Tuon ensinnäkin esille päätöslauselman.

Ehdotan, että SAK:n VI edustajakokous päättäisi velvoittaa valittavan työvaliokunnan toimimaan yhdessä työväestön äänillä valittujen kansanedustajien kanssa, että tuotantokomitealakeja muutetaan siten, että työnantaja on velvollinen antamaan tuotantokomitealle tarvittavia tietoja liikelaitoksen kannattavuudesta ja että työnantaja on velvollinen toteuttamaan käytännössä tuotantokomitean päätöksiä työläisten hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvallisuuden lisäämiseksi.

Olen joutunut olemaan mukana tuotantokomiteassa koko tuotantokomitealain voimassaolon ajan ja joutunut toteamaan sen, että laki nykyisellään ei työläisedustajille suo mahdollisuuksia toimia työtätekevien etujen mukaisesti.

P. Koivula: Hyvät toverit, minulla oli puheenvuoro pyydettyinä maaseudun tilattoman väestön asunnontarpeesta. Maa- ja Sekatyöväen Liitto on myös käsitellyt tätä asiaa, tehnyt siitä jonkinlaisen esityksenkin, mutta

nämä esitykset tai ts. -ponnet eivät sano oikeastaan mitään muuta kuin vain esitetään, että pitäisi ruveta tutkimaan .maaseudun asunto-oloja ja minkälaiset tarpeet maaseudulla on. Ei se pelkästään parane tutkimisesta silloin, kun varmasti tiedämme maaseutuedustajat, jotka maaseudulla vähänkin ovat käyneet, kuinka vaatimattomissa oloissa, kuinka vaikeissa oloissa juuri tilaton- väestö asuu, mutta koska puhe aika on rajoitettu näin lyhyeksi, en voi näitä perustelujani, joita tähän esittäisin, lukea, tulen ne jättämään. Esitän kuitenkin nämä kohdat, mihin pitäisi erikoisesti SAK:n kiinnittää huomio:

1. että valtiovalta ryhtyisi tukemaan maaseudun .rakennustoimintaa varamalla riittävästi varoja tähän tarkoitukseen,

2. että tarvittavat varat otetaan teollisuus- ja pankkiyhtymiltä, siis myös maaseudulla teollisuuslaitoksilta, suurilta sahoilta jne., mitä siellä on, eikä työntekijäin verotaakkaa lisäämällä niinkuin tähän asti on tapahtunut,

3. että rakennuskustannuksia alennetaan poistamalla rakennustarvikkeiden liikevaihtovero ja korkokantaa alentamalla, ja

4. että myöskin vuokratiskonta ja vuokrankorotukset lopetetaan.

J. Kanerva: Minä kiinnitän huomiota esitykseen, jonka on jättänyt liittomme Tampereen osasto, jpkä kohdistuu SAK:n poliittiseen lehdistöön. Tämän mukaan minä pelkään perusteluja esittää, mutta esitän päätöslauselman, joka kuuluu seuraavasti:

Esitän, että SAK:n edustajakokous päättäisi:

a) todeta, että SAK:n työvaliokunta on menetellyt virheellisesti kieltäessään työväenlehtien (Työkansan Sanomat ja Vapaa Sana) edustajien läsnäolon SAK:n valtuuston kokouksissa, mutta sallimalla sosialidemokraattisten lehtien edustajien läsnäoloa,

b) velvoittaa työvaliokunnan vastaisuudessa noudattamaan asiallista ja puolueetonta suhtautumista kaikkiin työväenlehtiin nähden, sekä tasapuolisesti varaamaan näiden lehtien edustajille tilaisuuden olla seuraamassa kaikkia SAK:n eri elimien julkisia kokouksia.

I. R ä m e t : Kannatan Laineen, Koivulan ja myöskin Kanervan tekemiä ehdotuksia.

M. Nieminen: Minä yhdyin Kanervan tekemään ehdotukseen sekä puolestani ehdotan ponsiin lisättäväksi seuraavan kohdan:

"Tuomita jyrkästi työvaliokunnan menettelyn sen kutsuessa tähän edustajakokoukseen porvarillisen taantumuslehdistön edustajan ja sulkien Työkansan Sanomilta ja Vapaalta Sanalta sekä Demokraattiselta Lehtipalvelulta pääsyn tähän kokoukseen."

Perusteluina esitän seuraavaa sikäli kuin ehdin:

Socialidemokraattisen ammattiyhdistysjohtomme ylitsevuotava viha kansandemokraattista lehdistöä .kohtaan on mitä' vakuuttavin osoitus siitä, miten nämä julkisuusperiaatteen ritarit haluaisivat salata työtätekevältä kansalta totuuden. Ne tulikivenkatuiset—

(Mahdoton saada selvää lopusta.)

B. Vivolin: Kieltämällä työväen .lehtien edustajain läsnäolo tässä kokouksessa, pyritään vain salaamaan se, mitä täällä kongressissa esitetään osaltaan siinä mielessä, etteivät joukot, jäsenet saisi tietää, miten tosiaan asiat ovat. Minä yhdyinkin kannattamaan tässä näitä edellisiä esityksiä, niin Kanervan kuin Niemisenkin esittämiä.

J. Kivi: Outokummun metalliosasto on tehnyt esityksen, että valtion omistuksessa olevat tuotantolaitokset on irroitettava työnantajain liittojen jäsenyydestä. Tähän esitykseen ovat yhtyneet sekä Metalliliiton liittotoimi-

kunta että SAK:n työvaliokunta, joka kuitenkin lausunnossaan sanoo, että valtioneuvosto on jo tehnyt asiasta päätöksen v. 1945. Tästä ajasta on kulunut lähes kolme vuotta, eikä näinollen ole liian aikaista kysyä, mitä SAK:n työvaliokunta on tehnyt tämän kolmen vuoden aikana asian eteenpäin viemiseksi. Me muistamme, että tämän päätöksen teki, sos.-dem. hallitus suurella kohinalla näyttääkseen työläisille, mitä tämä työläishallitukseksi itseään nimittävä hallitus saa aikaan. Me täällä vasemmalla näimme jo silloin, että tälläkään asialla ei oltu tarkoitettu totta, eikä kulunut pitkäaikaa aikaa, kun sos.-dem. ministerit vaikeroivat, että päätöstä on vaikea panna täytäntöön, kun herrat vastustavat sitä. Tämä herrojen työnantajain vastustava kanta on siis tässäkin asiassa määrännyt sos.-dem. herrojen todellisen kannan.

Kun SAK:n työvaliokunta on lausunnossaan maininnut tästä valtioneuvoston päätöksestä, niin sen on täytynyt olla selvillä siitä, että ko. päätös on pelkkä ele, sillä muuten olisi luultavaa, että työvaliokunnalla olisi kuluneiden kolmen vuoden aikana ollut asiasta jotakin sanottavaa. Työvaliokunnan pitäisi tietää, että asiassa oli sellainenkin vaihe, että eräät näistä tuotantolaitoksista ottivat ko. päätöksen todesta ja sanoutuivat irti työnantajain liitoista. Mutta kun Irtisanomisaika on 6 kuukautta, niin nämäkään eivät ehtineet jäämään työnantajajärjestöjen ulkopuolelle, koska sosiaalidemokraattiset ministerit sopivat herrojen kanssa irtisanomisen peruuttamisesta ja jäsenmaksujen jälleen maksamisesta. Näin ollen ei yksikään näistä 21 tuotantolaitoksesta, jotka kuuluvat työnantajain liittoihin, jääneet niistä pois. Valtion varat virtasivat siis edelleenkin työnantajain järjestöille ja käytetään niitä työläisten järjestötoimintaa ja työläisiä vastaan. Kysymys ei ole mistään pikkusummista, sillä valtion omistamat tuotantolaitokset maksavat nykyään yksityisten työnantajain liitoille vuosittain n. 20 milj. markkaa.

Puheenjohtaja (koputtaa): Hetkinen vain, Sinä pyysit vain 4 minuuttia!

Kivi: Mutta tämä loppuu kohta. Paitsi se, että työnantajat saavat näiltä valtion firmoilta paljon rahaa, on heille tällaisesta yhteistoiminnasta monia muitakin etuja. Kautta aikain on voitu todeta, että palkkaliikkeiden aikana ja niiden yhteydessä kohdistetaan työläisiin suurin painostus valtion omistamissa tuotantolaitoksissa. Työttömyyskautena niissä on ensimmäisenä erotettu työläisiä ja työläisten työehtoja on huononnettu. Tämä kaikki on tapahtunut työnantajaliittojen ohjeiden mukaan. Kun valtion laitoksissa on ensiksi erotettu työläisiä tai poljettu heidän etujaan, on yksityisillä työnantajilla ollut aina tilaisuus vedota näihin tapauksiin menettelässään samalla tavalla. Tällaisella pelillä tietenkin pyritään siihen, että yksityiset työnantajat saadaan näyttämään (Puheenjohtaja koputtaa!) — älä nyt hermosti — työläisten silmissä pienemmiltä pahantekijöiltä (Puheenjohtaja koputtaa jatkuvasti) ja valtion laitokset kantavat hyökkäyksen aiheuttaman taloudellisen riskin. — (Puheenjohtajalle) No, älä nyt turhasta!

Edellä sanotun perusteella ehdotankin hyväksyttäväksi, että edustajakokous velvoittaa SAK:n tulevan työvaliokunnan ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että asia viedään lopulliseen ratkaisuun kuluvan vuoden aikana. Tässä tarkoituksessa on vedottava kaikkien valtion omistamien tuotantolaitosten työläisiin ja toimittava niin, että nämä työläiset tulevat saamaan taakseen järjestyneiden työläisten kannatuksen ja koko ammatillisen liikkeen aktiivisen tuen.

O. Helenius: Kun tässä edustajakokouksessamme joudumme keskustelemaan työvaliokunnan häikäilemättömän esityksen pohjalla työväestön

lehdistön erään osan poissulkemisesta SAK:n toiminnan piiristä, kiinnittäisin edustajakokouksen huomiota seuraavaan.

Todellisen työväen lehdistön juuret ovat syvällä työväenluokan keskuudessa. Sen avustajat ovat valtaosaltaan työläisiä. Juuri tässä on se arka kohta, jonka vuoksi työväen sanomalehdistön levikki on pyrittävä estämään hinnalla millä tahansa. SAK:n oikeistolaiset johtajat, minä vakuutan teille, että te ette tule onnistumaan kansandemokraattisen lehdistön levikin rajoittamisessa ja sen totuudenjulistuksen tukahduttamisesta. Fasistinen Lapuanliike tosin kykeni suuresti tukahduttamaan totuuden julkituloa murskaamalla työväenkirjapainoja ja sulkemalla niiden toimittajat kuritushuoneisiin. Mutta ajat ovat muuttuneet. Maamme työväenluokan silmien edestä on vedetty pois se verho, jonka porvarillis-sosiajidemokraattinen yhdensuuntaistettu lehdistö 15 vuoden ajan siihen sumutti maamme kapitalistien ja sätöpoliitikkojen hyväksi suomalaisen kansanvallan nimissä. Demokraattista lehdistöä te ette kykene alistamaan suurkapitalistien etuja ajavan keltaisen internationalen palvelukseen. (Puheenjohtaja: Aikaa 30 sekuntia!)

Kun ammatillisesti järjestyneet työläiset ovat lähteneet puolustamaan demokraattisen lehdistön vapautta tekemällä aloitteita tälle edustajakokoukselle, on työvaliokunnan oikeistolainen ryhmä nostanut tavattoman valheröpyyn kommunistisen lehdistön, kuten termi kuuluu, mustaamiseen. (Puheenjohtaja: Aika!) S&K on tuhlanut ... (Puheenjohtaja koputtaa, puhujan ääni hukkuu koputukseen.)

K. Jokinen: Kun Kivi mainitsi siitä, että sosialidemokraatit eivät ole tehneet mitään valtion liikelaitosten työnantajaliitosta irrottamiseksi, niin minä haluaisin kysyä Kiveltä: mitä teki se teidän erinomaiseksi mainostamanne Pekkalan hallitus? Sillähän olisi ollut kaikki edellytykset irtoittaa valtion laitokset silloin työnantajaliitosta. Irroittiko se ne? Sosialidemokraattinen hallitus ne irroitti, mutta tämäkään ei näytä kelpaavan tämän maan kommunisteille, aina he löytävät jossakin pahaa ja virneitä.

Äskenen puhuja puhui totuudesta ja sanomalehdistön vapaudesta. Kyllä minun täytyy sanoa, että moraali on mennyt kommunisteilta hyvin matalalle, jos voidaan puhua kommunistisen lehdistön totuudesta, silloin siellä koko leirissä ei tiedetä, mikä on totuus. Olen halunnut tämän sanoa vain sen vuoksi, koska olen joutunut jatkuvasti seuraamaan tämän lehdistön kirjoitustapaa. Ja olen voinut todeta ja voin vakuuttaa, että koko lehdistöstä suurin osa on täyttä valetta. Se on muunnuttu totuutta, vääristelyä, parjausta, aivan kuten kominformin ohjeissa on teille määrätty.

Mutta yhteen asiaan minä yhdyn täällä kommunisteissa. Täällä sanotaan sillä tavalla, että SAK:n johtoa valittaessa haluttaisiin SAK:n työvaliokunnan ja valtuuston jäseniä nimittäessä, että hajoittajat tulevat syrjäytetyiksi ja mainittuihin elimiin valitaan henkilöt, jotka rehellisesti ja yleensä taistelevat tinkimättä työläisten tyydyttävän elintason puolesta. Tähän minä yhdyn, että hajoittajat poistetaan.

V. Vuori: Minä pyytäisin vain lyhyesti huomauttaa täällä edelliselle puhujalle moraalisaarnan pitäjälle, että en katso, että hänen moraalisensa on kovin korkea. En tarkoita näitä rehellisiä sosialidemokraatteja, joita täällä on istunut verrattain lujasti, mutta näitä hajoittajia, jotka ovat hyvin hirmustuneita. Yhdyn vain kannattamaan metalliliiton puheenjohtaja Kiven tekemää esitystä kuin myöskin edustajien Niityn ja Niemisen esityksiä, jotka perustuvat sittenkin totuuteen.

O. Lindblom: Kun minä luin tässä aamutuimaan tätä kommunistista päälehteä, Työkansan Sanomia, niin siinä kerrottiin toveri Rosmantiin kohdistuneesta terroristista täällä puhujapaikalla ym. senkaltaisesta, ja minä

luin sitä samaan aikaan kuin Jaakko Kivi piti täällä puhetta; ja tuo meidän Pikku-Pulkkisemme oli suurin piirtein kolmen metrin päässä hänestä, tuosta puhujapaikasta,^ niin minä ajattelin, että siitähän mahtaisi saada taas Työkansan Sanomat mahtavan, hyvän kuvan. Pulkkinen terrorisoi massa Kiveä, seisomassa kolmen metrin päässä tästä puhujapöytästä, se olisi loistava juttu. Vuorinen, ole hyvä ja käytä hyväksesi tätä, jos et muuten ole hoksannut. (Kokouksesta: Huono näköala, ei näe senverran!)

Mitä tulee tähän Kiven ehdotukseen, niin minä haluaisin siinä suhteessa sanoa, että kun Kivi on nyt ollut valtion laitoksen johdossa, niin ehkäpä, me voisimme käyttää tässä suhteessa hänen aktiivisuuttaan ja ennen kaikkea sitä kuuluisaa teknillistä asiantuntemustaan valtion laitosten irrottamiseksi työnantajajärjestöstä. (Kokouksesta: Mutta se laitos ei kuulukaan työnantajaliittoon, missä Kivi on!)

Eräs toveri käytti puheenvuoron tästä maatyöväen liiton alustuksesta ja sanoi, että se ei ole riittävän selvä, että siinä vain vaaditaan tutkimuksen suorittamista. Minä en ymmärrä, millä silmällä nämä toverit täällä lukevat näitä alustuksia, kun tästäkin on jäänyt sitten asianomaisen liiton ponsi kokonaan lukematta, jossa vaaditaan myöskin toimenpiteitä. Mutta siltä pohjalta, kun näin luetaan näitä alustuksia, siltä pohjaltahan voidaan tehdä kaiken maailman ponsilause-ehdotuksia, joita sitten täällä luetaan siihen tyyliin kuin Kivi täällä teki. Hän ei teknillisestä asiantuntemuksestaan huolimatta täällä ymmärrä kellosta eikä muist# teknillisistä järjestyksistä mitään. • (Kivi: Päinvastoin, se oli teknillisesti hyvä!)

Sitten minä kaikessa ystävyydessä haluaisin sanoa toveri Niemiselle, kun hän luetteli täällä näitä sos.-dem. johtoherroja, että olisi luetellut kaikki, ettei nyt sorrettaisi ketään. Tässäkin tapauksessa jäi Järvelä kokonaan mainitsematta. Minä pidän tätä epälojaalisena tekona.

Kun sitten katsellaan tätä lehdistöä, jota Nieminen täällä puolustaa, niin minä kehoittaisin teitä, hyvät toverit, sos.-dem. rivimiehet, rehellisten työläisten edustajat, tutustumaan tässä lehdessä 5 sivulla siihen, mitä teistä sanotaan. Siinä sanotaan, että treenattu amerikkalaiskaarti on täällä, esiintynyt lujasti, "mutta kaikkien ihmeksi vain yksi 'rivimies' on paksun luntan tullut tänne lukemaan". Ja tämä rivimies on kaiken lisäksi nimetty sitaateissa.

Minä en tiedä sitä, millä silmällä toveri Vuorinen tuolta parvekkeelta tätä liikehtimistä täällä katselee ja näitä lunttia, jotka tuodaan elintarviketyöläisten liiton toimistosta toveri Terin, entisen Valpon asiamiehen toimesta kuljetetaan saliin Tattarin johtamana tuolla pitkin käytäviä. Minä en usko, että yksikään näistä luntista on eksynyt meikäläisen rivimiehen käsiin. Ja minä kysyisin teiltä arvon sosialidemokraattiset rivimiehet, kuinka monta teistä on täällä loppujen lopuksi esiintynyt kirjoitetun luntan avulla, ja onko teitä ollut vain yksi. (Kokouksesta: Rivimies Jokinen on ollut!) — Hyvä, mutta kait Sinä nyt sentään, Niitty, tunnustat, että Jokinen pystyy puhumaan ilman kirjoitettua lunttaa. Ei hän nyt'sentään ole niin suuri pelle kuin Sinä.

Kommunistisen lehdistön puolustamiseksi täällä on esitetty aika tavallaineistoa, mutta minä haluaisin tässä lopuksi todeta ilman leikkiä, että tähän on pyritty ottamaan mm. allekirjoittaneen eräs puheenvuoro suoranaisena pikakirjoitusjäljennöksenä, mutta täydellisenä vääristyksenä oleellimmalta kohdaltaan. Tähän tämä lehdistö on kaiken aikaa syylistynyt ja tämä on myöskin ollut se syy, minkä takia sillä ei ole mahdollisuuksia ammatillisen keskusjärjestön tilaisuuksiin päästä.

Keskustelu työjärjestyksen kohdasta 23 Sekalaiset alustukset julistetaan päättyneeksi."